

proleter- teori

karakızıl düşünce ve tartışma yayını

- Çete Geleneği
- Çağın Vebası Özelleştirmeler
- GSS: Ülke "Pazar", Çalışan "Tezgahtar", Yurttaş "Müşteri"....
- Latin Amerika'da Sol'un Yükselişi Üzerine Düşünceler
- Yurttaş ve Yurttaşlık
- Latin Amerika'da Anarşizm
- 15-16 Haziran Emekçilerin Başkaldırısıdır
- Özgürlükçü Örgüte Proleter Yönelim
- Makhno: Anarşist Komünist Devrimcinin Yaşamı -II-

3

Haziran-2006

Devrime ve Özgürlüğe Adanmış Bir hayat: RAVACHOL

*RAVACHOL adıyla tanınan Francois-Claudius Koenigstein 14 Ekim 1859'da Fransa'nın doğusunda Saint Etienne yakınlarındaki Saint-Chamond'da doğdu. Babasının soyadı yerine annesinin soyadını kullanan ve bu isimle nam salan Ravachol, patlayıcı maddelerle kumaş boyayan bir ustanın yanında kalfalık yaptığı esnada tanıştı. Kısa süre sonra işten çıkarılan Ravachol ilk soygununu 29 Mart 1886'da gerçekleştirdi. 1891'de de Chambles'te zengin bir münzevinin evini soyan ve soygunun ardından polis tarafından arandığını öğrenen Ravachol, Paris'e kaçtı. Paris'in güneyindeki bir varoşa yerleşti ve burada çoğu yakındaki atölyelerde ya da fabrikalarda çalışan anarşistlerle tanıştı. Tanıştığı anarşistler zorunlu askerlik karşıtı bir kampanya yürütüyorlardı ve Fransa'daki anti-militarist mücadelenin başlangıcı olan bu kampanyada, askere gitmeyi reddeden Villemejeune isimli genç bir anarşist 12 ay hapis cezasına çarptırıldı. Bu dönemde anarşist idealleri benimseyen Ravachol, 1 Mayıs 1891'de Fransa devletinin gerçekleştirdiği iki saldırı karşısında diğer yoldaşları gibi öfkeyle doldu. 1 Mayıs'ta Fourmies'te gerçekleştirilen yürüyüşte ordu, eylemcilere makineli silahlarla saldırmış, saldırılar sonucunda 14 kişi ölmüş ve 40 kişi de yaralanmıştı. Yine aynı gün Clichy'de polis, gösteri düzenleyen 6 anarşiste saldırmış, anarşistlerle polis arasında çıkan silahlı çatışmanın sonucunda tutuklanan 3 anarşisten biri beraat ederken Decamp ve Dardare isimli anarşistler çalışma kampına gönderilmişti.

Ravachol, Clichy'de tutuklanan anarşistlerin intikamını almak için 11 Mart 1892'de dava yargıcının evine el bombasıyla saldırdı. Paris Komünü'nün başlangıç tarihi kabul edilen 18 Mart gecesinde, ordunun Fourmies'deki eylemcileri katletmesine karşılık olarak, Paris'teki Lobau Kışlası'na bombalı saldırı gerçekleştiren anarşist marangoz Meunier'nin eyleminden de Ravachol sorumlu tutuldu. Fakat Ravachol o esnada Decamp ve Dardare davasının savcısının evini bombalama planlarıyla meşguldü ve 27 Mart'ta savcının evine küçük bir valize yerleştirdiği patlayıcılarla saldırdı. Evin duvarlarının neredeyse yıkıldığı patlamada 6 kişi ağır yaralandı.

Eylemin ardından küçük bir restoranda yemek yemeye giden ve yemeğinin ardından devletin 1 Mayıs saldırılarıyla ilgili konuşmaya başlayan Ravachol restoranın garsonlarından biri tarafından ihbar edildi ve tutuklandı. Davasının başladığı 25 Nisan'da Lobau Kışlası'na düzenlenen bombalı saldırıyı gerçekleştiren Meunier, Ravachol'un ihbar edildiği restoranı bombaladı ve patlamada restoranın sahibi öldü.

Ravachol ilk davasında ömür boyu ağır çalışma cezası aldı. Bundan 2 ay sonra ise yaşlı bir adamı ve zengin bir kadını öldürdüğü gerekçesiyle Montbrison'a gönderildi. Ravachol çıkarıldığı mahkemede bu cinayetleri kabul etmedi, sadece birkaç soygun gerçekleştirdiğini ve mezar soyduğunu söyledi. Mahkeme tarafından ölüm cezasına çarptırılan ve ölüm cezasının ilanını "Yaşasın Anarşi" nidalarıyla yanıtlayan Ravachol 11 Temmuz 1892'de Montbrison'da giyotinle katledildi. Baş uçuurulmadan önce yanına gelen rahibe "Çek şu hacı, yoksa üzerine tükürürüm" diye bağırarak Ravachol'un son sözleri anarşistlerin marşlarından birinin sözleri oldu.

Haziranda Ölmek Zor...

Yaşamak bir ağaç gibi tek
ve hür ve bir orman gibi
kardeşçesine....

Onunla aynı toprağın kavgasını veriyor
olmamız bizler için büyük mutluluk.
Komünist dünyaya özlemimizi ve bireyin
özgürlüğüne olan tukumuzu, inanç dolu
şiiirleriyle büyüteceğiz.
Saygıyla ve Sevgiyle Anıyoruz

SACCO İLE VANZETTİ

Onların cebinde fırkamızın bileti yoktu
Onlar, kurtuluşun kapisına varmayı,
Ferdin cesur hamlelerinden uman
İki saf ve namuslu çocuktu!
Ne milyonların rehberiydi onlar,
Ne de inzibatlı bir devrim ordusunun askeri!
Devrimin sıra neferiydi onlar,
Devrimin namuslu neferi.
Yanıyordu kanlarında şavkı İtalya
güneşlerinin
Koştular temiz esmer alınlarla hayatın
sesine
Dövüşüler yanında dövüşen kardeşlerinin
Yeni dünyaya düştüler eski zulmün
pençesinel
Yedi yıl ölümün karşısında gülerək durdular
Elektrikli iskemleye
Kadife bir koltukmuş gibi oturdular
Yürekləri dört bin volta yedi dakika dayandı
Yandı yürekleri
Yedi dakika yandı
Cani değildiler, kurban gittiler cinayete
Kurban gittiler dolarların emrindeki adaletel
Hayatlarında olmadılarsa da kitlelerin
rehberi,
Ölümleriyle şaha kaldırdı kitleleri
Bu iki ihtilal neferel
Kissadan hisse:
Burjuvazi,
Katletti içimizden ikisini
Bu iki ölü ölmeyen ölümsüzdür!
Burjuvazi,
Kavgaya davet etti bizi
Davetleri kabulümüzdür!
Biz nasıl bilirsek hep bir ağızdan gülmesini,
Biliriz öylece yaşamasını ölmesini
Hepimiz - Birimiz için,
Birimiz - Hepimiz için.

mundayız. Bu durumda açık ve net olarak özgürlükçü komünistlere düşen görev ezilenlerden öğrenmek ve öğrenebilmeyi becerebildikleri oranda kendilerinde mevcut bulunan tarihsel hafızayı ezilenlere taşımayı becermektir.

Toplumsal dayanışma pratiklerinde özgürlükçülerin yer alması geleceğin emek eksenli mücadelelerinde yer almanın önemli bir aracıdır. Seyrek olarak ortaya çıkan işçi emekçi direnişleri dışında özgürlükçü örgütlenmenin yapay yan yanaklılarla değil devrimci bir anlayışla yan yana gelmesinin zemini dayanışma anlayışının büyütülmesiyle mümkün olacaktır.

Toplumsal alanda devrimci politikanın gerekliliğinde anlaşılmış anarşistlerin ideolojik alandaki duruşlarının toplumsal pratikle ilişkilendirilmesi dolayısıyla politikleşebilmeleri için en önemli araç ezilenlerin içinde doğrudan ilişkilerle sürdürülecek dayanışma pratiğidir.

Yaşadığımız coğrafyadaki anti faşist güçlerle doğru temelde yan yana gelmenin ortak mücadeleler geliştirmenin bugün için en sağlam zemini varoşlardır. Otorite karşıtı tutumun, gündelik yaşamla iç içe girebileceği (Paris komünün tarihsel olarak çok açık ve net olarak ortaya koyduğu biçimiyle) yegane zemin yine kentin varoşlarıdır. Ezilen yığınlarla anarşistler arasındaki hem anarşistlerde mevcut olan hem de mücadelenin doğrudan öznesi olan ezilenlerde bulunan önyargıların kırılması ve parçalanmasının zemini otorite karşıtı dayanışma zemininde yaratılabilecektir.

Bütün bunlar bir araya geldiğinde yüzümüzü ezilenlerin somut sınıfsal gerçeklerine dönmüş olmanın, ideolojik red edişlerden, yok sayışlardan ve egemen dünyanın önümüze koyduğu bireyci nihilizmlerden çok daha fazla otoriteye karşı durmak olduğunun, otoriteyle gerçek anlamda hesaplaşmak isteyenlerin kaçınılmaz olarak sınıf dayanışması perspektifine sahip olması gerektiğinin bilincindeyiz

Özeleştiril

Bu gün yaşadığımız coğrafya ele alındığında ezilen yığınların kitle mücadelelerine en yakın ve en doğrudan sahipleniş içinde yer alması gereken anarşistler henüz bu çabanın çok başında ve emekleyerek yol alma çabasındadırlar.

Bu çelişkinin yani aslında kitlese mücadeleyle en yakın olması gerekenlerin kitlese mücadelenin en uzağında küçük burjuva aydınının entelektüel hobisi olarak kalmış olmasının yaşadığımız topraklara özgü birkaç farklı nedenini de ortaya koymak mümkündür. Ancak sorun bu topraklarda ki anarşizmin sağ bir yorumla savunulmuş olmasıyla geçiştirilemeyecek kadar derinde bir yerde aranılmak durumundadır.

Yazımızın başında dönemin burjuva paradigmasının "anarşizan" sonuçlarına bu anarşizan sonuçlarla anarşizm arasında kurulmaya çalışılan sağ liberal yorumla yeterince değinmiştik. Bugün anarşist düşünceyi anarşizmin içinde akıntıya karşı kürek çekerek savunma çabası platformist örgütlenmelerin ilkel sınıf mücadeleciler proleter tutumda ısrarcı anarşistlerin üzerindedir.

Günümüzün teorik sorunları özellikle de dünya kapitalizminin kültürel, teknolojik hegemonyasının aşırılık arz ettiği bir dönemde sirtını proletaryanın meşru gerçeği dışında hiçbir gerçeğe dayandıramayacak olan bizlerin teorik tartışmalara olan ihtiyacı özellikle de burjuva yalanlarının, özgür olması gereken düşünce üzerinde yarattığı hegemonyayı parçalamak için son derece artmış durumdadır. Bilgi pratiğinin çelişkilerini ve bütün zenginliğini proletaryanın özgürlük mücadelesine taşıyabilecek olan ve işte bu yüzden tekrar ayakları üzerine (geçmişinden çok daha güçlü bir şekilde) dikilmesi gereken Anarşist Komünizm dir.

Yazımızın sonunda burjuva dünyanın özgürlükçü düşünce üzerinde oluşturduğu hegemonyayı yıkacak olan PROLETER kavgada buluşmak ve geçmiş yüzyılın tüm devrimci enerjisini yeniden ama bu sefer EZENLERE karşı en güçlü darbeyi vuracak olan son kavgamızı yaratmak için PROLETER saflarda yan yana gelme ve çöğalma dileğimizi iletiyoruz.

ÇETE GELENEĞİ

Gün geçmiyor ki ortalık çete haberleriyle çalkalanmasın, her çete haberi yeni bir şeymiş gibi, sanki ilk defa cereyan ediyormuş gibi sunuluyor, haber sunucuları bu haberleri verirken hayretten sanki ağızları bir karış açık dilleri tutulmuş gibi naklediyorlar. Rol kesiyorlar.

Halbuki tarih boyunca çeteleler o kadar iç içeli var ki, çete teşkil etmeden neredeyse devletin bekası tehlikeye girecek, en önemli işleri çetelere havale edilmeden çözüldüğünü göremiyoruz. Ege ve karadeniz'deki Rumların kırımından, Ermeni Soykırımına, Teşkilat-ı Mahsusa'dan, Umum Alem-i İslam İhtilali Teşkilatı'na ve millî Mücadeleye kadar çetesiz olunmamış, hapishanelerden azılları çıkarıp suçlarının ağırlığına göre rütbe de verilmiş, başlarına subaylar vererek alaylar teşkil edilmiş, Yüzbaşı Yakup Cemillerin, Albay Kasap Osmanların, Parti Pehlivanların ,Çerkez Ahmetlerin, Topal Osmanların, Hamidiye Alayları, İttihat ve Terakki ve Teşkilat-ı Mahsusa geleneğinden geliyor; Abdülhamit'ten İttihat ve Terakkiye ondan Cumhuriyete kadar çetelerin istihdamına dair yasal zeminler hazırlanmakta hiç tereddüt edilmemiştir. Burada rutin'i bir kez daha gözden geçirmekte fayda vardır.

Mete Tunçay bir çalışmasında rastladığı belge karşısında şaşkınlığını şöyle ifade etmektedir; "Albay 'Kasap' Osman'la ilgili bir çalışma yaparken, 4 Mart 1915 tarihli bir Kanun-u Muvakkat metni görmüştüm. Bu yasa, Harbiye Nezareti'nin, hapishanelerdeki mahkûm ve mevkûflardan, haklarındaki hükmü ya da koğuşutmayı erteleyerek ve sadıkane hizmet ederlerse af edileceklerini vaad ederek asker almasını olanaklı kılıyordu. ["Ankara İstiklâl Mahkemesinde Bir Heyet-i Fesadiye Davası ve Kuva-yı Milliye," Birikim Sayı 33 (Kasım 1977)] Bunlar, genellikle kuvayı tedbiye (cezalandırma) birliklerinde kullanılmıştır. Ben o vakte kadar böyle şeylerin Hollywood filmlerinin fantezileri olduğunu sanıyor ve bu uygulamanın hayli evrensel olduğunu ve Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlıların başlattığı böyle feci bir uygulamanın Millî Mücadelede de devam ettiğini bilmiyordum. Osman Bey bir belgede, 101 seneye mahkûm katilleri subay, 15 yıllık kan çavuş, 5 yıllık kanı da nefer olarak atadığını açıklamıştır. Geçici yasanın tarihine2 bakarak, Ermeni Kıyımında bu birliklerin de, Balkan muhacirleri, Çerkez çeteleri ve yerel Kürt eşkiyalarının yanısıra kullanıldıklarını tahmin edebiliriz."3

Osman Beyin yukarıda sözü edilen rütbelendirmesi 9 Ağustos 1340(1924) tarihli Bursa Valisine bir mahkûmun neden hala affedilmediğine ilişkin mektubundan alınmıştır, Albay Kasap Osman valiyi yazdığı mektubunda: "Alay (172) kumandanı iken o hakir görülen katil amirlerden 101 senelikleri Zabit, 15 senelikleri Çavuş, 10 senelikleri onbaşı,beş senelikleri nefer tayin etmek suretiyle tevsiyan müfrezeler teşkil ve gaye-i milliyeye hizmet ve fedakarlıklar sayesinde Konya, Bolu, Yozgat ve Manyas(ın) küçük ve büyük bîlcümle isyanlarını iftada bu hakimlerin hizmeti ile amal-ı milliyeyi istihsale muvaffak olduk"4sözleriyle mücrimlerin nele-re kadar olduğunu ifade etmektedir.

Millî Mücadelenin Teşkilat-ı Mahsusa geleneğinden gelen bir diğer önderi olan Çerkes Ethem Bey, hatıralarında mahkûmları cezaevinden salıvererek bir tabur oluşturduğunu ifade ediyor; "Kütahya ve buraya bağlı yerlerde bulunan hapishanelerde yatan mahkûmların bir hayli yekûn tuttuğunu mutasarrıfla konuşurken öğrenmişim. Bunlardan faydalanmayı düşündüm, kendilerine haber yolladım,

bazı şartlar ileri sürdüm. Bunlardan dört yüz kadar cürüm sahibini ertesi gün serbest bıraktırdım. Hepsini Kütahya'da topladım. Kendilerine silah, cephane, verdim... Kumandan olarak da tecrübeli kumandanlarımdan Teselyalı Hafız Beyi tayin ettim... Bunlara vadim düşmanla fedakâra ne savaştlıkları takdirde en yakın ve müsait zamanda geri kalan mahkûmiyet müddetlerini af ettirmekti."SEthem Bey bu tabura en tecrübeli komutanı olarak atadığı Hafız Bey eniştesidir.

Ahmet Refik'in İttihat Terakki döneminde istihdam edilen çetelere ilişkin sözleri ibret vericidir: "harbin bidayetinde Anadolu'ya İstanbul'dan bir çok çeteler gönderilmişti. Bu çeteler, mahbesten çıkarılan katillerden ve hırsızlardan sürek-kepd. Bunlar Harbiye Nezareti meydanında bir hafta talim görürler6, Teşkilat-ı Mahsusa marifetiyle Kafkas hududuna gönderilirlerdi. Ermeni mezaliminde en büyük cinayetleri bu çeteler ıka'ettiler"7. Sözleri o günlerin canlı tanığına aittir.

Ermeni soykırımında önemli roller üslenen Teşkilat-ı Mahsusa çetelerinin teşkiline ilişkin Falihi Rifki Atay anılamında : "Biris'i bana Merkeziumum'un sivil çeteler yaptığını, bu çetelere bildiklerimizin8 kumanda ettiğini, gidip doktor Nazımı görmekliğimi söyledi. Sivil Askerliği tercih ediyordum. Hafta arası talimden sonra Merkeziumum'ıye gittim.Doktor Nazım bekleme odasına geldi, istediğini kendisine anlattım. Yüzümü baktı güldü. Biz çetelere hapishanelerden adam alıyoruz dedi senin gibi genç arkadaşların yeri orası değildir. Bu katiller ordusundan bir şey anlamadım.... Tersyüzü gene harbiye mektebine döndüm".9

Teşkilat-ı Mahsusa çetelerinden önce Abdülhamit döneminde Ahmet Paşa, "Çerkesler, Kürtler ve Türklerden oluşan özel değneçki taburları oluşturmuştu. Bunlar ihtiyaç halinde şehirlerdeki savunmasız Hristiyan ahalıye baskı yapmakla yükümlüyüdüler. Bir dizi şehirde Ermeni katliamını doğrudan örgütleyenlerden biri Ahmet Paşanın görevi aldığı Çerkeslerden yardımcısı ve sonraları da hafıye teşkilatının başına geçen Çerkes Ziya Bey'di".10Hamit dönemindeki Ermeni kırım larında Hamidiye Alayları yanında bu değneçki taburlarından da yararlanılmıştır. Değ-neçki Taburları Bir anlamda Teşkilat-ı Mahsusa çetelerinin öncülleri sayılabilirler.

Darülharp-e gidecek Eşhas Hakkında Takibat ve Mücazatın Teciline Dair Kanun-u Muvakkat ile salıverilen şahısların marifetleriyle Anadolu'da Ahmet Refik'in deyimiyle "kan gövdeyi götürüyordu".11

Mete Tunçay: "İlginç bir nokta, bu geçici yasa uyarınca, haklarında koşuş-turmanın sürdürülmesi ya da cezanın çekirilmesi ertelenerek Birinci Dünya Savaşı-nda Osmanlı ordusunda kullanılan kişiler için, Birinci TBMM 'nin bir af çıkarmış Olmasıdır"12

Darülharp'te hüsn-ü hizmet ve yararlık ibraz eden mahkuminin müddet-i mahkumelerinin affı'na dair 14 Temmuz 1337(1921) tarih ve 135 sayılı kanun. ilk meclisin ilk icraatları arasında olması konunun ehemmiyeti ile ilgilidir. Daha sonra 19 Teşrinsani (Kasım) 1339 (1923) tarih ve 372 numaralı kanunla tazelenmiş, 17 Teşrinsani 1340 (1924) tarih ve 51 sayılı tefsire göre 372 numaralı kanun kuva-yı milliyecilerin yanı sıra nizami ordu mensupları da kapsama alınmıştır13.

Kuva-yı millıye komutanları bu kanuna dayanarak kurtulmalık belgeleri da-ğıttığını anlıyoruz ,bunlardan, "[Keskinli] Rıza bey vaktiyle kendi müfrezesinde çarpışan 60-70 kişiye ve bu arada, Keskin yöresinden 16 eşkiyaya da kurtulma-lık belgeler vermiştir"14 Rıza Beyin tasfiyesinde bu argüman kullanılarak İstiklal Mahkemesince idamına karar verilmiştir. Rıza Bey Kırmızı-yeşil istiklal madalyası sahibi olup ikinci dönemde meclis dışında kalmıştı.

Meclis ilk günlerinde gündemine bu konuyu niye almıştır? Çünkü Milli Müca-deleye Anadolu halkı iştirak etmemektedir. Silaha sarılanlar el koydukları Rum ve Ermeni Mülklerini aslanlar gibi müdafaa eden yeni türedi eşraftır. Yoksul Anadolu halkının uzun savaş yıllarından kaybedeceği bir şeyi kalmamıştır. Para zenginler-den can diğerlerinden oluncu çeteleri örgütlemek kolay olmuştur. "Orduyu kur-mak için asker alıyoruz, sabahleyin giydiriyoruz, teçhiz ediyoruz, silahlandırıyor-ruz, akşam üzeri hepsi gidiyorlar."15Sözleriyle İsmet İnönü o günlerin atmosferini anlatmasının yanında ; "[B]iz güç vaziyetlere sokan husus, bir muntazam ordu kurabilmek için halkla ordu arasındaki ruhi rabıyatı teçhiz edemeyişimizdir"16-sözleri ile ifade edilen halkla aralarındaki ilişkisizliğin itirahdır. İnönü daha da ileri giderek "bana bakın kimse iştinmesin, Millet düşmanımızdır sözleri paşaların içinde bulundukları ruh halini dile getirmektedir"17.

Kısaca tekrarlamak gerekirse bizim gibi coğrafyalarda anti faşist olunmadan ne yazık ki biraın özgürlükçü olmayı dayanışmacı olmak bile mümkün gözükme-mektedir.

Yaşadığımız dönem AB gibi dünya kapitalizminin en ileri standartlarını temsil eden uluslar arası pazara açılmaya çalışan egemen sınıf geçeği durmakla birlikte sokağa hakim olan halen ve halen faşizan saldırılar, katliamlar ve uygulamalar-dır.

Yaşadığımız topraklarda devlet kurumuna yönelik küçük çaplı da olsa ge-tirilen az çok demokratik uygulamalar derhal sokakta yerini faşizan saldırılara bırakmaktadır.Yine içinde bulunduğumuz coğrafyada burjuvaziyi oluşturan güçler bu demokratikleşme konusunda her ne kadar kendi içlerinde de çelişkiler yaşıyor gibi gözükse de, sermaye düşmanlarına karşı birleşmekte bir an olsun tereddüt etmemektedirler. Yaşadığımız topraklarda faşizan uygulamalar yer yer darbelerle kurumsallaşmakta geniş yığınları her türden insani haklarından mahrum bırak-maktadır.

Ezilenlerle dayanışmanın politik bir görev anlayışıyla yapmak çoğunlukla dayanışmayı halka bir hizmet olarak sunma yanlısamasını yaratacaktır. Özgürlük-çülerin dayanışma anlayışları politik bir sonuç değil ancak politikaları dayanışma anlayışlarının bir ürünü olacaktır. Bu noktada dayanışma anlayışımızın ne olabile-ceği üzerine tartışmak yerinde olacaktır.

Dayanışmayı yaratan iki temel faktör var birincisini sendekini karşındakine vermeye razı olmak ikincisi de ondakini almaktan yana açık olabilmek.

Bu son derece insani ve basit olan ilişki biçimini günümüz koşullarından duy-gusal bağı çok güçlü olan bireyler bile yaşamakta ciddi zorluklar çekmektedir.

Bu türden bir alışverişin insani zemini çoğunlukla basit çıkar ilişkilerine feda edilmekte, gününbirlik yardımlaşmalarla son derece zenginleşebilecek güçlü ve yerine herhangi başka bir ilişki biçiminin geçirilmesi imkansız olan bağ feda edil-mektedir.

Dayanışmanın sermayenin kar düzenine dayalı ve sürekli "önce ben" ideo-lojisini kısırttığı bir dünya da geçerli ve işe yarara bir ilişki olabilmesi gerçekten de bir yanıyla imkansız istemekle eş anlamlı gibi durmaktadır. Günlük yaşam kaybedenler ve kazananlar arasındaki gerilimin yarattığı bir kültür tarafından dol-durulmaktadır.

Böyle bir dünya da kendindekini gönül rahatlığı ile ve hiçbir karşılık bekleme-den verebilmek ve bunun zamanla karşımızdakilerle eşit bir ilişki yaratabileceğini umut etmek yaşadığımız yüzyılda halen İnsan olabilmemin mümkün olduğunu düşünmekle eş anlamlıdır.

Bizler yaşadığımız topraklarda çok az sayılabilecek bir zaman zarfında (iki üç senelik bir geçmişli olan) dayanışma çalışmamız içerisinde kendimizde olan çok az bir değeri kolektif olarak sunmaya çalıştık... (kimimiz üniversiteye hazırlık dersi verdi, kimimiz günlük sorunlara yardımcı olmaya çalıştı, kimimiz sadece dertleştii) insani zeminde verdiğimiz çok daha fazlasını bizlere sunmak isteyen her şeyden önce kardeşlik duygusuyla yan yana gelmeyi becerdiğimiz dostlarımız, yoldaşları-mız var artık ve bu bizler için özgürlükçü olmanın gerçekten de karşılıksız kalma-dığının en önemli göstergesi.

Kısacası yardımlaşmayı öncelikle eşit bir ilişki kurmanın başlangıcı olarak görmek gerekiyor. Karşımızda bizlerin ideolojik, teorik, politik arka planını iyi tanımayan çoğunlukla genel bir sol içerisinde görmeye çalışan ama tanıdıkça farklılığı görmesi muhtemel ezilenlerin geçeği yer olacaktır. Bu gerçeikle anarşist komünistlerin diğer muhalif güçlerden çok daha fazla doğrudan ve ıkalıcı ilişkiler kurma potansiyeli vardır. Sorun bu potansiyeli kinetik enerji haline geçirmek için yapılması gerekenlerdir.

Bu noktada pratik olarak içinde bulunduğumuz siyasal zayıflığın, gelenek-sizliğin farkında olmak esas olarak sürecin öğrencileri olduğumuzu, belki de on yıllarca bu öğrenciliği sürdürmek, ezilen yığınların hareketiyle özgürlükçü dü-şüncenin neden kesilemediğini pratik -politik alandan gözlemek anlamak duru-

koparak düzen saflarında geçmişte red ettiği kimliklere dört elle sahip çıkmaya başlamasıyla son buluyor.

Bu türden kendi başına ideolojik bir yok sayışı barındıran tutumların çoğunlukla marjinal bir kültürü beslediği anarşizmin toplum karşıtlığı olarak görülmesine sebebiyet verdiği açıktır.

Otorite karşıtı olabilmeyen vazgeçilmez durağı ve bizim gibi ülkelerde öncelikli durağı anti faşist ilke de ısrarcı olmaktır. Yukarıda açılımını yapmaya çalıştığımız doğrudan dayanışma ilişkisi yaşama geçirebilmenin koruyabilemizin, büyütebilmenin en net ikesi toplumsal yapı içerisinde her türden anti demokratik, otoriter kurum ve organizasyonlara karşı en geniş kesimlerle birlikte mücadele edebilir.

Öncelikli olarak faşist hareket

- 1- her türden ezilenler dayanışmasının düşmanidir
- 2- her türden özgürlükçü eğilimin en azılı düşmanıdır
- 3- her türden ezilmeişliğin (etnik, cinsel, dinsel, iktisadi) devamından yanadır

Faşist hareket ve kurumlara karşı güç birliği içerisinde durabileceğimiz zeminler;

otorite karşıtlarının, ezilenler nezdinde dayanışma anlayışına, buradan hareketle özgürlüğe sahip çıkan savunan ve bu savunma çizgisinde her türlü güçle yan yana gelmeye açık ama kendi otorite karşıtı çizgisini büyütmede ısrarcı anlayışına saygınlık kazandıracak ve geniş kitlelerle buluşmasına yardımcı olacaktır.

Anti faşist ilke de ısrar otorite karşıtlığında ısrardır.

Özgürlükçülerin diğer emekten yana güçlerle yan yana gelmeleri ortak mücadelede bulunmaları kaçınılmazdır. Diğer sol güçlerle yan yana gelmenin birlikte mücadele edebilmenin en güçlü zeminlerinden birisi anti faşizm dir.

Anti faşist mücadeleyi sermayenin azgın kesimine karşı saldırı liberal kesimine karşı uzlaşma olarak ele almak, veya böyle bir mücadelenin kaçınılmaz olarak sermayenin başka bir grubuyla uzlaşmayla sonuçlanacağıın sanmak günün sorumluluklarından kaçmak için malzeme üretmekten başka bir anlam taşımamaktadır.

Özgürlükçü anlayış mahalle çalışmalarında olsun veya yaşamın başka her hangi bir alanında dünyayı değiştirme sorununu zihinsel bir problem olarak değil ezilen yığınların somut sorunları etrafında oluşturmak durumundadır. Faşist hareket karşı güçlü bir karşı koyuş ve bu karşı koyuşun içerisinde devrimci tutumunda ısrarcı özgürlükçü örgütlenmeler faşizme karşı mücadeleyi devletin ortadan kaldırılışı sorunu haline getirmek ve bu çerçevede ortaya çıkmış olan çelişkileri derinleştirmekle yükümlüdür.

Devrimci dönüşüm için aşamacılığın eleştirisin yapmak nasıl bizleri devrimin inkarına götürmemeliyse faşizme karşı geçmişte yaşanmış kimi tarihsel örnekler de olan aşamacı ve uzlaşmacı ele alış biçimlerinin yol açtığı tahribati eleştirmek anti faşist ilke de ısrarcı olmaktan vazgeçilmemelidir.

Açıktır ki kitlelerin nezdinde dayanışmayı yok eden, dayanışmayı uzak durulması gereken tehlikeli bir maceraya dönüştüren burjuva egemenliği faşizm dir! Burjuva egemenliğini kenidisen karşı geliştirebilecek hiçbir siyasi, parti, örgüt odağından korkmadığı oranda ezilen kitlelerin dayanışmasından korkmaktadır. Yaşadığımız coğrafya da olduğu gibi benzer olan pek çok ülke de emekçi yığınlar sadece ve sadece kendi aralarında dayanışma ilişkileri geliştirdikleri için faşist rejimlerce en ağır şekilde imha edilmişler, toplu kıymlardan işkencelerden geçirilmişlerdir.

Bizim coğrafyamızda az çok dayanışmanın sosyalliğine yatkın insanların nesilden nesile aktardığı bir fobi olarak karşımıza çıkan "dayanışmanın tehlikeli sonuçları" tam da ceberut devlet geleneğinin sürdürücüsü olan faşizmin yol açtığı bir sonuçtur.

Aynı itiraf Fevzi Çakmak'ta da vardır: "Efendiler, Biz orduyu değil milleti giydirdiyoruz. Elbiseyi alan üç gün sonra fırar ediyor."18 Halkta aradaki uzaklık daha sonra istiklal Mahkemelerinin terör ortamıyla zoraki tesis edilecektir! Halkın ıstı- rak etmek istemediği mücadelenin çeteler eliyle yürütülme zorunluluğu çetelerin teşkiline dair yasanın yeniden ele alınmasını gerektirmiş Milli Mücadelenin ilk meclisinin ivedi maddelerinden birini oluşturmuştur.

Teşkilat-ı Mahsusa'nın çeteleriyle palazlandırılan yeni türedi eşraf ve zengin-lerin el koydukları mülkleri yine Teşkilat-ı Mahsusa'cılar tarafından savunulmakta- dır. Özellikle milliyetçi direnişin ya da Milliyetçi hareketin tasfiye edilen Gayrimüs- limlerin yoğun olduğu bölgelerde öne çıkması anlaşıldır. Tasfiye edilenlerin geri dönüş korkusu ile itilaf devletleri tarafından cezalandırılma korkusu (Malta fobisi) milliyetçi direnişin ana eksenini oluşturmaktadır.

Kısaca değindiğimiz bazı yasal ! birimler ve yöntemler günümüzde ne kadar tanıdık gelmektedir. Bize bu yüzler hiç de yabancı değiller: Susurluk çetele- ri, Yüksekova çeteleri, Şemdinli çeteleri, ülkücü çeteleri, korucu çeteleri, itirafçı çeteleri... örgütsel olarak, Çatılar, Açcalar, Erseverler , Abdülkadir Aygenler... de kişiler olarak bir geleneğin mirasçılarıdır. İhtiyaç anında derhal her zaman ve her yerde...

Dipnot:

- 1 "Abdülhamit çözümü, bölge aşiretlerini Hamidiye Alayları şeklinde resmi bir sıfatla örgütleyip silahlandırmada buldu" Orhan Koloğlu Ermeni Ola- yında Kim, Ne Kadar Sorumlu? SDD sayı 19 s 73
- 2 Geçici yasa 19 Şubat 1330 (1915) tarihli dir
- 3 Mete Tunçay Çağdaş Türkiye Son Beş Yılda Ermeni Sorununu Nasıl Tartış- tı? www.gelawel.com
- 4 Tunçay Mete Eleştirel Tarih Yazıları Liberte Y. 2005 s 111
- 5 Çerkes Ethem Hatıraların Dünya Y. 1962 s 82-83
- 6 Mahkumların eğitiminden Harbiye Ordu Dairesi Reis Vekili Behiç (Erkin) sorumludur, Behiç Erkin Kemalist dönemde Bayındırlık Bakanlığına kadar yükselmiştir
- 7 Ahmet Refik İki Komite İki Kital Kebikeç Y 1994 s 27
- 8 Altını ben çizdim, çete yöneticileri demek ki resmidir ve herkesçe alenen bilinmektedir
- 9 Atay Falih Rifki Zeytinadağı Remzi Kitabevi s 35-36
- 10 Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'ninDevlet-İktidar Sisteminde CERKESLER Arsen Avagyan Çev. Ludmilla Denisenko Belge Y. s 100
- 11 Ahmet Refik İki Komite s 27
- 12 Tunçay Mete Eleştirel Tarih... s 114
- 13 Tunçay Mete Eleştirel Tarih... s 115
- 14 Tunçay Mete Eleştirel Tarih ... s 118
- 15 İnönü İsmet, Hartalar 1. Bilgi Y. 1985 s 212
- 16 İnönü Hatıralar 1 s226
- 17 Avcıoğlu Doğan, Milli Kurtuluş Tarihi c 3 s 912 aktaran Cilasun Emrah Bakı İlk Selam Çerkes Ethem Belge y.2004 s 46
- 18 Uzun Cem Yedi Düvele Karşı Mücadele, Resmi Tarih Tartışmaları 2 Ed Fik- ret Başkaya Özgür Üniversite Y. 2006 s 47

ÇAĞIN VEBASI ÖZELLEŞTİRMELER

NASIL BAKMALI, NE YAPMALI?

Türkiye kapitalizmi neo-liberal yeniden yapılanma sürecinde önemli adımlar atıyor.

Uluslar arası sermayenin stratejik hedeflerini gösteren Washington Uzlaşısı, diğer bir çok ülkede olduğu gibi Türkiye'nin de neo-liberal politikalarının yol haritasını çizmişti.

Türkiye'de yaşananlara bakıldığında Washington uzlaşısının üç önemli stratejik amacının gerçekleştiği görülür.

Finans ve banka sistemlerinin uluslararası piyasalaştırılması, telekomünikasyon şirketlerinin ve haberleşme ve medya alanlarının uluslar arası sermayeye devri ve ağır sanayi kabul edilen büyük devlet üretim işletmelerin, özelleştirilerek uluslararası sermayeye aktarılması süreci Türkiye'de tamamlanmaktadır.

TMSF eliyle 2001 kriziyle finans ve banka sistemlerinin uluslararası piyasalaştırma sürecine başlandı. 2007'de Basel II' de bu süreç bütünüyle tamamlanacak.

Telekomünikasyonda Telekom operasyonu ile hem özelleştirme hem uluslararası piyasalaştırma gerçekleşti.

Petkim ve Tüpraş'la ağır sanayide başlayan özelleştirme Erdemir'le tamamlandı. Erdemir etkilendiği ve sürüklediği sektörler açısından son derece önemli bir işletme. Ayrıca geleneksel ve stratejik kontrol sanayiye simgelemesi ve ulusal devletin ekonomik aktörlüğünün somut göstergesi olması açısından önem taşıyor. Erdemir büyük bir operasyon ve ulusal devletin verileri üzerinde tartışma götürür içerikler taşıyor.

Bugün Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüsü adı verilen büyük devlet işletmelerinin satılması tamamlandı. Fakat bu süreç kamu işletmelerin satışıyla sınırlı bir proje değil, kamusal alanın dönüşümünü, çöküşünü ve bir yaşam biçiminin sonlanmasını ifade ediyor.

NEO-LİBERALİZM SINIFA KARŞI SINIF POLİTİKASIDIR

II.Dünya Savaşı sonrası "yeni bir dünya düzeninin" kuruluşu yönünde adımlar atıldı. Kapitalizm yeniden yapılanma dönemine girerek, sermaye birikim sürecinin dünya genelinde sorunsuz işlemesi için, farklı sermaye biçimlerinin hareketlerini kolaylaştıran ya da düzenleyen kurumlar oluşturdu.

Bu yönden para sermaye hareketleri için IMF, ticari sermaye hareketleri için GATT ve üretken sermaye hareketleri için Dünya Bankası kuruldu.

1929 Dünya Ekonomik Krizi'yle birlikte özünde kitlesel üretim-kitlesel tüketim dayanan Keynesyen politikalarının yükselişi, işçi sınıfının mücadele birikimleri, soğuk savaş gibi farklı dinamiklerin etkisiyle gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyal refah devleti uygulamalarına geçildi.

Geç kapitalistleşen ülkelerde ise kapitalist sistemle entegrasyonu hızlandırarak ithal ikameci ya da içedönük birikim modelleri hayata geçirildi. Bu süreç siyasi, askeri, kültürel, hukuki boyutlarıyla birlikte yeni sömürgecilik olarak kendini dışa vurdu.

1945 sonrası gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyal devlet/refah toplumu uygulamaları ile yeni sömürge ülkelerde hayata geçirilen ithal ikameci/içer dönük biri-

Bu noktada sorun ezilenlerin bir çok açıdan egemen ideolojinin hegemonyasında tarihsel bir gerçek olarak edindikleri bir çok sosyal, dinsel, cinsel, ahlaksal tutumun basit bir tarihsel karşılaşmayla dağılmayacağını bu tür üst yapısal be-lirlemlerin ancak sınıf mücadelesi bir çizgiyle beraber ortadan kalkabileceğini görmek gerekecektir.

Bu noktada özgürlükçü örgütlenmenin siyasal tarzının öne çıkarak durumundadır. Özgürlükçü komünistler kitle çalışmasında öncelikli olarak politik doğrularıyla yer almak politik doğruları alan açabildiği oranda ideolojik sorunlarını alternatiflerini yaşama geçirmeye çalışmak durumundadır.

Yaşadığımız toprakların belli başlı şehirlerinde yaşamakta olan emekçi kesimlerin, düzenle olan ilişkileri, yaşamsal sorunlarının günden güne artıyor olduğu bir gerçektir.

Resmî açıklamalarda bile 10.000.000 işsiz yaşadığı bir coğrafyadayız. Böyle bir coğrafya da özgürlükçü düşüncenin toplumsal gelişmelerle gerçek bir ilişki içinde olamayışı son derece üzücü bir sonuç ortaya koymaktadır. Ezilenlerle mahale dayanışması başlığı altında ele alacağımız bu sorun ezilenlere yönelik özgürlükçü pratiğin imkanlarını tartışmak amacıyla yazılmıştır.

Özgürlükçü düşüncüyü toplumsal gerçeğin içerisinde algılamak gibi derdi olanların öncelikli olarak önlerine koymaları gereken soru, Neden en fazla özgürlükçü ihtiyacı olanlar, özgürlükçü düşünmekten ve eylemekten en uzakta yaşamakta? Sorusu olmak durumundadır. Bu soruya son derece rasyonel yanıtlar üretmek toplumsal dokunun kültürel düzeyde, ekonomik düzeyde, nasıl çalıştığının ezilen yığınları nasıl bir tahakküm sistemi içerisinde yaşattığını cinsel, dinsel, hukuksal baskı araçlarının, ideolojik aygıtların nasıl işlediğini ve ezilen sınıfı neredeyse "Erich From" un deyimiyle özgürlükten korkar hale getirdiklerini açıkça çıkartmak mümkündür.

Fakat duruşumuz gereği, özgürlükçü olan inancımız ve tutkumuz gereği hiçbir akılcı açıklama hiçbir akılcı neden-sonuç ilişkisi ezilen yığınlarla özgürlükçü düşünce arasındaki yaşadığımız topraklardaki bu büyük uçurumu sirtımızdan indirmeye yetmeyecektir.

Bu noktada öncelikle sorunu, toplumsal dönüşümden, özgürlükten, eşitlikten ve değişimden yana olanlarda aramak ve onların içerisinde de özgürlük kavrayışlarını en üstte tutan, hiçbir şartı koşulu bireyin toplumsal özgürlüğünün önüne koymak istemeyen biz özgürlükçülerde aramak gerekecektir.

Sorunu işte bu yüzden en uç noktada ele almak gerekiyor. Tam da toplumsal olarak gericiğin, entelektüel olarak post modern burjuva liberalizminin, politik olarak sağın güç kazandığı bir dönemde yani olabileceğinin içinde de her şeyin imkânsızlaştığı bir dönemde, özellikle de toplumsal çoğunluğun genci, muhafazakâr eğilimlerinin güçlü olduğu bir coğrafya da tam da bu yukarıda saydığımız mevcut olduğu için tam da aslında en fazla olması gerekenin yerine başka başka eğilimler, düşünme kalıpları geçirildiği için otorite karşıtı sınıf dayanışmasının zamandır.

Varoşlarda otorite karşıtı mücadele zeminini bulmak mümkündür bu zeminde kalıcı olabilmeyen yaşadığımız toprağın emekçilerine bir öcü ve kendilerine aşırı yabancı bir düşüncemsi gibi tanıtan anarşizmin doğru anlatılabilemesinin esas yolunun yine yazımızın başlığında yer alan proleter tutumla mümkün olabileceğine, bu tutumda birleşen ve güçlenen anarşistlerin onlarca yıldır süren sınıf savaşında gerçek bir mevzi, gerçek bir kavga bayrağını varoşlara taşıyabileceğine ve proleter komünist düşüncelerle yayılacak bir anarşizmin egemenlerin en büyük kabusu olacağını hatırlatmakta fayda görüyoruz.

Neden Anti Faşist İlkeyi Savunmak ve yaşama geçirmek olmazsa olmazdır İktidardan Arınmak mı? Otoriteyle savaşmak mı?

Günümüzün ideolojik keşmekeşinin birçok bireye özgürlükçülüğü sadece bir ideolojik arınma biçiminde taşıdığını biliyoruz. Bireyin kendi etrafında dans ederek kurtulmaya çalıştığı otoriter ilişkileri çoğunlukla bireyin özgürlükçü düşüncelerden

yana, eskilerin deyimiyle bekasından yana bir ilişkisel veya insan merkezli yoksayıcılık olarak karşımıza çıkıyor. Kuramsal olarak verili her türden paradigmanın veya gerçekleşmiş olanın tümünden inkarına dayanması gereken nihilizm tam da küçük burjuva sınıf çıkarlarının ehilleştirdiği haliyle, emekten yana veya sabır gerektiren veya bedel ödenecek, (küçük burjuva bireyi proletarleştirerek) noktaların yoksayılmasına doğru iş görüyor.

Bunun en basit ve konumuzla ilgili yanı kimi yoldaşlarımızın varoş gerçeğine romantik bir başlangıç yapıp daha sonraları varoşa yaşayan insanların kültürel, sosyal davranışlarını kendine dayanak yaparak, oradaki ilerlemenin çok ağır ve yorucu olmasını dayanılmaz bularak, mahalle çalışmasına karşı eleştirli tarafta durmaya başlamasıdır.

Bu durumun önemli ölçüde bir kaçınılmazlık olduğu gerçeği ile yüzüyoruz. Günümüzde ve belli ki daha uzunca yıllar anarşizmle bireyin kurduğu bağ daha çok entellektüel bir bağ olmak durumunda. Hal böyleyken de kendi gerçeği dışında bir gerçek karşısında küçük burjuva duruşun yok sayıcı eğilimi benisemesi ve taşıması kaçınılmazdır. Bu türden bir eğilimin aşılabilesi ancak özgürlükçü hareketle politik bağlarla yola çıkacak bireylerin ortaya çıkmasıyla olacaktır. Açık ki dayanışma çalışmasında gerçek ve kalıcı ilişkileri ancak politik yaniyla insan kazanmaya başlamış bir anarşist hareket becerecektir.

Süreç bu aşamaya gelene kadar ne yapmak gerekiyor. Tabii ki bu ileri aşamanın yaratıcısı olacak kolektiflerin, örgütlenmelerin, yaşadığımız coğrafyada özgürlükçü düşüncüyle bireyin hangi zeminde ilişkilendiğini doğru ve net görmesi gerekmektedir. Bu durumun yaşadığımız deneyimlerden yola çıkarak engelleyicisi yani kendinde ki yok sayıcı eğilimlerin ortadan kaldırıcısı öncelikle bireyin kendisi olmakla birlikte, anarşizan yorumlarla sınıf mücadelesi tercihiyle yakınlaşan özgürlükçüleri doğru tartışmalarla ve sabırla karşılayacak kolektiflerin oluşmuş olması çok önemli rol oynayacaktır.

Emekçi Mahallelerinde Dayanışma (Otorite Karşıtı Mahalle Çalışmasının İmkânları)

Yaşadığımız coğrafyada özgürlükçü komünist çizgiyi bugün için ayakta tutabilecek giderek güçlendirebilecek esas mücadele perspektifi emekçi mahallelerinde, varoşlarda gerçekleştireceğimiz toplumsal dayanışma pratikleridir.

Dayanışma pratiği yer yer gündelik sorunlar üzerinde yer yer siyasal gelişmeler üzerinde gerçekleşecek doğrudan demokrasi anlayışımızla biçimlenecek pratiklerdir. Bu sürecin günlük sorunlarla örüleceği yeri geldiğinde ise yüzünü otorite kurumlara dönmek militan bir başkaldırının gelişmesine hizmet edeceği açıktır.

Bu topraklardaki her türden otoriter kurumu, anlayışı yok etmek isteyen kendi özgürlüğünün proleteryanın özgürlüğü ile geleceğini bir bilen bizler, bu hedefe ulaşmanın bir parça-bütün ilişkisi kurmak demek olduğunu görmek zorundayız.

Toplumsal pratiğini gündelik yaşam pratiğine taşıyamayanın doğru bir örgütlenme yaratma şansı bulunmamaktadır, bunu beklide anarşizmi olmayanın komünizmi, komünizm olmayanın da anarşizmi olamaz deyişle özetlememiz mümkün.

Bu nokta da parçayla bütün arasındaki belki de aşılması son derece güç olan gerilimi, fakat aynı güçlükten doğan muazzam geliştirici ve özgürleştirici praksişi, eylemek nasıl mümkün olacaktır?

Bir diğer ifadeyle toplumsal olarak bakıldığında ideolojik olarak en geriyi temsil eden ezilen yığınların içerisinde ideolojik olarak en ileriye ve en özgürlükçü olanı savunmak nasıl mümkün olacaktır?

İşte tam da bu noktada tek bir yanıtımız var özgürlükçü **DAYANIŞMA**

Ezilenlerin gerçeği ile kendisi arasında bir kader ve çıkar birliği gören anlayış kendi gerçeği verili zamandaki sosyal bireysel alışkanlıkları ile ezilenlerin gerçeği arasında bir ilişkiselik yaratabilmek zorundadır. Böyle bir ilişkiselik ve ortaklaşmanın olamayacağını düşünenler zaten otoriteyi lanetlerken otoriteye ve yarattıklarına hayran kalmış dolayısıyla kendi benliği dışında gerçek tanımayan küçük burjuvalar olabilir ancak.

kim modelleri, 1970'e kadar dünya genelinde sermaye birikim sürecini hızlandıran kurumsallaşmalar olarak işlev gördü.

Fakat 1970'lerin başından itibaren kapitalist sistemin, kar oranlarının düşme eğilime bağlı olarak, içine girdiği uzun dalga krizi yeni sermaye birikim modellerinin devreye sokulmasına neden oldu.

II. Dünya Savaşı sonrası oluşan kurumsallaşmalar, artık sermaye birikim sürecinin önündeki engeller haline gelmişti.

Neo-liberal politikalar konsantre bir şekilde bu aşamada devreye sokuldu.

Artık hem metropollerde hem de yarı sömürge ülkelerde krizden çıkış modeli Neo-liberalizmdi.

Özellikle sonuçları itibarıyla tartışılan neo-liberalizm aslında sınıf karşı sınıf politikasını içermektedir. Ve ideolojik, kültürel ve iktisadi olarak üzere uç ayaaktan meydana gelmiştir.

Önce ideolojik hegemonya kurularak toplumun refleksleri felç edildi. Kültürel bombardımanla toplumun tek tipleşmesi yaratılıp, her türlü operasyona hazır hale gelmesi sağlandı. Arkasından iktisadi ayağın mızrak ucu olarak devreye sokulan radikal özelleştirmeler başladı.

Genellikle özelleştirmeler üzerine yürütülen tartışmalarda, ideolojik ve kültürel boyutlar es geçilerek yalnızca sonuçlar ya da sonuçların yarattığı tahribat ele alındı.

Böylesine bir algılayış, özelleştirme karşısı oluşum ya da hareketlerin başından itibaren zayıflığa düşmesine neden oldu.

Neo-liberalizmin ideolojik ayağı üç temel yönelimle kendini dışa vurdu. Bunların birincisi Püritenizm ya da Kalvinizm diye tanımlayabileceğimiz kar ve hırsın insanın doğasına ait duygular olduğunu ileri süren; bu dünyada zenginlerin zaten günahsız olduğu için zengin olduğunu, fakirin ise günahlarının çok olduğundan dolayı fakir kaldığını savunan bir anlayıştı. Özal, boşuna "ben zenginleri sevirim" demedi. Bu sözler onun ideolojik yaklaşımının ifadesiydi ve her ne kadar Nakşibendi olsa da, onun sıkı bir Püriten olduğunu ortaya koymaktaydı. İkincisi ise, Ferdietçilikti. Her türlü toplumsal dayanışma ve paylaşma ilişkisinin reddedilmesi birey ve egonun önde tutulmasına dayanmaktaydı. Yine Özal'ın "Benim memurum işini bilir" veciz sözü ferdietçiliğin nasıl bir "ahlaki" kural haline getirildiğini somut göstergesi oldu. Üçüncüsü ise, Sosyal Darwinizm'di. Yani büyük balık her zaman küçük balıkları yer mantığının doğanın kanunu olarak kabul edilmesi.

Neo-liberalizm bu ideolojik bombardımanlarla önce beyinleri feth etti. Bu operasyonu kültürel manipülasyonlar izledi. Toplumun Mc.Donalds'de laştrılması, tek tipleştirilmesi yönünde önemli adımlar atıldı. Tüketim körüklendi. Tüketmek, tüketebilme

ve bunun yarattığı haz insanın varoluşu olarak sunuldu. Kültürel manipülasyonlar, beyinleri felç olmuş toplumun suç ortağı haline getirilmesini sağladı.

Metropollerde Reagan ve Thatcher'ın, yarı sömürgelerde Türkiye'de olduğu gibi Özal benzeri kimliklerinin misyonları bunları başarmaktı.

İdeolojik ve kültürel hegemonyanın sağlanmasından sonra ekonomik operasyonların gelmesi kaçınılmazdı. Ve öyle de oldu. Radikal bir şekilde büyük devlet işletmelerin satılması, özelleştirilmesi gündeme geldi. Başta eğitim ve sağlık sektörleri olmak üzere bütün hizmet alanları uluslararası piyasalaştırma operasyonlarına maruz kaldı. Kamusal alanın dönüşümü bir dizi ideolojik, politik, pratik etkiler yarattı. Metropollerde sınıfsal kutuplaşmayı artıran bu süreç, yarı sömürgelerde bağımlılık ilişkilerini derinleştiren, metropollerdeki gibi ekonomik dokuyu ve sınıf ilişkilerini biçimlendirici etkilerde bulundu. Yıkıcı, altüst edici sonuçlar doğurdu.

NE LİBERAL, NE DE DEVLETÇİ/KALKINMACI YAKLAŞIM

Özelleştirmelere yaklaşım ağırlıkta iki temel görüşte biçimlendi.

Bunlardan birincisi neo-liberal görüştü. Devletin müdahalesinin, hantal ve siyasallaşmış içeriden dolayı, verimsiz olduğunu ileri süren bu anlayış, pazar ekonomisi ve piyasanın o görülmeye elverişli sorunların çözülebileceği, piyasanın işleyiş kurallarıyla yaşanan işsizlik, yoksulluk, büyüme ve gelir dağılımındaki uçurumun doğal olarak aşılabileceğini ileri sürmekteydi.

Bu görüşe göre KİT'ler etkin değildi. Yöneticilerinin maaşlı memur olmalarından kaynaklanan zaaflar göstermekteydi. İşletmeler verimli ve karlı çalıştırılmıyordu. KİT'lerin ekonomideki rolünün büyümesine paralel, ekonominin dinamik kılınmasının şartlarının ortadan kalktığını ve ancak piyasa kurullarına aktarılmasıyla ve özel girişimcilik dinamiğiyle ekonomideki durgunluğun aşılabileceği söyleniyordu.

KİT'lerin ekonomideki tekel konumunun kırılmasıyla ya da özelleştirilmesiyle rekabet ortamının oluşacağı ve ekonominin dışı açabileceği ve dünya ekonomisiyle entegrasyonun sağlanabileceği savunuluyordu. Aynı şekilde KİT'ler bir işraf kaynağı olarak gösterilip, bütçe açıklarının ve enflasyonun düşürülmesi için özelleştirmelerin gerekliliği vurgulanıyordu. Sağlık, eğitim ve ulaşım gibi kamu hizmetlerinin devletin tekelinde olması bu alanlarda rekabeti ve kaliteli hizmet alımını önlediği ileri sürülüyordu.

Özelleştirmelere yönelik diğer bir yaklaşım ise kendisini neo-liberalizm karşısında konumlandıran geniş muhalif kesimlerde de etkili olan devletçi kalkınmacı ve ulusalcı çizgide dışı vurdu.

Bu görüşe göre neo-liberalizm IMF ve Dünya Bankası ya da AB'nin dayatmaları olarak biçimlendi. Ve neo-liberal politikaların bir yansıması olan özelleştirmelerin ulusal sanayinin "dış güçlere" peşkeş çekilmesi ve "yabancılaştırılması" operasyonu olduğu ileri sürüldü. Özelleştirmelerin devletin kalkınma paradigmasını felç ettiği gibi, ulusal kaynakların kaybedilmesine de neden olduğu açıklandı.

Bu görüşün ileri sürüldüğü savlar geniş çevrelerde etki yarattı. Ama bu savların kapitalizmle bir hesaplaşmayı içermediği ve yaşadığımız toplumda eşitsizlik ve sömürünün değişmez bir veri olarak kabul ettiği, devletin sınıfsal içeriğinin es geçildiği görülmüştü. Bu temel ve ayırıcı nirengi noktalarının kavranamamasından dolayı devletçi-kalkınmacı ve ulusalcı görüş sistem içi bir revizyon ve defansif argümanlardan başka bir şey ileri sürmedi. Hatta işçi sınıfının bağımsız politikalar geliştirmesini engelleyen, egemen blok içinde çatışki ve kutuplaşmaların bir tarafı olarak kendi politik pozisyonunu aldı.

ESAS OLAN ANTİ-KAPİTALİST MÜCADELEDİR

Neo-liberal politikalar ve özelleştirme uygulamaları kapitalizmin yeniden yapılanmasına bağlı olarak yeni sermaye birikim rejiminin ihtiyaçlarına uygun bir şekilde hayata geçirildi. Bu anlamda sermayenin, krizden çıkış stratejisi olarak devreye sokuldu.

Özelleştirmeler, metropollerde sosyal refah devleti uygulamalarının terki biçiminde uygulandı. Sosyal devlet modeli yaratılan artı-değerden devletin al-

Özgürlükçü komünist praksi sınıf mücadeleciler çizgiye yakınlaştıracak sınıf hareketinin sorunlarıyla kendi örgütsel çizgileri arasında gerçek bir uyumun doğmasına yol açacak anlayışı yaratacak olan tutum sınıf mücadelesinin içerisindeki devrimci eğilimi yani proleter eğilimi benimsemeleridir.

Bu noktada sınıf mücadelesinden ne anlaşılması gerektiğini proleter eğilimin daha açık tanımlanmasıyla açılabilirliğini söylemek mümkündür. Sınıf hareketinin sorunlarını sömürülen emekçi yığınların içerisinde anarşizme ve otorite karşıtlığına en yakın olabilecek reel olarak düzenli sistemden çıkarılan en az olan mülksüzler sınıfı olarak adlandırabileceğimiz, emekçi kesimlerin nesnelliği ile tanımlama çabasıdır.

Bu çaba açıktır ki bu kesimlerin içinde bulundukları ekonomik, sosyal, siyasal birçok gerçeği bir arada görme çabasıdır. Öncelikle bu kesimler sınıf hareketinin görece en dayanıklı en seksiz birlikte hareket etme refleksleri en gevşek kesimleridir. Bir diğer değişle emeğine ve kendi gerçeğine en yabancı olan kesimleridir. İşçi sınıfının bu kesimlerini yaşadığımız coğrafyada taşeron firmaların birçok sektörde kann tokluğuna çalıştırdığı kesimler olarak görebilmemiz mümkündür.

Devrimci proleter anarşist eğilimin şekillenebilmesi kaçınılmaz olarak sınıfın bu kesimleri içerisinde örgütlü bir güç olabilmekle ilgilidir.

İşçi sınıfının bu kesimlerinin bir arada bulunduğu gündelik yaşamlarının önemli bir kısmını geçirdikleri yerler öncelikle olarak mahallelerdir. Anarşist komünist örgütlenmenin mahalle çalışmalarında güçlenmesi, dayanışma anlayışlarını bu zeminde yaşama taşımaya çalışmaları yaşadığımız coğrafya da kaçınılmaz bir devrimci uğraş ve görevdir.

Bu türden bir dayanışma çalışmasını otoriter solun yıllardan beridir yaşama geçirmeye çalıştığı, varoşlarda güç olmak için belki de kendi iktidar alanlarını yaratmak için siyasal faaliyet sürdürdüğü bir gerçektir. Otorite karşıtı özgürlükçü komünistlerin varoşlarda dayanışma anlayışını yaşama geçirmeleri biçimsel olarak kimi benzerlikler taşısa da özü itibarıyla bütün otoriter yapılardan net bir şekilde farklı olmak durumunda olacaktır.

Birincil olarak otorite karşıtları "kitlelerden öğrenmek" anlayışının doğrudan ve en samimi savunucuları olmak durumundadırlar. Bu durum pratik olarak yaşama geçirilemezse yani mahalli bir dayanışma çalışmasında yer alan özgürlükçüler iktidar ve tahakküm karşıtı tutumlarını bir çırpıda unutup kitlelerin öğretmenleri ve onların hareketine "dışardan bilinç taşıyanlar" olmaya başlarsa ortaya çıkan tablo savunulan çizginin anarşist örgütlenme dışında bir anlayış olduğunu ortaya koyacaktır.

İkincil olarak anarşistler özyönetimsel anlayışa düşkünlükleri ve bu konuda ki doğrudan eylem tutkularını yitirerek kendi örgütlerinin propagandasını her şeyin üstünde tutmaya başlayacaklarsa sonuç olarak birincil maddedekine benzeri olarak gerçekten de anarşist düşüncenin temel argümanlarını sarsmış olacaklardır.

KÜÇÜK BURJUVA İDEOLOJİSİNİN "MÜKEMMEL" HİZMETKARI YOK SAYICILIK!

Sınıf çalışmasının belki de en ciddi zaaf yaşadığı alan ideolojik olarak sınıf çalışmasına yatkın bireylerin ideolojik eğilimlerinin yok sayıcı bir çizgide biçimleniyor olmasıdır. Bu gelişkinin ortaya koyduğu politik sonuç bir çok emekçi geline noktaların bir çırpıda sağ ideolojik sonuçlara, çözümsüzlüğe mahkûm edilmesidir.

Genellikle özgürlükçüler olarak bu tür sonuçlarla karşılaşıyor olmamız anarşist düşüncüyle nihilist eğilimler arasında felsefi bir etkileşimin mevcut olmasına yorulanabilir ama işin aslına bakıldığında Marksist hareket nihilizan felsefeyle önemli kesimler barındırmasa da aynı hastalıkla uğraşmak, kendisiyle entelektüel bağlar kurmuş militanını, yaşamın olağan gerçeği karşısında devrimci tutmda ısrarcı hale getirmekle uğraşmak zorunda kalmıştır.

Anarşistler olarak yoksayıcı tutumun bekli de daha kolay genel kabul gördüğü bir zemindeyiz. İdeolojik dünyamız olağan gerçeğin, egemen paradigmanın bir çırpıda dışlanmasına müsait. İşin aslı bu tür dışlamaların hangi zeminde ve neye karşı yapıldığı önem kazanmaktadır. Çoğunlukla felsefi duruşunda bizlerin de onay verebileceği anarşizan yanlar barındıran nihilizm, burjuva dünyanın devamından

ki hesaplaşılması gereken ideolojik-teorik-politik zemin devasa büyüklükte sorunlara karşımızda durmaktadır.

Öncelikle doğru bir yönelimin içinde başlamak gerekmektedir. Başlangıç doğru yapılmadığı takdirde gelişmenin de buna uygun sonuçlar yaratması beklenemez. Bu noktada bir çok sorunu yola çıkılmış olsa da doğru olanı veya doğru olana yakın olacak bir tutumu anlayışı savunabilmek mümkün müdür? Anarşist komünistler olarak içinde yer aladığımız zeminin sorunlarının farkındaysak ve devrimci olanla olmayanı tarihsel bir hafızanın ürünü olarak ortaya koyabilecek bir ideolojik tutumu benimseyebiliyorsak bu soruya yanıt, Evet mümkündür. Bu sorunun politik-pratik karşılığı veya başlangıç noktası -yönelimi- ise bulunduğumuz dönemin postmodern karmaşası içerisinde politik bir alan açmak değil ezilen yığınların örgütlenmeleri içerisinde otorite karşıtı mücadele anlayışı geliştirmektir.

Daha ileri hedef olarak görebileceğimiz, özgürlüğü komünist örgütlenmenin sorunlarının yaşadığımız toprağın sorunlarıyla birlikte ele alınıp güçlü bir federasyonun imkanlarının ortaya konulabilmesidir. Güçlü bir federasyon günümüzün ideolojiler arasılaşmış anarşizmiyle değil ancak sınıf mücadelesi gerçeğinden beslenen proleter bir teorik çalışmayla beslenebilecektir.

Yaşadığımız son çeyrek yüzyıl dünya da olduğu gibi bulunduğumuz coğrafyada da işçi sınıfı hareketinin genel bir durağanlık dönemine denk gelmektedir. Tam da böylesine bir dönemde burjuvaziye karşı, devrimci örgütlenmeyi yaratabilecek mücadele anlayışı oldukça zor geliştirilebilir pratiklerin içerisinde yer almaktadır. Sınıf hareketinin güçlü olmadığı bir dönemde, örgütlenmelerini yaratmakta, geliştirmek ve hatta korumakta zorlanacak olan devrimci anarşistlere düşen öncelikli görev proleteryanın yaşam alanlarında hem kendi örgütsel durumlarını, emekçi yığınlara doğru hem de emekçi yığınların özgürlüğü düşünceye doğru çabalarını geliştirebilecek, dayanışma perspektifini geliştirmeleriyle mümkün olacaktır.

Bir çok sınıf perspektifli mücadele anlayışının içine düştüğü çukur olan kaba ekonomizm devrimci anarşistlerin kendilerini uzak tutması gereken alanıdır. Sınıf mücadelesi denilince ekonomist bir yorumla işçi sınıfının ekonomik hak ve çıkarları için yaptığı mücadele dışında bir alan tanımlayamayan ve bu türden mücadelelerin yokluğunda kendi durumunu teorisini yapmaya çalışan anlayışın devrimci çalışmayla ilgisi yoktur.

Anarşist Komünistler Sınıf mücadelesinden ne anlamalı

Anarşist komünistlerin sınıf mücadelesi anlayışı emek sermaye çelişkisinin yarattığı politik, ekonomik, ideolojik gündemlerle şekillenir. Anarşist komünistlerin, anarşizmi tam da politik, ekonomik, ideolojik bütünlük içinde anlamaya, yaşama geçirmeye çalışmaları anarşizmi sınıf mücadelecisi bir çizgide geliştirmek istemeleleriyle doğrudan bağlantılıdır.

Anarşist Komünistlerin sınıf mücadeleleri alanında proleteryanın saf tutmak ve toplumsal özgürlüğün ancak proleter bir devrimle mümkün olabileceğini dolayısıyla bireyin özgürlüğünün ancak sınıf mücadelelerinin bir ürünü olabileceğine inanmaları genel olarak politik-teorik çizgilerinin arka planını oluşturmaktadır.

diği payla kendi finanse ediyordu. Sermayenin yeni süreçteki ilk refleksi de bu finansmanda kullanılan vergilerin düşürülmesi talebi oldu. Ayrıca refah devletinin sorumluluğundaki eğitim, sağlık, konut ve ulaşım gibi sosyal hizmet alanlarının özel sektöre devredilmesini istedi. Sermaye böylece bir taraftan devleti finanse etmekte kullanılan artı-değeri koruyacak, diğer taraftan özelleşen temel sosyal hizmet sektörlerinden yeni artı-değer elde etme imkanı bulacaktı.

Yeni sömürge ülkelerde ise, bağımlılık ilişkilerini derinleştiren güncel sömürgecilik politikaları doğrultusunda organizasyonlara gidiydi. Bu ülkelerde özelleştirme uygulamaları temel olarak sermayenin değersizleşmesini önlemek ve yeni değerlendirmeye alanlarına ulaşmak için hayata geçirildi. Büyük sermayenin uluslararası sermayeyle entegrasyonu ya da yeni entegrasyon ihtiyacı özelleştirmelerin yönünü belirledi. Süreç bir anlamda yoğun bir tekelleşme süreci olarak işledi. Büyük sermayenin uluslararası sermayenin bir parçası ya da taşıyıcısı olduğu düşünülürse, özelleştirmelerin küresel sömürgecilik politikalarındaki işlevi daha iyi görülür. Ve emperyalizm içsel olgu olma kavramının derinliği ortaya çıkar.

Kısaca sorun kar oranlarını artırma ve sermaye biriminin gereksinimlerini karşılamaktır.

Bu bağlamda özelleştirmelere karşı mücadele ancak kapitalizme karşı yürütülecek sınıf mücadelesi içinde gerçek mahiyetine kavuşacaktır.

Her çaba ve direniş anti-kapitalist mücadelenin mecrasında birleşmelidir.

Bugün lokal düzeyde Paşabahçe, Seka ve Seydişehir'de gerçekleşen direnişler manalıdır ve bir birikimdir. İşçi sınıfının tüm katmanlarının ve geniş toplum kesimlerinin ortak mücadele zemininin ne derece yakıcı bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.

Anti-kapitalist bilincin inşasında ve bütünlüklü anti-kapitalist mücadelenin geliştirilmesinde her biri son derece önemli deneyimlerdir.

Özelleştirmelere karşı yürütülen mücadele devletten, sermayeden bağımsız ve varolan sınıfsal güç dengesini sarsıcı ve dönüştürücü bir içerikte gerçekleşmelidir.

Sınıfın bağımsız örgütlenmesi ve mücadelesi esas alınmalıdır. En küçük direniş ve karşı durma bağımsız sınıf kimliğinin inşasına hizmet etmeli ve anti-kapitalist bilincin geliştirilmesinin zemini olmalıdır.

Özelleştirmelere karşı gerçekleşen direnişlerin bozkırdan yanan bir kıvılcım olması, bozkırın tutuşmayacağı anlamına gelmemelidir.

Bozkırın tutuşması rüzgara ve ateşin gücüne bağlıdır.

Sınıflar mücadelesinin bir biriktirme süreci olduğu kavrandığı ölçüde, her deneyimin önemi ortaya çıkar.

Özelleştirmelere karşı işçi sınıfının yaklaşımlarından biri de özelleştirilecek alanlarda işçi denetimi şiarı yükseltmek olmalıdır.

İşçi denetimi işçi sınıfının yönetme yeteneklerini besleyeceği gibi, toplumun değişik katmanlarıyla organik bağ kurmasının zeminlerini de yaratacaktır.

Bugün Arjantin'de ve Venezüella'da bütün eksiklerine rağmen kendi özgürlüğünde oluşturulan işçi denetimi pratikleri, örnek alınacak deneyimler olabilir.

Direnişin bir boyutu da doğrudan sınıf inisiyatifini açığa çıkaran işçi denetimi şiarı olmalıdır.

İşçi sınıfı yaparak öğrenir, öğrenerek yapar.

İşçi denetimi gibi ezber bozucu pratiklerin ve direniş biçimlerinin sınıfın bağımsız örgütlenme ve mücadelesine inanılmaz katkıları olacaktır.

Rüzgarın "patlaması" ve kıvılcımın ateşe dönüşmesi biraz bu deneyimlerin zenginliğiyle doğru orantılıdır.

GSS: ÜLKE “PAZAR”, ÇALIŞAN “TEZGAHTAR”, YURTTAŞ “MÜŞTERİ”....

*Bu yazı son bölümde belirtilen kaynaklardan derlenmiştir...

Özelleştirme küresel kapitalizmin, ürettiği krizini aşmak amacıyla, özellikle 1980’li yıllardan sonra mal, hizmet ve sermayenin küresel ölçekte sınırsız dolaşımını sağlamak için liberal reformlar adı altında dünya ölçeğinde dayattığı, ekonomik, toplumsal, siyasal ve ideolojik boyutları olan küresel politika araçlarından birisidir. Devletin iktisadi faaliyetlerinin azaltılması ya da bu fonksiyonun tümüyle serbest piyasa koşullarına devredilmesini içeren özelleştirmelerin ülkemizde yasal alt yapısının oluşturulmasına 1983 yılında başlanmış, 1985 yılına gelindiğindeyse Dünya Bankası’nın isteğiyle “Özelleştirme Ana Planı” hazırlanmıştır. Bu süreçte ülkeye yabancı sermaye girişi artarak daha fazla dışa bağımlı duruma gelinmiştir. 1990’lı yıllardan itibaren de Dünya Ticaret Örgütü ve GATS hükümlerine bağlı olarak eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve alt yapı hizmetleri de özelleştirme saldırısına uğramıştır. İşçi sınıfının ihtiyaçları doğrultusunda değil, uluslar arası sermayenin egemenliğinin bir aracı olarak gündeme getirilen özelleştirme politikaları ile, doğal ve yaratılan kaynaklar tüm yurttaşların yararlanacağı varlıklar olmaktan çıkarılmakta, alınıp satılabilir “mal” konumuna dönüştürülmektedir.

Özelleştirme, uluslar arası burjuvazinin, 1974-75 yıllarında başlayan dünya krizine bir çözüm arayışı ile işçi sınıfı aleyhine geliştirdiği neo-liberal stratejinin ana eksenlerinden biridir. Uluslar arası burjuvazinin bu saldırıları mükiyetin el değiştirmesi değil, aynı zamanda işçi sınıfının kazanılmış haklarının tirpanlanması, sendikal örgütülüğün zayıflatılması, eğitim, sağlık gibi temel alanların giderek paralı hale gelmesi anlamını taşıyor. 1987 yılından itibaren özelleştirilmek istenen kurumlara ciddi anlamda hiçbir yatırım yapılmamasına rağmen, 90’lı yılları sonlarına kadar geçen süreçte, toplam hasıladada düşme yaşanmamış, hatta 90’lı yılların ortalarına kadar, bu kurumlardaki verimlilik özel sektöre göre daha hızlı artmıştır. Verimsizlik tespiti doğru olsa bile bunun nedenlerinin ne olduğuna bakılmaksızın ikna edici bir anlam yaratılamaz. Özal dönemi ile başlayan politikalar sonucu bu kurumlar ayakta duramaz hale getirilmiştir. Özelleştirme politikaları, başlangıcından itibaren yalnızca belli kamu kuruluşlarının özelleştirilmesini değil, bununla beraber, eğitim, sağlık ve emeklilik gibi hizmetlerin paralaştırılmasını ve adım adım özel sektöre havale edilmesini ön görmektedir. Bugün SSK hastanelerinde yaşananlar ya da bir furya halini alan bireysel emeklilik sistemi, bu politikaların ön görülen sonuçlarından başka bir şey değildir. Özelleştirmeler, sermayenin dünya ölçeğinde kapitalizmin krizi karşısında, bir bütün olarak işçi sınıfına karşı yürüttüğü sınıf mücadelesinin ürünüdür. 1974-75 yıllarından itibaren başlayan bir sınıfa karşı sınıf mücadelesidir. Türkiye’de 80’li yıllardan itibaren izlenen neo-liberal politikalar ve bu politikaların ana eksenlerinden birini oluşturan özelleştirmeler de, Türkiye burjuvazisinin bu politikalarla bütünleşme çabasının bir sonucudur. Üyele-ninin büyük bir kısmı kamu kesiminde örgütü olan sendikaların gücünü kırma ve amerikan tipi sendikacılığı hakim kılarak bu yolla işçi sınıfının örgütülüğüne darbe vurma çabasının bir ürünüdür. Bu sayede işten çıkarmalar hız kazanarak, işsizlik her geçen gün artmış, bu da sermaye açısından işçi sınıfına karşı bir tehdit unsuru olarak kullanılmıştır.

Özelleştirme uygulamaları aynı zamanda, burjuvazinin dünya kapitalizmi ile bütünleşme süreci açısından uygun bir zemin hazırlanması için önemli bir araç işlevi de görmüştür. Kamu kurumlarının çok düşük bedeller ile satılması yoluyla yerli ve yabancı tekelere hazır ve karşı birikim alanları sağlanmış, yabancı sermaye ile kurulan ittifakların önü açılmıştır.

Özelleştirmeyi savunanların en temel iddiası KİT’lerin kamuya yük olduğu iddiasıdır. Bu iddiayı savunanlara göre “Devlet gelirleri KİT açıklarını kapatmakta kullanılmakta ve vatandaşın aldığı hizmet azalmaktadır. Devlet bu yükten kurtulursa vatandaş daha iyi hizmet verilecektir. Devlet, bu kadar ekonomik gücü elinde tuttuğu için bu güç baskı olarak geri dönmektedir. Devleti bu ekonomik güçten arındırmak demokratikleşmeyi sağlayacaktır.”

İşçi politikası üzerinde savunulabileceğidir. Bu düşünün detaylarını yani neden sınıf mücadelecisi olmayan bir anarşizmin özü itibarıyla hiyerarşik ve otoriterden yana bir politika barındıracağını yine anarşist komünistler olarak savunmak ve propaganda aracımız haline getirmek durumundayız.

Mikro düzeyde her türden otoriteyle başı beladarmışçasına varılmaya çalışan burjuva arayışların değil makro düzeyde emekçi yığınları her gün otoriter bir yapının altında ezen somut devletlere karşı mücadelelerinin aracı olarak anarşizmi yeniden tanımlamak ve sınıf mücadelesinin aracı haline getirmek durumundayız. Anarşizmi reel politik süreçler itibarıyla her türden otorite karşıtlığı olarak değil esasta mevcut reel otoritenin doğrudan adı ve yürütücüsü olan egemen devlet ve sınıf karşıtlığı olarak yaratacak olan süreç anarşist komünistlerin devrimci arayışlarıyla mümkün olacaktır.

Son yarım yüzyılın ortaya koyduğu gerçek, anarşizmin sınıfsal özü boşaltıldığı oranda dünya kapitalizmiyle sağ bir uzlaşma içine girdiği gerçeğidir.

Anarşist düşünceye dair genel geçer bir doğrulamışçasına savunulan “çok renklilikten yanayız” türü yaklaşımların burjuva liberalizminin ürünü olduğunu görmekten yana olmayan anarşistlerin son kertede ortaya koyabilecekleri komünist bir dünya arayışı olamaz. Anarşist komünistlerle düzen içi muhalefetin “çok renkli” kanadı olmayı seçmiş olan diğerlerini ayrıştıracak sınıf mücadelecisi pratikler çoğaldıkça anarşist olmanın ortak anlamlarının giderek azaldığını yaşam tarzı, mistik, ilkelci v.b gibi anarşistle devrimci anarşistleri bir arada anmanın zorlaşacağını görmek mümkün olacaktır.

Anarşizmi sınıf gerçeğinden ve sınıfsal mücadele anlayışından uzakta bir yerde sadece ideolojik bir tutum olarak görmenin bir nevi anarşizmi ruhani bir din olarak ele almanın ifadesidir.

Özgürlük kavrayışı sınıfsal olmayan özgürlüğü sınıflar üstü ve biricik kendi benliği çerçevesinde tanımlamaya çalışan tutum her türden anarşistin bir arada mücadele edebileceğini dolayısıyla anarşistler arası mücadelenin toplumsal gerçeğinden ziyade fiktisel gerçeğine takılıp kalmıştır.

Bu türden bir bakış açısı anarşizmi burjuvazinin dümen suyunda giden zaman zaman ona “agresif” çıkışlar yapan ama esasta onula uzlaşmış bir marjinaller topluluğuna çevirmiştir

Anarşist komünistlerin toplumsal mücadele alanında sentezciliği red etmeleri tamamen burjuvaların ve onlardan etkilenmiş ara sınıfların özgürlük anlayışlarıyla proleterlerin özgürlük anlayışları ve mücadelelerinin bir olmayacağı gerçeğine yaslanmak zorundadır. Diğer anarşizmlerle aramızdaki açığı yaratacak olan ideolojik uzaklığımızdan ziyade pratik-politik uzaklığımız olmalıdır.

İdeolojiler arasılaşmış “anarşizm” değil sınıf mücadelesinde somut hedefleri!

Proleteryanın gündelik mücadelesiyle etkileşim içerisinde bulunabilecek anarşist örgüt ilkelerinde anlaşmış taktiksel hedefler oluşturmuş öz disiplini inanan örgütlenmedir. Bu türden örgütlerin hem ıspanya iç savaşında hem de ekim devriminde Anarşizmin tarihsel anlamda gerçekleştirilebilir isyancı pratiğini temsil etmeleri tam da yukarıda saydığımız tutumun ürünüdür.

Yaşadığımız coğrafyada anarşist komünist örgütlenmenin 2000’li yıllarda oldukça cılız bir şekilde başlayan ama günümüze gelindiğinde İstanbul gibi Ankara gibi metropol şehirlerin varoşlarında pratik tutumlar ortaya koyan, ezilenlerin içerisinde devrimci mücadele de alternatif olabilmek için uğraş vermekte olan pratikleriyle karşı karşıyayız.

Bu durum özgürlükçü komünistler açısından artık bir çok tartışmanın geride bıraktığı izlenimi yaratabilir ancak açıktır ki sorun dışımızda kalmış sağ anarşist düşüncelerin veya otoriter sol düşüncelerin genel eleştirisiyle yol alma çabası olamaz. Her türden egemen burjuva paradigmanın istilasına uğramış entelektüel zeminle hesaplaşmak olarak görülmesi gereken anarşist komünizm, sırtını üç beş sağ liberal tutumun veya sol otoriter yanlısının eleştirisine yaslayamaz. Açıktır

Yaşanılan dönemin politik-teorik hesaplaşması yoğun olarak özgürlükçü komünistlerin üzerine kalmaktadır. Bu günün politik duruş itibarıyla en ciddi olarak ertilmeye içi boşaltılmaya çalışılan akım anarşizmdir.

Anarşist düşüncenin içinin boşaltılmasına devrimci özünün buharlaştırılmasına-na yol açan tutum özellikle de anti otoriter olduğunu iddia eden ve muhalif kimliği benimsediğini varsayan çevrelerden, bireylerden gelmektedir.

Geçmiş yüzyılın anarşizminin sağ liberal eğilimlere bir zemin oluşturduğu söylenebilir mi? Eğer anarşizmi genel bir otorite karşıtlığı olarak savunmak zorunda kalırsak karşımıza otoriter solun tarihsel yanlışlarını alıp içimizi rahatlatmamız mümkün hale gelebilir. Ancak böyle bir iç rahatlatma yarım yüzyıldır anarşist düşüncenin burjuva paradigmatlara yakınlaşmasının yükünü asla sırtımızdan indiremez. Böyle bir iç rahatlatmayla, geçmişte anarşizmin içinde ortaya çıkmış ve bugün halen etkisini sürdürmekte olan bireyci, sentezci çözülmenin yol açtığı liberal tahribatın üstünü örtmek ve her zaman anarşistler doğru olanı yapmıştır esas hata otoriter soldaydı gibi son derece sübjektif bir yoruma savrulmak durumunda kalınacaktır. Konuyla ilgili daha uzun bir tartışmayı gelecek sayılarımızda sürdüreceğimiz için şimdilik detaylara girmeyi gerekli görmüyoruz ancak sınıfsal özü itibarıyla tam bir burjuva tutumu ortaya koyan anarşizm içi tartışmalarda likeli ve devrimci örgüt anlayışının karşısına konulan sentezcilğin (ki bu durumu otoriter sol yapıların bir çoğunda kavramlar farklı kullanılsa bile görmek mümkündür) kısa bir eleştirisini yapmayı gerekli görüyoruz.

Anarşizmde sentezcilik neye hizmet eder?

Anarşistler arasında sentezcilik olarak bilinen politik tutumun tarihsel geçimini kimi kimler tarafından ve hangi politik gerçekler etrafında savunulmuş olduğunu yine önümüzdeki sayılarda bir tarih-araştırma yazısı olarak düşündüğümüz için ve esas konumuzdan fazla uzaklara dönmek kaygısıyla şimdilik sentezcilğin günümüzdeki ideolojik duruşunun kimi sonuçlarına işaret etmeye çalışacağız.

Genel politik duruşu itibarıyla ifade etmek gerekirse, sentezcilik her türden anarşistin yan yanallığını ve birlikte mücadele etmesini savunan bakış açısıdır. Sentezçilik likeli ve ödüsipiplini mücadele anlayışından yana platformist anarşistlere karşı savunulmuş ve duruşu itibarıyla anarşist hareketin içinde yer alan liberal-sağ düşüncenin savunuluculuğunu üstlenmiştir. Özünde sınıfsal olanı, ideolojik olana feda etmektedir. Anarşizmin ruhani bir din olarak bütün sınıfsal farklardan doğan yönelimleri yok ettiğini savunmakta öздеşlegen ve anarşizmin devrimci özünü boşaltan bir yaklaşımdır. Günümüzün muhaliflerinin hangi sınıfın özgürlükçü tutumunda birleştiğini değil de genel bir yanılısama olarak ortaya çıkan post modern özgürlük ve muhalefet anlayışında "birleşmelerini" sağlayan tutumun anarşistler arasında genel kabul görmesine neden olan bu yaklaşım, sanki anarşizmin doğası buymuşçasına savunulmaktadır.

Sanki anarşizm her türden otorite karşıtlığının ortak adımıışçasına sürdürülen bu çaba devrimci olanı burjuva olanın içerisinde eritmenin, sisteme karşı mücadeleyi burjuva sınırlar içinde tutmanın diğer addır.

Anarşizmin, sınıfsal çelişkilerden doğmuş otoriteye karşı mücadelesini mikro alanlar mücadelesi haline getirmeye çalışmak öncelikle hiyerarşik olanla uzlaşmak anlamına gelmektedir. Hiyerarşikle uzlaşmayı, otoritenin ortaya çıkışında esas olanı tali olan haline getirmek, tali olanı da esas olan haline getirmek olarak kullandığımızı belirtmek ve konuyu bu boyutuyla tartışmanın gerekliliğine işaret etmemiz yerinde olacaktır.

Günümüzün bir çok anarşisti bütün otoritelere "düşmandır" çoğunlukla dünya emperyalizminin azgın temsilcisi ABD ve onun kurumlarıyla uzlaşmak pahasına. Bu uzlaşma, kimi zaman Orta Doğu'da direniş geliştiren güçlere "İslamcı teröristler" yaftası yaptırmakla, onları kraldan çok kralcı kesilerek kinamaya çalışmakla kimi zaman yaşadığımız coğrafyanın sınıfsal gerçeğinin doğrudan sonucu olarak ezilmekte olan Kürtlere ve Kürt gerçeğine devletin ağzından ama "anarşist" bir kisveyle "onlar da devlet kurmak istiyor, onlar da milliyetçi, kahrolsun PKK" mantığını savunmaktadır.

Bir çok örnekten yola çıkarak ortaya koyabileceğimiz gerçek anarşizmin genel bir otorite karşıtlığı olmaktan ziyade özel (sınıf mücadelecisi) bir otorite karşıtlığıdır.

Bu görüşe göre, KIT'ler tekel oluşturmakta ve rekabeti önlemektedir. Oysa rekabet ucuzluk getirecektir. KIT'ler satılırsa rekabet olmayacak, rekabet ortamı doğacak ve dolayısıyla mal ve hizmet bedelleri ucuzlayacaktır. Üretilen mal ve hizmetlerin maliyeti, verimsiz çalışma nedeniyle yüksektir. KIT'ler kamu açıklarını arttırmakta ve sürekli enflasyon nedeni olmaktadır. KIT'ler satılırsa herkes pay sahibi olacak ve mülkiyet tabana yayılacaktır. Dengeli bir mülkiyet dağılımı da demokratikleşmeyi getirecektir. Mallar devletten alınacak halka verilecektir. Toplumda girişimcilik ruhu artacaktır. Özelleştirme ve servet geniş kitlelere yayılacaktır. Yolsuzluk önleneyecek, kamudaki işçi fazlalığı azalacaktır. Özelleştirme biriken borçları da azaltacaktır.

Özelleştirmenin gerekçeleri bunlar olarak sunulmakta ancak yaşananlar ve ön görülenler daha farklı olmaktadır. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 1998 yılında yayınladığı bir yayınında, özelleştirme: "Özelleştirmenin ana felsefesi, devletin aslı görevleri olan adalet ve güvenliğin sağlanması yolundaki harcamalar ile özel sektör tarafından yüklenilemeyecek alt yapı yatırımlarına yönelmesi, ekonominin ise Pazar mekanizmaları tarafından yönlendirilmesidir. Özelleştirmenin temel amacı nihai olarak, devletin ekonomide işletmecilik alanından tümüyle çekilmesini sağlamaktır." biçiminde tanımlanmıştır.

Özelleştirme, devlete ait kamusal, nihai anlamıyla ise toplumsal mülkiyete ilişkin varlık ve hizmetlerin özel şahıslara satışını, bir mal ve hizmet üretim veya dağıtım için imtiyaz verilmesini, mal hizmet üretim veya dağıtımının kuralılaşdırılmasını ve nihayet kuralları belirleme ve uygulama yetkilerinin özerk düzenleyici kurul, kurum ve kuruluşlara devri gibi geniş bir alanı kapsamakta ve farklı uygulamaları bulunabilmektedir.

Neo-liberal anlayışın özelleştirme politikaları üzerindeki etkisi de göz ardı edilemez. Neo-liberalizm sözlük anlamıyla yeni özgürlükçülük demektir ancak ne yeni ne de özgürlükçüdür. Yeryüzü, bu ideoloji ile 19. yüzyıl öncesinden bu yana tanışmaktadır. Önce liberalizm adıyla ve esas olarak batı dünyasında hayatı şekillendirmiş olan bu ideoloji, bir asırdan fazla süren uygulamaları çerçevesinde somut, yoksulluk ve sınıf çelişkisi türünden felaketlere neden olmuştur.

Liberalizm ya da "vahşi kapitalizm", sendika özgürlüğü başta olmak üzere hiçbir sosyal hakkın tanınmadığı koşullarda hayata geçmiştir. Neo-liberalizm de dayatıldığı her ülkede özgürlüklerin rafa kaldırılması sürecini beraberinde getirmiştir. Şili'de kanlı diktatör Pinochet'in neo-liberalizmi hayata geçirmede etkili olmasına benzer bir biçimde ülkemizde de IMF destekli 24 Ocak 1980 kararlarıyla başlayan neo-liberal sürecin getirdiği siyasal ve hukuksal dönüşümlerin sağlanabilmesi için, ABD destekli 12 Eylül faşizminin yaşanması gerekmiştir.

SAĞLIK POLİTİKALARI VE ÖZELLEŞTİRMELER

Hızla büyüyen küresel sağlık sektörü sanayisi ve sağlık ticaretinin önündeki bölgesel, çok taraflı ve ulusal engellerin kaldırılmasıyla birlikte, sağlık hizmetleri ticareti gelecekte çok daha büyük bir önem kazanacaktır". "Sınır Ötesi Sağlık Hizmeti Ticareti" isimli rapora göre, gelişmiş ülkelerdeki sağlık hizmetleri şirketleri giderek daha fazla yabancı ülkelerde iş olanakları arıyorlar ve aradıkları yeni, lüks ve rekabetçi piyasaları da bağımlı ülkelerin liberalleştirilen sağlık sektörlerinde buluyorlar. Ancak bu küresel sağlık hizmetleri piyasasının gelişebilmesi için bağımlı ülkelerdeki birçok engelin biraz daha ortadan kaldırılması gerekiyor. Bunun için kişi başına sağlık harcamalarının artırılması gerekiyor. Ancak tek bir şartta; artan harcamaların cepten ödenmesiyle.

Sağlık, dünyanın birçok yerinde çoktan beridir özel harcamalarla finanse edilen bir mala dönüşmüş durumda. Dünya nüfusunun çoğunluğu, özel sağlık harcamalarının, toplam sağlık harcamalarının yarısından fazlasını oluşturduğu ülkelerde yaşıyor. İşte tam bu noktada sağlığın özelleştirilmesinden sorumlu Dünya Bankası'nın yardımına, 1990'lı yıllarda neo-liberal bir operasyona tabi tutulan Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yettiyor. Son dönemde etkinliklerinin önemli bir bölümünün "uluslararası sağlık ticareti" çalışmalarına yapmaya ayrılan WHO, "sağlık sistemlerinin iyileştirilmesi için özel sektörün oynayabileceği pozitif bir rol bulunmaktadır" açıklamalarıyla, uluslararası sağlık hizmeti ticaretinin yardımcı ayaklarından birisi haline dönüşüyor.

Türkiye, Dünya Ticaret Örgütü'ne, özel yabancı hastanelerin açılması konusunda tam serbesti sözü vermiş olmakla birlikte, henüz ciddi bir altyapı eksikliği çektiği için bu konuda ileri bir noktada bulunmuyor. Ancak, sağlık alanındaki özelleştirmeler gerçekleşirken, bu taşeronluk ilişkilerinin de el altından geçtiği görülebilir. TUSİAD'ın ünlü sağlıkta özelleştirme raporunu hazırlayan uluslararası bir sağlık şirketi olan John Hopkins International ile birlikte "Anadolu Sağlık Köyü" isimli bir sağlık tesisi kuruldu. Tesis, şirketin Beyrut, Panama, İrlanda ve Singapur'da mevcut olan zincirine eklenmiş bir halka niteliği taşıyor. Öte yandan, Türkiye henüz DTO'de yabancı doktorlara çalışma izni taahhüdünde bulunmamışken, John Hopkins International, bu durumu, stratejik işbirliği anlaşmasını sağladığı özel izinle delme hakkı da elde etti. Böylelikle kısa bir süre önce tartışılan "ithal hekim" ülkeye sokulmuş oldu. Türkiye'de eğitim ve sağlık alanındaki piyasalaştırma, gerçekten de aralarında TUSİAD'ın özelleştirme raporlarını bizzat yazarları ve yazarların da bulunduğu bir avuç tekelcinin çıkarlarından başka kimseye hizmet etmiyor. TUSİAD'ın tuttuğu, John Hopkins International gibi büyük sağlık ve iletişim tekellerinin büyük lokmayı yuttuğu bu oyuna, sağlık sistemi reformu ve "genel sağlık sigortası" adı veriliyor.

Sağlıkta piyasalaştırmanın Türkiye'nin en az 10 yıl önünde gittiği ülkelerin yaşadıkları ise, bu reformun sıradan insanların hayatında nasıl bir karşılığı olacağını çarpıcı bir biçimde gösteriyor.

Uluslar arası sağlık ticareti alanındaki en çarpıcı örneklerden birisi olan Hindistan, 1990'ların başlarında "evrensel, kapsayıcı ve temel sağlık hizmetlerine ulaşım"ı uzak bir hayal haline getiren sağlık reformları ile dünyanın en büyük özel sağlık piyasalarından birisi haline dönüştürüldü. Bugün Hindistan'da her iki hasta-dan birisi özel sağlık sistemine başvuruyor. Ülkenin en az yüzde 25'inin yoksulluk sınırı altında bulunduğu bir ülkede, bu özel sağlık kurumlarındaki harcamalar, yoksul ailelerin bütçesinin en az yüzde 40'ını oluşturuyor. Özel hastanelerde tedavi olmak için verilen günlük paranın bazen tüm aile bütçesini aştığı bu ülkede, sağlık sorunları en önemli borçlanma nedenlerinden birisi haline gelmiş durumda. Hintli yetkililer özel hastanelerin temel sağlık hizmetleri için ayrılan kaynakları artıracaklarını söyleye dursunlar, nüfusun çok büyük bir bölümünün hiçbir sosyal güvencesinin bulunmadığı ülkede, her gün yeni bir "beş yıldızlı" hastane yükseliyor, Hindistanlı çocukların yüzde 58'inin hiç ağısı yok. Her yıl 500 bin insan veremden, 100 bin kadın gebelik ile ilgili hastalıklardan dolayı ölüyor. İshal, solunum yolu hastalıkları gibi basit hastalıklar binlerce çocuğu öldürmeye devam ediyor. Hindistan, geleneksel cüzam hastalığı konusunda hiçbir iyileşme yaşanmamış olan ülkelerin başında yer alıyor.

1980'lerden itibaren sağlık ve sosyal güvenlik alanlarındaki piyasalaştırmanın laboratuvarı haline getirilen Şil'de ise, nüfusun sadece yüksek ücretli ve düşük sağlık riskine sahip olan dörtte birlik bir bölümü özel sağlık sigortasından yararlanabiliyor. Tüm ücretli çalışanların gelirlerinin yüzde 7'sini vererek dahil olmak zorunda oldukları bu özel sağlık güvencesi sistemi, özellikle çocuk yetiştirme döneminde erkeklerden 3-4 kat daha "maliyetli" olan kadınlar ve 50 yaş üzeri insanlar açısından çok büyük ayrımcılıkları yaratıyor.

Kolombiya'da, doktora gidebilenlerin oranı yüzde 67'den, yüzde 51'e düşmüş durumda. Özel-kamusal sağlık harcamalarının dengesini yüzde 70-30 düzeyine düşüren bu ülkede, aşı olan çocukların oranında önemli bir azalma yaşanıyor, kızamık gibi hastalıklar yeniden canlanıyor. Özel sağlık harcamalarının bedeli 5 yıl içinde yüzde 50 artarken, özel sağlık sistemi istisnasız tüm ülkelerde en yoksullara karşı büyük bir ayrımcılık sistematiğini kurumsallaştırıyor. Özelleştirme fuyasının dünya ölçeğinde yarattığı örnekler bunlarken, ülkemizde de durum çok farklı değil. Bu örnekler sadece dışımızdaki ülkelere ait sorunlar değildir. Ülkemizde de benzer sorunlara her gün rastlamak mümkündür. Ümraniye 1 Mayıs mahallesinde bir gecekondu da oturan Nurcan Şenli, hamile olduğunu öğrendikten iki ay sonra, şiddetli ağrıları sebebiyle önce Zeynep Kamil Hastanesine kaldırıldı ve dört gün tedavi gördü. Taburcu edildikten iki gün sonra ağrıları tekrar yoğunlaşınca Haydarpaşa Numune Hastanesine gitti. Ertesi güne sıra verildiği için, özel bir polikliniğe gitti fakat istenen 350 milyon liraya karşılık cebinde 125 milyon lira olduğu için geri çevrildi. 125 milyon liraya razı olan bir başka özel poliklinikte ise gerekli testler ve anestezi yapılmaksızın kurtaja alınan genç kadın operasyon sırasında bitkisel hayata girdi. Poliklinikten ambulansla önce Haydarpaşa Numune

ve tarihsel olarak devrimci anarşizme sol bir yorumla sahip çıkabilecek için proleter yönelimi oluşturmak ve bu yönelemede geçmişin hatalarını tekrar etmeyecek teorik-politik sonuçlar oluşturmak bugünün devrimcilerinin temel görevlerinden birisidir.

Anarşist Komünizme Sahip Çıkmak İçin proleter yönelimin pratik sorunları

Örgütsüzlüğü savunan "anarşist" otoriteyle uzlaşmıştır!

Anarşist düşüncüyü devrimci sonuçlardan, komünist pratikten arındırmak günümüzde burjuva ideolojisinin üzerinde ısrarla durduğu bir yaşam anlayışını yaratma çabasına her açıdan katkı sağlamaktadır. Devrimci ilkelerinden, örgütlü duruşundan arındırılmış bir anarşizm günümüzün burjuva ideologları, yeni dönem liberalleri tarafından ısrarla savunulmakta, geçmişin totaliter ideolojik konseptlerine karşı güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Post modern analiz politik sonuçları, anarşizan sonuçlara taşınmakta ve burjuva liberalizminin tarihsel sonuçlarıyla bugünün anarşizmi arasında son derece geçişken politik benzerlikler yaratılmaya çalışılmaktadır.

Sınıflı toplumun yapısı gereği ortaya çıkmış bir çok tahakküm ilişkisi kendi alanlarında, kendi başlarında teorileştirilmekte, parçanın bütüne, bireyin topluma olan vazgeçilmez üstünlüğü savunulmaya çalışılmaktadır. Bu tür bir savunun anarşizan temalarla, anarşizmin bireyi ele alışındaki özgürlükçü içeriği bir nevi toplumsal olanı sonlandırmak, sınıfsal olanı burjuvazinin lehine gevşetmek üzere kullanılmaktadır. Anarşizmin, sürüye katılmak istemeyen, kendisi olmak isteyen "bireyi" uluslararası otoritenin simgesi haline gelmiş ABD'nin objektif ve subjektif çıkarları doğrultusunda, sınıf mücadelesini kuçumseyen, özgürlükçü örgütlü otoriter bulan, devrime ve devrimcilikle inanmayan bireye dönüştürmektedir. Bu dönüşüm birkaç sivil itaatsizlik biçimiyle giydirdiğinde bunun anarşizmin ta kendisi olduğu anarşizmin olması gerekeninin bu olduğu ilan edilmektedir.

Ortaya çıkan sonuç nedir peki; sayıları birçok küreselleşme karşıtı eylemlilikte bir hayli kalabalıkmiş gibi gözükten dünya genelindeki anarşistlerin kendi yerelliklerinde devrimci eylemlilikten birkaç ülke pratiği dışında özellikle kaçınmaları ve yan yana gelişlerini asla daha nitelikli bir örgütlenmeye taşımak istememeleridir. Bu durum sahneye çıkan anarşist hareketliliğin önemli ölçüde post modernizmin kültürel- ideolojik kavramlarıyla beslendiğini ortaya koymaktadır.

Bu durum gerçekten de hem kavramsal yığınakları itibarıyla hem geçmiş tarihsel politik çizgilerindeki radikal kopuş itibarıyla anarşistlerin başına nasıl gelmiş olabilir? Bu durum açıktır ki ayrı bir inceleme konusu olarak karşımıza çıkıyor. Şimdilik konuyla ilgili anarşist hareketin dünya üzerindeki evrimini anlamak açısından dünya anarşist hareketi içerisinde oldukça eski bir geçmişli olan **Murray Bookchin** in **Toplumsal Anarşizm mi Yaşam Tarzı Anarşizm mi?** isimli çalışmasını incelemekte fayda olabileceğini söylemek gerekiyor.

Kaldığımız yerden yani anarşizmin ve bu kavramla iç içeliğinden herhangi bir şüphe duymadığımız "insanlığın özgürleşme mücadelesinden" hareketle temel bir soru sormak gerekmektedir. Yaklaşık 150 yılı aşkın bir zamandır ortaya konan devrimci çaba günümüzde hangi sonuçlara yol açmıştır? Bu soruyu tabii ki her kez durduğu yerden bulunduğu sınıfsal ilişkiler, entelektüel donanım çerçevesinden yanıtlavacaktır. Kendini anarşist komünist mücadele anlayışına yakın görenlerin tarihsel olarak sınıf mücadelecisi bir tutumla örtüşmeyi becermiş bir anarşizmin içinde toplumcu sonuçları yakalamış olanların anarşizmi düzeni ehilileştirmek aracı olarak görmeleri mümkün olabilir mi?

Günümüz dünyasının gerçekçi yine ezilenlerin gerçekçidir.

Proleter bir kavgada yer alacak özgürlükçü komünistlerin politik duruşlarıyla postmodern-anarşizan duruşlar arasında bir geçişkenlik değil tam tersine güçlü bir çelişki mevcuttur. Bu çelişkinin tarafı olmak, anarşizanlı değil sınıf mücadelecisi anarşist komünizmin pratğini yükseltmek devrimci olanı savunmaktır. Günümüzün anarşizanlığının burjuva paradigmalara ve gerçeğe kan verdiğini, yığınlara hiçbir şekilde devrimci pratikler değil tam tersine egemen ideolojiyle uzlaşma anlayışı yarattığını ortaya koymak gerekmektedir.

Devrimci politikanın alanı tabii ki yukarıda örneklediğimiz iki üç faaliyetle sınırlı değildir. Bugün anarşist komünistlerin yaşadığımız toprakta birçok zeminde sözlerine söyleyebilir hale gelmeleri toplumsal muhalefetin radikal kanadında saf tutulmaları önemli hedeflerden biridir. Bu hedefe ulaşmanın proleter komünist bir yönelimle olacağı açıktır.

Yaşadığımız topraklarda proleter komünist yönelimin içerisinde oluşturulacak kolektif yapılanmalar devrimci anarşizmin önünü açabilecektir.

Platformist düşünceyle özgürlükçü hareket içinde proleter yönelimin çıkışması

Bilindiği üzere platformist örgütlenme ve mücadele anlayışını ortaya atanlar ve bu uğurda bir yaşam boyu mücadele verenler Ukraynalı devrimci anarşist Makhno ve arkadaşlarıdır. Platformist örgütlenmeyi diğer anarşizmlerden net bir şekilde ayıran özgürlük, devrimciler örgütlenmesinin ilkeliliğine ve bütünlüğüne yapılan vurgudur.

Zamanının birçok liberal anarşistinin devrimciler örgütlenmesini savunmanın anarşizmi Bolşevikleştirmek olduğunu söyleyerek saldırdığı bu tutum aynı zamanda İspanyol iç savaşında Duritti ve yoldaşlarının sahiplendiği tutumdur. Görüleceği üzere iki önemli ve belki de anarşist iradenin kitlelerin içinde doğrudan söz sahibi olduğu iki önemli tarihsel süreç (günümüzde çeşitli kesimlerin tarihsel bağlamından ve gerçeklerinden kopuk olarak savunmaya çalıştığı) platformist örgütlenme anlayışının ürünü olarak kitlelerle buluşmayı becermiş anarşist komünistlerin siyasal iradesini yansıtmaktadır.

Platformist örgüt proleter komünist yönelimi oluşturmak isteyen özgürlükçüler için kaçınılmaz bir örgütlenme ve gelişme zemini sunmaktadır. Proleter yönelimde oluşturulacak özgürlükçü çizgi bu gün platformist ilkeleri benimsemek bu ilkeleri geliştirmek ve ileriye taşımak durumundadır.

Yaşadığımız coğrafyada da devrimci dertlerle yola çıkacak anarşistlerin uğrak noktası platformist örgütlenme ve onu politik pratik sonuçları olmak durumunda-
dır.

Bu durumun birkaç önemli somut politik nedeni var;

Bunlardan en önemlisi yaşadığımız toprakta ki sınıfsal çelişkilerin ve buna bağlı olarak ta cinsel, ulusal, dinsel çelişkilerin keskinliğidir. Yaşadığımız coğrafya da her türden gericiğin bir çırpıda toplumsal histeriye dönüştüğü bir gerçektir. Bu türden gerici, faşizan yükselişlere karşı devrimcilerin en önemli silahları örgütleridir. Gerçek anlamda devrimciler topluluğu olarak ortaya çıkmış bir örgüt ki bu aynı zamanda kitlelerle doğru ilişkiler kurabilmiş bir örgüt demektir, bu örgüt egemen sınıfların her türlü saldırısına karşı direnebilmeyi becerebilecek, giderek sisteme darbeler indirebilecek bir organizasyon demektir.

Sonuç olarak yaşadığımız toprakta gerici, faşizan güçlere karşı mücadele edebilecek, mücadelenin sorunlarına göğüs gerebilecek bu sorunları aşmayı becerep ortaya özgürlükçü komünist bir örgütlenme anlayışı koyabilecek olan yegâne yaklaşım, özgürlükçü tarihsel referansları oldukça açık ve net olan platformizmdir.

Yaşadığımız coğrafyada özgürlükçü komünistlerin platformizme ilişkin tutumlarının sağ bir yorumdan ibaret kalması, ileriki süreçte ortaya çıkabilecek bir çok deneyimin şimdiden olü doğması anlamına gelecektir. Platformist örgütlenmeye

sonra da özel Vatan Hastanesine kaldırılan kadın Cuma günü hayatını kaybetti. (11 Ekim, Radikal)

Bu mahalle insanların da dahil olduğu 800 bin Ümraniye'li'nin bir elin parmakları kadar sağlık ocağı ve sadece bir ana-çocuk sağlığı merkezi var; ki bunlar da nüfusun çoğuna hiçbir şekilde ulaşamamaktadır. Tüm nüfusa koruyucu sağlık hizmeti vererek, bu insanların hastalanmalarını önlemeleri gerekirken, hastaların sevk işlemlerini yapmaya bile yetişememektedirler. Sağlık ocaklarında parasız verilmesi gereken tedavi hizmetine karşılık 6.5 milyon toplanıyor. N. Şenli'yi ölüme iten koşulların başında parasız-koruyucu sağlık hizmetinin fiilen ortadan kaldırılmış olması geliyor. AKP hükümetinin Sağlıkta Dönüşüm Programı, bu fiili durumu yasallaştırmak amacıyla sağlık ocaklarını para karşılığı tedavi hizmeti veren işletmelere dönüştürmeyi ve birinci basamak sağlık hizmetlerini, parasını ödeyenin sahip olabileceği Aile Hekimlerine devretmeyi hedefliyor.

N. Şenli, hastalandıktan sonra gittiği devlet hastanesinde durumu acil olmasına karşın geri çevrilmiştir. Çünkü, kamu sağlık kurumlarına dönük hiçbir yatırım yapılmamakta, kaynaklar özel sağlık kurumlarının teşvihi için kullanılmaktadır. Bu durumda hastaneler halka hizmet götürme noktasında yetersiz kalmakta ve acil bir durumda bile günler hatta aylar sonrasına sıra verilebilmektedir. Diğer yandan, kamu sağlık kurumları da işletme olma yoluna sokulmuştur. Örneğin, "Ege Üniversitesi tarafından çıkarılan bir iç genelgeye göre hastalar içinde, "Önce paralı hastalara ardından Emekli Sandığı ve Bağkur'lara bakılacak" deniyor." Bu, AKP'nin sağlıkta dönüşüm programında, kamu sağlık kurumlarına bütçeden ayrılan payın daha da düşürülmesi ve bu kurumların işletmeye dönüştürülmesi savunuluyor.

Sağlıkta Neo-liberal Dönüşümü!

Dünya Bankası Teknik Çalışma Grubu tarafından hazırlanan Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın esası şu adımlardan oluşuyor

- Sağlık hizmetlerinin finansman ve sunumunun birbirinden ayrılması.
- Sağlık harcamalarının yeni bir "sağlık vergisi" olan Genel Sağlık Sigortası (GSS) ile finanse edilmesi.
- Vatandaşlara, GSS kapsamında, sınırlı bir Temel Teminat Paketi hizmeti verilmesi; daha fazla hizmet almak isteyenlerin özel ek sigortalar yaptırmaya zorlanması.
- SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devredilerek tasfiyesi.
- Birinci basamak sağlık hizmetlerinin temeli olan sağlık ocaklarının yok edilerek "Aile Hekimliği" modelinin uygulanması.
- Üniversiteler ve Millî Savunma Bakanlığı'na bağlı olanlar hariç bütün kamu hastanelerinin "Sağlık İşletmeleri"ne dönüştürülmesi; işletme haklarının kırk dokuz yılına özel sağlık sektörüne verilmesi.
- GSS primlerinin Çalışma Bakanlığı'na bağlı Sağlık Sigortası Kurumu'na toplanması. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin aile hekimliklerinden; ikinci basamak sağlık hizmetlerinin sağlık işletmeleri ve özel sağlık kurumlarından satın alınması.
- Hekimler ve diğer sağlık çalışanlarının iş güvencesinin kaldırılarak sözleşmeli statüde çalıştırılması.
- Fevkalade yetersiz olan hekim temel ücretlerinin artırılması yerine performansla dayalı döner sermaye uygulaması.
- İşyeri hekimliği alanında TTB'nin eğitim, ücretlendirme ve görevlendirme yetkisinin ortadan kaldırılması. İşyeri hekimlerinin çalışma ve ücretlerinin belirlenmesinin patronların inisiyatifine bırakılması.
- Kamusal kaynakların özel sağlık sektörüne aktırılması. Kamu sağlık kurumlarının kaynaklarının, yatırımlarının ve personel alımlarının kısıtlanarak çöktürülmesi.

- Sağlık harcamalarının ve GSS'nin maliyetinin azaltılması için hekimlerin reçete yazma haklarının kısıtlanması.

GSS NE GETİRİYOR YA DA NE GÖTÜRÜYOR?

1992 yılından bu yana Türkiye'nin gündeminden düşmeyen sağlık reform projelerinin AKP versiyonunun adı "Sağlıkta Dönüşüm Programı" oldu. Programın esası IMF'nin Yapısal Uyum Programı'nın sağlık alanına uyarlanmasıdır. Program küreselleşen dünyada Türkiye sağlık sisteminin de dönüşüm geçirilmesi ve küreselleşmeye uyum sağlamasını hedefliyor. Sağlıkta Dönüşüm Programı kamu sağlık hizmetlerinin bütünüyle tasfiyesini ve sağlığın ticarileştirilmesi/özellendirilmesini öngörüyor. Bu programın sağlık emekçileri için anlamı iş güvencesinin ortadan kaldırılması, sözleşmeli çalışma, düşük ücretler, kötü çalışma koşulları ve işsizliktir. Hasta olanlar ise iyi hizmet almaları meçhul olmakla beraber, daha fazla para ödemek durumunda kalacaklar. AKP Hükümeti, IMF patentli özelleştirme/yoksullaştırma politikalarının bir parçası olan Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın yasal altyapısı için bütün hazırlıklarını hızla tamamlamaya çalışıyor.

Sağlık Bakanlığı'nın taşra teşkilatını yok edip kamu sağlık kurumlarını il özel idareleri ve belediyelere devreden Kamu Yönetimi Temel Kanunu TBMM'de kabul edilmişti. Diğer kamu emekçileriyle birlikte bütün sağlık çalışanlarını sözleşmeli statüye geçirecek olan Kamu Personel Temel Kanunu' da tamamlandı. AKP Hükümeti bugünlerde Türkiye sağlık ortamını yakından ilgilendiren üç tasarından ikisini uygulamaya sokmuş durumda. Bunların ilki ülke genelindeki 6.000 sağlık ocağı ve 12.000 sağlık evinin tasfiyesi ve her türlü zor koşullara karşı buralarda hizmet sürdürmeye devam eden 20.000'i hekim 60.000 sağlık çalışanının mağduriyetine, yani yakınını işsiz kalmasına yol açacak "Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun". İkincisi, SSK sağlık kurumlarının tasfiyesini gerçekleştiren kanun, üçüncü ve halen gündemde olan "Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı". SSK sağlık kurumlarını tasfiye edecek yasal düzenleme "Kamu Kurum Ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığı'na Devredilmesine Dair Kanun Tasarısı" başlığını taşıyor. Tasarı bütün Bakanlıklar ile bunların bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlarını ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarını kapsıyor. TBMM, Cumhurbaşkanlığı, yüksek mahkemeler, Türk Silahlı Kuvvetleri, üniversiteler, mahalli idareler ve mazbut vakıflara ait sağlık birimleri ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne ait sporcu eğitim ve sağlık merkezleriyse, her nedense(!), hariç tutulmuş.

AKP Hükümeti'nin hazırladığı bu Kanun Tasarısının gerçek amacı kamu sağlık hizmetlerini tek elde toplamak değil; SSK'nın 1481 Hastane, 212'si Dispanser, 202'si Sağlık İstasyonu, 3'ü Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 6'sı Dispanser/Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 2'si Dispanser ve Hemodiyaliz Merkezi olmak üzere toplam 573 sağlık kurumuna el koymaktır. Tasarı SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devir gerektirisi olarak Anayasa'nın 56. maddesindeki sağlık kuruluşlarının tek elden planlanarak hizmet sunulmasının öngörülmüş olması gösteriliyor. Diğer taraftan böylece sağlık hizmetlerinin tek elden yürütülmesi halinde kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasının sağlanacağı, kaynak israfının önleneyeceği ve uygulama birliğinin sağlanacağı belirtiliyor. Oysa bu kanunun amacı sağlık hizmetlerini tek elde toplamak değildir. Bizzat Sağlık Bakanı'nin da belirttiği gibi Sağlık Bakanlığı'na devredilecek olan bu kurumlar daha sonra il özel idarelerine ve belediyelere devredileceklerdir. Böylece kamu sağlık kurumları tek elde toplanmak bir yana; yüzlerce parçaya bölünecektir. Bu kurumların nihai akıbeti de şimdiden bellidir. Öncelikle işletmelere dönüştürülecek, daha sonra da işletme hakları özel sektöre devredilecektir.

Hükümet önümüzdeki günlerde IMF'yle yeni bir stand-by anlaşması imzalayacak. Bu anlaşmanın şartlarından biri sosyal güvenlik reformunun(!) yapılması. Çalışanların mevcut haklarını daha da kısıtlayacak olan bu reform(!) birkaç bileşenden oluşuyor. Bir yandan emeklilik yaşı yeniden yükseltilip pirim ödeme gün sayıları arttırılacak ve emekli olmak daha da zorlaştırılacak. Diğer yandan emekli aylıkları aşamalı olarak yarıya kadar düşürülecek. Sosyal güvenlik reformu çerçevesinde sağlık alanında ise Sağlıkta Dönüşüm Programı hayata geçirecek. Bu programa göre SSK sağlık hizmetleri tamamen tasfiye edildi ve hükümet, bu tasfiye için SSK sağlık kurumlarında yaşanan sorunları gerekçe gösterdi.

Halbuki, SSK 1946 yılında kurulmuş ve 1949 yılından bu yana kendi sağlık hizmetlerini üretmektedir. SSK'nın bütün sağlık kurumlarının sahibi bu kuruma-

12

teorik gelişimlerine paralel olarak zenginleştirilecekleri politika, proletaryadan yana bir kavga ve bu kavganın sonucunda ortaya çıkacak olan özgürlükçü komünist örgütlenmenin imkânlarıdır.

Anarşizmi ideolojik bir yalnızlık içinde giderek nihilizme kayan bir bataklığa terk etmemek gerektiğini bunun özgürlükçü düşünceye ciddi bir saldırı olduğunu en başta söylemeye çalıştık. Yazının bu noktasında proleter komünist çizgideki bir anarşizmin öz eleştirel davranması gerekliliğine işaret etmek yerinde olacaktır. Açık ki bu gün ne dünya da ne de yaşadığımız topraklarda faaliyet gösteren anarşist komünist örgütlenmeler ve bireyler teorik zenginliği oluşturabilmiş değildir. Aksine bu gün genel olarak bakıldığında anarşist komünist durumu bütün diğer devrimci politik akımlarda olduğu gibi sağa doğru kaydırın bir rüzgâr ve bu rüzgârın karşısında teorik zeminini geliştirmek konusunda aciz kalmış topluluklar veya örgütlenmeler görülmektedir.

İleriki sayılarımızda politik duruşlarını tartışmaya çalışacağımız kimi başka toprakların Anarşist Komünist örgütlenmelerinin bir çoğunda da mevcut durum, ideolojinin kendi başına olduğu ve herhangi bir devrimci politikaya veya teorik arka plana yaslanamaması gerçektir. Bu durum aslında eleştirisini yapmaya çalıştığımız sağ liberal anarşizmin henüz kulvarında kalınlığının göstergesi olmaktadır.

Uluslararası alanda, yaşadığımız topraklardan çok daha köklü özgürlükçü komünist örgütlenme deneyimleri gerçekleşmiş olmasına rağmen gelinen noktanın tıkanıklığı, devrimci teorinin ciddi bir zaafiyet içinde olduğunun en önemli göstergelerinden biridir.

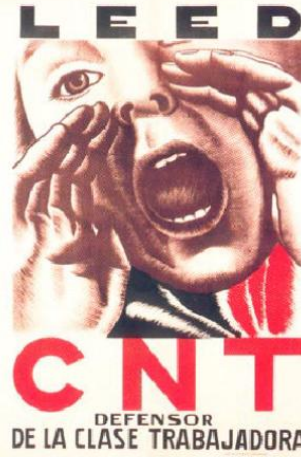
İşin son kertede en can alıcı noktası olan devrimci politikalar üretilemez ve bu konuda insiyatif sahibi olabilmek aşamasına geldiğimizde işin pozitif yanını bu coğrafya için görmek ve söylemek gerekmektedir.

Yaşadığımız coğrafyada Anarşist Komünist örgütlenmelerin ortaya çıkmasıyla birlikte özgürlükçü komünistlerin mahalle çalışmalarıyla olsun kimi işçi direnişlerine destek verme biçimleriyle olsun yeni bir süreci başlattıklarını görmekteyiz.

Özgürlükçü komünistlerin devrimci politikaya ve teoriye küçük çapta olsa da katkıları olabilecek nitelikteki yayınları PTA ve Kara Kızıl Notların ortaya çıkması ve bu yayınların düzenli periyotlarla okuyucularına ulaşması gerçekten de gelinen noktanın kısa zamanda önemli bir sonuç olduğunu ortaya koymaktadır.

Yaşadığımız topraklarda anarşizmin yıllarca sınıf mücadelesi zemininin dışında kalmış olması her ne kadar telafisi güç gibi görünen bir zaafiyet alanı yaratmış olsa da önlere devrimci bir örgütlenme anlayışını koymuş olan çevrelerin bu anlamda ciddi zorluklar yaşamayacaklarını söylemek mümkündür. Önemli olan ilkel ve öz disiplini dayalı bir mücadele hattının yaratmış olduğu devrimci bir örgütlenmede buluşabilmektir. Böyle bir örgütlenmenin anarşizmin üzerine yapılandırılmış olan küçük burjuva sağ liberal etiketini giderek söküp atacağı, marjinal duruşlarıyla değil devrimci duruşlarıyla anarşistleri, ezilenlerin mücadelesine taşıyacağı açıktır. Yaşadığımız toprakta proleter tutumdan yana bir anarşizmin tıpkı İspanya ve Ukrayna örneklerinde olduğu gibi önünün açık olduğunu görmek mümkündür.

41

ve eyleme biçimleri genellikle liberal pardadığının içerisinde kendine meşruluk bulmaya çalışan, bütünlüklü anlatıları red ederken bütün devrimci değerleri de çöneyip geçen, örgütlü mücadele, sınıf gerçeği karşısında en az geleneksel burjuva ideolojisi kadar düşmanca bir tutum içinde olan post modern, post yapısalcı anlayıştır.

Açıktır ki bu entelektüel dalga sadece sol düşüncüyü değil bir o kadar sağ muhafazakar çizgilye de etki alanı içerisinde tutmakta yeni dönemin özelliği olarak bir çok siyasal çizgiyi, anlayışı postmodern dünyanın düşünme ve davranma alışkanlıklarına doğru bükmeye çalışmaktadır.

Yaşadığımız coğrafyada ve dünyanın bir çok bölgesinde entelektüel zemin post modern liberal sonuçların etkisi altında kalmış durumdadır. Günümüz aydını burjuva liberal dünyayla uzlaşmasını, post anarşizm, post yapısalcılık tarzı akımların öncülüğünde yaşamaktadır.

Devrimci teori postmodern algının sonuçları olan; sınıflar mücadelesinin inkarı, proleter devrimler çağının bittiği gibi dünya burjuvazisinin çıkarlarına hizmet eden tezlerle hesaplaşmak durumundadır.

3- Devrimci teori; Dünya kapitalizminin günümüz koşullarında geldiği aşamayı emek cephesinden net bir şekilde taraf olarak yeniden yorumlamak, yaşanmış yenilgilerin nedenlerini analiz etmek, komünist bir dünya için proleter mücadelesinin hangi dinamiklerle korunabileceğini analiz etmek durumundadır.

Bugün dünyayı dönüştürmek iddiasındaki bizler birçok kuramsal sorunu ikinci elden çoğunlukla da burjuva yalanlarının belirleyiciliği altında öğrenmek ve tartışmak durumunda kalıyoruz. Özgürlükçü tutumun üretim ilişkileri-üretim araçları alanındaki, bilimsel alandaki ve toplumsal alandaki değişimleri proleter bir bakış açısıyla ortaya koyabilmesi ve entelektüel alandaki boşluğu devrimci düşüncenin doğrularıya doldurması gerekmektedir.

4- Devrimci teori ezilenlerin mücadelesinin içinden çıkacaktır; Ezilenlerin günümüz koşullarında son derece zayıflatılmış ve değersizleştirilmiş olan mücadele alanlarına yüzünü dönmeyen bu kaynaktan beslenmek istemeyen dolaşısıyla ezilenlerle doğrudan ilişki içinde olmayan bir örgütlenme devrimci teoriyi oluşturamaz, oluştursa bile bu teorik diriliği korumak ve geliştirmek konusunda aciz kalır.

5- Devrimci teori devrimci reflekslerle yaratılabilmiş özgürlükçü komünist kolektiflerin ürünü olabilecektir; Günümüzün ortaya koyduğu entelektüel uzmanlaşma, bireysel araştırma ve siyasal tavır alma zeminini parçalamış yerine bireyin uçsuz bucaksız araştırıcılığını ve sonuçsuzluğunu geçirmiştir. Bu duruma yanıt, proleter komünist örgütlenmenin kolektif siyasal ve teorik çabasıyla oluşturulabilir.

6-Devrimci teori tarihsel hafızayı barındırmak durumundadır; Günümüzün teorik sorunlarına devrimci yanıtlar üretmek isteyen bu yanıtlarla hem kendi kişisel pratiğini hem de içinde bulunduğu toplumsal alanı özgürlükçü isteyen her özgürlükçü komünistin, pratiğine yardımcı olabilecek birçok tarihsel deneyim mevcuttur. Tarihsel olarak yaşanılmış ve kimi noktalarda önemli zafiyet alanları oluşturmuş anarşist komünist geçmişi doğru tartışabilmek ve sonuçlarından yolumuzu açabilecek deneyimler çıkartmak yine kolektif bir praksisin ürünü olacaktır.

Teorik alandaki yetersizliğimizin çeşitli konularda zengin tartışmalar üretmemişimizin zamanla ortadan kaldırılabilir bir durum olduğunun farkındayız. Her ne kadar ideolojik-politik-teorik alan ciddi bir etkileşim içinde olsa da, teorik zemindeki kimi boşlukların ideolojik duruşumuzda da önemli yanlışlara yol açabildiğini görsek te sürecin bu noktasında üzerinde ısrarla durabileceğimiz beklide diğer bütün varoluş biçimlerimize etkili olan ana eksen, proletaryadan ve komünist bir dünyadan yana anarşizm savunusu içinde olmamızdır.

Bu düşünün esas olarak ideolojik bir tercih olduğu fakat bir çok noktada teorik kimi sonuçlara yaslandırılabilirliği açıktır. Bu gün için ideolojik duruşunda her hangi bir anarşizmi değil de gerçek anlamda otorite karşılığı olarak sınıf mücadeleciliği anlayışı seçmiş olanların toplumsal alanda en net olarak ortaya koyabilecekleri ve

n elli sekiz yıldır ödedikleri primlerle ayakta tutan Türkiye işçi sınıfıdır.SSK'nın mevcut kurumsal yapısı korunduğu sürece SSK sağlık kurumlarında yaşanan tıkanıklığın çözümü mümkündür. SSK tasfiye edildiğinde ise SSK'lılar elli sekiz yıllık birikimleriyle oluşturdukları sağlık kurumlarını kaybederek, sağlık hizmetine ulaşmakta her geçen gün daha büyük zorluklarla karşılaşmaktadırlar.Hükümet, bu devir/tasfiye işlemiyle Sağlıkta Dönüşüm Programı'nı öndeki SSK engelinin yok etmeye ve bütün çalışanlar için ek bir sağlık vergisi demek olan Genel Sağlık Sigortası'nın zeminini oluşturmaya çalışmaktadır.

İzlenen tüm bu politikalara karşı TTB, DİSK, KESK ve TMMOB'un çağrısı ve birçok kitle örgütünün desteğiyle kısa bir süre önce ülke genelinde gerçekleştirilen bir referandum ile meselenin asıl muhatabı olan halk da kısıtlı ve etkisiz bir biçimde de olsa kendi görüşünü ortaya koyma şansını yakalamıştı. Bu referandum için Türkiye genelinde toplam 2 bin 832 sandık kurulurken, internet üzerinden kullanılan oylara beraber, 2 milyon 241 bin 738 kişi yasa ile ilgili görüşlerini belirtti. 2 milyon 228 bin 592 kişi(%99.4) yasa hayır derken, 13 bin 146 kişi(%0.6) de yasa lehinde görüş bildirmiş oldu.

SAĞLIK REFORMU ADI ALTINDA GENEL SAĞLIK SİGORTASI İLE;

- AKP Hükümeti sosyal hakları engellemeye çalışıyor. "Sosyal Güvenlikte Tek Çatı" diyerek emekli olmayı daha da zorlaştırıyorlar. Artık emekli olabilmek için 68 yaşına kadar çalışmak ve 9.000 gün prim ödemek gerekecek. Emekli maaşları ise, tam tersine, düşecek. Memur emeklileri % 33, SSK ve Bağ-Kur emeklileri % 23 daha az maaş alacak. Bu yasalara, çalışanlar için emekli olmak; emekliler için yaşamak hayal oluyor!
- "Genel Sağlık Sigortası" ile herkesin sağlık sigortası olacak deniyor. Oysa her yurttaş zorunlu olarak aylık 61 milyonla 396 milyon TL arasında prim ödeyecek. Primini ödeyemeyenler ise sağlık hizmeti alamayacak.
- Hükümet yetkilileri "yoksulların primini devlet ödeyecek" diyorlar. Peki kimler yoksul kabul edilecek? Hükümete göre ancak aylık geliri 117 milyon TL'den az olanlar yoksuldur. Daha fazla kazanan herkes ise prim ödemek zorundadır.
- Sağlık hizmetine ulaşmak için bir de "katılım payı" adı altında para ödememiz gerekecek. Doktora her gittiğimizde 2 milyon TL ödenecek. Şimdiye kadar laboratuvar, röntgen gibi tetkikler için para ödemiştik. Bundan sonra bu hizmetler için de para ödeyeceğiz. Hiçbir düzenli geliri olmayan Yeşil Kartlılar da, sokaklarda yaşayan vatandaşlar da bu parayı ödemelerse muayene olamayacaklar.
- Üstelik hastaneye yattığımız zaman da yatak ücreti vermek zorunda kalacağız. Peki bu "katılım payları"nın niçin ödeyeceğiz? Hükümete göre "sağlık hizmeti nasılsa bedava" diye sürekli hastaneye gidip gereksiz yere kuyruklara giriyormuşuz. Devletin bize tanıdığı imkânları "istismar" ediyormuşuz. Sık sık kalp, böbrek, kanser hastası olup devleti zarara uğrattırmışız. İşte bu yüzden yararlandığımız bütün hizmetlerden para alacaklar.
- Sonra da bu paraları özel sektöre aktaracaklar. Sağlığımız piyasasının vahşi koşullarına terk edilecek. "Genel Sağlık Sigortası"nın kulfetini bütün hastalar çekecek. Nimetinden ise özel hastane patronları faydalanacak.
- Genel Sağlık Sigortası düzenlemesi ile tüm yurttaşlar sigorta kapsamına alınamayacaktır. Bugün ülkemizde 4.5 milyon insan kayıt dışı olarak çalışmaktadır. Varolan sosyal Güvenlik Kuruluşları tarafından 13.5 milyon civarı olarak kabul edilen bu kitle sosyal güvenlik kapsamının dışında kalacaktır.
- Primini ödemeyen sigortalıların sağlık hizmeti alamayacağını öngören Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı ile sigorta kapsamında olan, fakat prim ödemeleri düzensiz olan çok ciddi bir nüfus sağlık hizmetlerinden yararlanamayacaktır.
- Yurttaşlar primlerini ödeye bile alabilecekleri sağlık hizmetlerinin kapsamı (temel teminat paketi) her yıl kurum tarafından belirlenecek.
- GSS ile sosyal güvenlik kurumu özel ya da kamu hastanesi ayrımı yapılmayacak, sözleşme yaptığı hastanelerden ve aile hekimlerinden hizmet satın alacak. GSS ile sağlık hizmetinin özelden satın alınması planlanmaktadır. Bugün GSS'ye umut bağlayanlar ilaç tekelleri, özel hastane sermayedarları ve özel sağlık sigortası şirketleridir.

- GSS ile ülkemizdeki 6000 sağlık ocağı yok edilecek, 1. basamak sağlık hizmetleri piyasaya devredilecek. Pratisyen hekimler "aile hekimi" adı altında piyasa koşullarında, daha uzun ve daha güç koşullarda görev yapan iş güvencesiz personele dönüştürülecek.
- GSS, sözleşmeli çalışma, aile hekimi, hastanelerin işletmeleştirilmesi "sağlıkta dönüşüm" denen programın temel bileşenleridir. "Sağlıkta dönüşüm", hekimlerin özlük haklarına ve mesleki bağımsızlıklarına, halkın sağlık hakkına açık bir saldırıdır.
- Yasa ile 2006 ocak ayında doğan bir bebek 60 yaşına gelip emekli olmak istediğinde emeklilik yaşı 67 ye çıkmış olacak 2073 yılına kadar çalışmış olması gerekecek.
- Şu an 25 yaşında olan ve sigortasız çalışan bir işçi prim ödemediği için ne emekli olacak ne de sağlık hakkı olacak.
- Geçici işçi olarak çalışan bir kişi her yıl 90 gün iş bulabilirse 100 yıl çalışması gerekecek. Yılda 120 gün iş bulabilirse süre 75 yıla inecek.
- 23 yaşında işsiz bir genç işsizlik sigortasından yararlanamadığı için GSS primini devlet ödemeyecek, kendisi de ödeyemediği için sağlık sigortası kapsamına giremeyecek.
- 60 yaşında olan bir emekli geliri 127 YTL olduğu için her ay 64 YTL maaş verilecek.
- Evsiz ve sokakta yaşayan bir kişi sağlık hizmeti almak için katılım payı ödeyecek. Verdiği parayı sonda gidip FAK-FUK-FON'dan alacak. Verecek parayı yoksa sağlık hizmeti alamayacak.
- Şu an emekli maaşı alan memur emeklisinin maaşı %33, SSK ve Bağ-Kur emeklisinin maaşı %23 düşecek.

"İdeolojiler öldü" şavıyla küresel kapitalist ideolojinin tek doğru olarak dayatıldığı yirmi yılı aşkın sürede, dünyada ve ülkemizde neo liberal saldırılara karşı işçi sınıfının tepkileri ya sektörel bazda kalmakta ya da etkisiz kalmaktadır.

Sonuç olarak tüm bu yaşananlar sistemli bir politikanın ürünleridir. Kapitalist sistemin gereği ve kendini ayakta tutabilmesinin ön koşulu olan emek-sermaye çelişkisinin üretim mekanlarının dışına çıkarak, hayatın tüm alanlarında bizleri etkilemesi gibi ciddiye alınması gereken bir sonuçlar bütünüyle karşı karşıyayız. Nedenlere şöyle bir bakıldığında devasal bir yığınla karşı karşıya kalmaktadır. Kitle örgütlerinin, özellikle sendikaların pasifist tutumları, bu pasifist tutumlara karşılık olarak gelişen "radikal" tepkiseliliği dışlayıcılığı asıl olarak, çıkarılmak istenen yasalara karşı adeta alttan alta destekleyici sonuçlar doğurmuştur, doğurmaktadır. Aslen, bugünkü yapılanmalarda taban örgütlenmelerinin ve öz yönetsel örgütlenme anlayışının hakim olmaması, yasalara karşı durması gerekenleri sınıfın ihtiyaçlarından bi-haber hale getirmekte dolayısıyla yaşanan saldırılar geri püskürtülemeyen sonuçlar doğurmaktadır.

15-16 Haziran direnişiyle övünenlerin iddiası direnişin bugünde mücadele yolunu aydınlatmıştır. Asıl olarak olması gereken bu iken karşılaştığımız sonuçlar ise, mevcut sendikal anlayışın 15-16 Haziran gibi onurlu direnişler altında ezildiğini göstermektedir.

KAYNAKLAR:

- Türk Tabipleri Birliği GSS Broşürü,
- 20. Yılında Türkiye'de Özelleştirme Geçerçi Sempozyumu Sonuç Bildirgesi
- Özelleştirme: Bir Sınıf Taarruzu -Rana Duman
- Neo-liberalizmin Latin Amerika Serüveni- Alparslan Işıklı
- Özelleştirme Üzerine Notlar- Bağımsız Sosyal Bilimciler
- Özel Sağlık Piyasaları: "Yoksullar Giremez"- Sendika.org internet sayfası
- Sağlıkta Yeni Liberal Cinayetler: Katil Uşaktır- Selim Demir
- Sağlıkta Özelleştirme/Dönüşüm Programı'nı Durdurmak İçin SSK Sağlık Kurumlarına Sahip Çıkalm/ Sendika.org internet sayfası
- SES, İstanbul Tabip Odası ve Ankara Tabip Odası internet sayfaları

Tartışmayı proleter yönelimle özgürlüklük bir tutuma taşımamızın birinci adımı olarak ortaya koyduğumuz bu bütünlük arayışı elbette ki birkaç yazı çerçevesinde kurulabilecek veya tamamlanabilecek bir çaba değildir.

Bu yazının ortaya koyabileceği çerçeve proleter yönelim için bütünlüklük bir düşünün öneme göndermeler yapmak olabilir ancak. Açıkır ki sözü edilen bütünlüklük kopuşu yaşatacak olan süreç özgürlüklük komünistlerin bileşeni olmayı becerdikleri güçlü bir sınıf mücadelesi süreci olacaktır.

Burjuva ideolojisinin oluşturduğu yanılsamaya karşı bütünlük kurma iddiasının pozitif tarafının nasıl ortaya çıkabileceği, nelerin kendi başlangıcından değil de nelerin nasıl bütünlenebileceğinden söz etmek için oldukça nitelikli ve ileri düzeyde sınıf mücadelecisi bir pratiğe ihtiyaç duyduğumuz açıktır. Ancak yine bu pratiğin doğru yaşanabilmesinin ön koşulunun, teoride, ideolojide, politikada radikal bir kopuşu arayan ve bu kopuşu, devrimci dertlerinin hizmetine sokmak isteyen öz-nelerin mevcut olmasıyla ilintili olduğu açıktır.

Bu noktada devrimci teoriden ne anladığımız konusunu aşağıda sürdürülecek olan tartışmanın kendisine bırakarak ikinci başlığımızı veya yazı boyunca üzerinde ağırlıklı duracağımız ikinci önemli konuya geçmek gerekiyor.

Günümüz koşullarında devrimci bir örgütlenme arayışındaki özgürlüklük komünistlerin önerilerine çıkacak ikinci sorun örgütlenmelerinin siyasal ilkelerinin ne olacağı ve örgütlenmelerinin fiili olarak hangi çelişkilerin ürünü olacaktır. Bu konuyu somutlaştırmak gerekirse, özgürlüklük komünist örgütün hangi zeminde ve hangi sınıfsal ilişkilerin ürünü olarak ortaya çıkacağı, en az birincil olarak ortaya koyduğumuz bütünlük arayışı kadar önemli ve belirleyici durumdadır. Devrimci anarşistlerin örgütlenmesini yaratacak olan ideolojik duruş, hem proleter bir örgütlenme arayışı hem de bu örgütlenmeye anarşist komünist bir yönelimle bakabilmeyi beceren özgürlüklüklerin bu tür süreçlerde yer alması olacaktır.

Özgürlüklük örgütlenmede proleter yönelimi bugün için iki temel anlayışa yaslandırmaya çalıştık, birincisi her ne kadar ayakları üzerine dikilememiş olsa da bir bütünlük arayışı ikincisi ise bu bütünlüklü fiili uyum sağlayacak sınıfsal bir zemin arayışı olarak özetlenebilir. Tam da bu noktada teoriden ne anladığımızı proleter komünist bir yönelimle özgürlüklük örgütte ayakta tutacak teorik çizginin ne olabileceğini genel hatlarıyla ortaya koymak faydalı olacaktır.

lamına geldiğini hatırlatmak yararlı olacaktır.

2- Devrimci teori post modern-post yapısal saldırıya karşı ilkel durmaktır; Yaşadığımız döneme damgasını vuran, damgasını vurduğu ölçüde devrimci düşüncenin, özgürlüklük mücadelenin zeminini boşaltmaya çalışan düşünme

1- Devrimci teori devrimci eylem içindir; Özgürlüklük teorisinin günümüz koşullarında ciddi epistemolojik zorluklar yaşadığı açıktır. Bir çok sağ bakış açısının özgürlüklük bağlama yaslanarak burjuva liberal dünya görüşünü yeniden üretmekten başka bir kaygısı yoktur. Bu noktada proleter komünist yönelimi güçlendirmenin ve bir çok burjuva liberal tutuma aramızdaki farkı derin bir şekilde oluşturma yöntemini devrimci teorisinin devrimci eylemle koşutluğunu ortaya koyma bilmemizdir.

Devrimci eylemin sınıflar mücadelesinde sermaye karşıtı, sistem karşıtı, uzlaşmazlığı ve her düzeyde sağ liberal toplumsal politikalarla hesaplaşmak an-

Özgürlükçü Örgüte Proleter Yönelim

Yaşadığımız coğrafyada 2000 li yıllardan itibaren ortaya çıkan özgürlükçü komünist örgütlenme ve mücadele anlayışına katkıda bulunmak amacıyla hazırlamış olduğumuz bu yazı, proleter yönelimin, anarşist komünist ilkelere ve örgütlenme anlayışına bakışını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anarşist komünizmi, anarşizan eğitimlerin bir çoğundan belirgin bir şekilde ayıran çizgi, örgütlenme anlayışında ve sınıf mücadelesine bakışında mevcuttur. Bu konuyla ilgili tartışma metinlerini daha önceki sayılarımızda bulmak mümkündür.

Bu tartışma yazısı anarşist komünizm ile diğer anarşizmlerin farklarını ortaya koymak için yazılmadı. Ancak yazının birçok yerinde değinmede bulunacağımız anarşist komünist perspektifin, son yıllarda popülaritesi gittikçe artan yaşam tarzı anlayışlara dayalı, daha çok da sınıf mücadelesinin ve örgütlü toplumsal pratiğin değersizleştirildiği bir "anarşizm" le uzak yakın ilgisinin olamayacağını vurgulamakta fayda görüyoruz.

Yazımızın esas hedefi, sınıflar mücadelesi içinde emekten yana taraf olarak var olmaya çalışan anarşist komünistlerin, proleter bir çizgiyi yaşama geçirecek hem örgütlenme anlayışlarında hem de mücadele alanlarında neler yapabileceklerini ortaya koymak ve yeni bir tartışma süreci başlatabilmektir. Bu tartışmayı mümkün olduğunca yaşadığımız somut sorunlarla ilişkilendirmek amacıyla içinde bulunduğumuz kimi pratikleri de aktarmaya çalışacağız.

Proleter yönelim için iki önemli tartışma başlığı: teorik-politik-ideolojik bütünlük ve özgürlükçü örgütünün filili, sı-yasıl gerçeği

Özgürlükçü anlayışın içerisinde proleter yönelimi bu gün için ortaya çıkartan iki önemli çizgi mevcuttur. Bunlardan birincisi anarşizmi, politik-teorik-ideolojik bütünlük içerisinde devrimci bir pratik olarak savunma çabasıdır.

Anarşist düşüncüyü ve eylemi, toplumsal alanda yer etmiş kimi değerlere ve davranışlara karşı bireysel bir değer tanımazlık, ideolojik marjinalite olarak değil de (veya bir çok yazımızda değindiğimiz şekliyle toplumsal gerçeğe karşı soyut bir reddiye olarak değil de) devrimci bir pratik olarak savunma ihtiyacı içerisindeyse, kaçınılmaz olarak yönelmek durumunda olacağız temel halka teorik-politik-ideolojik bütünlük arayışidir.

Teorik-politik-ideolojik bütünlük ne anlama gelir? Kısaca belirtmek gerekirse; bilgi pratiği açısından (teorik), toplumsal devrim pratiği açısından (politik), gündelik yaşam alışkanlıklarından tutun da çevremizi kuşatmış bütün değerler sistemi açısından (ideolojik) olarak, burjuva paradigmalardan kopabilmeyi ve özgürlükçü bir yolda ilerleyebilmeyi mümkün kılacak varoluş biçimidir. Diğer bir anlatımla devrimci praksisin ortaya çıkmasına yol açacak düşüncenin, eyleme geçmesini sağlayacak genel çerçeveyi oluşturma arayışidir.

Burjuva ideolojisinin son derece karmaşık ilişkiler ağı olarak önümüze koyduğu yaşam anlayışlarına karşı devrimci başkaldırının olmazsa olmazı teorik-ideolojik-politik bütünlük içinde ortaya çıkacak bir radikalizmdir. Yazı boyunca sözünü edeceğimiz bütünlük arayışını, hem özgürlükçü düşünme çabası açısından hem de devrimci bir örgütlenme için gereken radikalizmi açığa çıkartabilecek yegane yöntem olarak gördüğümüz açıktır.

LATİN AMERİKA'DA SOL'UN YÜKSELİŞİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

1998 yılında Venezuela'da çok güçlü bir halk desteğiyle iktidara gelen Hugo Chavez, Latin Amerika kıtasında uzun yıllardır egemenliğini sürdüren Amerikan destekli askeri yönetimlerin sonlanmasının ve "sol" düşüncelere dair yeni umutların yeniden canlanmaya başlamasının öncülüğünü üstlendi. Chavez'in iktidarı, sadece sol ve sosyalist kampta ciddi bir heyecan yaratmakla kalmayıp özellikle Birleşik Devletlerin bir nevi arka bahçesi durumundaki Latin dünyası halklarında da önemli bir değişim arzusunun kıskırtıcısıydı. Aynı nedenlerden ötürü Birleşik Devletler ve emperyalist bloktaki endişenin başlıca nedeni sadece Chavez'in çok net anti-amerikancı bir söyleme sahip olması ve uygulamaya soktuğu sosyal politikalarla edindiği güçlü halk desteğinden ileri gelmiyordu. Venezuela aynı zamanda hem Petrol Üreticisi Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesiydi hem de Amerika'nın kadim düşmanı Küba ile sıkı işbirliği politikaları geliştirme gayreti içerisindeydi. Bu durum A.B.D. nezdinde Venezuela'yı, sadece Güney Amerika kıtasının yaramaz çocuğu olmaktan çıkartıp, emperyalist politikalara doğrudan cephe alan ve Güney Amerika'yı A.B.D.'den bağımsız bir ekonomik entegrasyona taşımayan çalışan, derhal engellenmesi gereken "terörist" bir devlet yapıyordu. Nitekim Birleşik Devletler'in bu tepkisi, somut müdahaleye çok geçmeden dönüştü. Venezuela'daki Chavez karşıtı işadamları ve bir grup askerin 2002'deki Amerikan destekli darbe girişimi, Chavez'in A.B.D.'yi ne denli rahatsız ettiğinin önemli bir göstergesiydi. Fakat A.B.D.'nin daha önce başka Latin ülkelerinde sıkça denediği ve çok kolay sonuç aldığı bu işbirlikçi darbe tezgahı, Venezuela'da işe yaramadı. Bir grup asker tarafından gözaltına alınan ve uyguladığı sosyal politikalar bir gecede iptal edilen Chavez, yaklaşık bir hafta süren halk ayaklanması ve halkın darbecilerin karargahını basarak Chavez'i kurtarıp onu tekrar iktidara oturtmasıyla başarısızlığa uğradı.

Aslında A.B.D., 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında gözünü Ortadoğu'ya dikmiş, dünya halklarının jandarması ve demokrasi ihracatçısı misyonuyla kendine yeni düşman olarak "İslami terörizmi" seçmişti. Ortadoğu'da tam bir bataklıkla saplanacağını hesap edemeyen A.B.D., kendi askeri yetkililerinin ağzından samimi bir itirafı bulundu. 23 Mart 2001'de dönemin Southern Command (A.B.D.'nin Orta ve Güney Amerika'daki askeri faaliyetlerinden sorumlu kumanda merkezi) komutanı Peter Pace kongrede yaptığı konuşmada Latin Amerika'nın denetiminden Ortadoğu'nun denetiminden çok daha önemli olduğunu bildiriyordu (1). Bu kaygı yersiz de değildi. Chavez, iktidannın ilk yıllarından itibaren Venezuela halkına varlık içinde yokluk yaşatan bir burjuvazinin ayrıcalıklarına hızla son verdiğini ve ülke kaynaklarını, özellikle de petrol gelirlerini, halkın çıkarları uğruna kamusallaştırarak gelir adaletsizliğini düzelttiğini ilan etmişti. Bu durum A.B.D. nezdinde hem diğer Latin ülkelerine kötü bir örnek yaratacak hem de petrol güvenliğini tehdit edecek bir gelişmeydi. A.B.D. böylece soğuk savaş döneminin "domino taşı etkisi" doktrinine dönüp yaparak bu gelişmelere izin vermeyecek bir dizi önlemleri bir an önce hayata geçirme kararlılığını ifade etmiş oldu.

Fakat 11 Eylül 2001 saldırıları A.B.D.'nin el altındaki Ortadoğu'yu işgal politikasını hayata geçirmesi için iyi bir fırsat yarattı ve Güney Amerika'daki gelişmeler dikkate değer bir biçimde A.B.D. kontrolünden çıkmaya başladı. Birleşik Devletler her ne kadar Irak'ta bir an önce işleri yoluna koyarak ihmal ettiği Latin ülkelerini tekrar hizaya getirmeyi planlıyor olsa da, evdeki hesap çarşıya uymadı ve A.B.D. Irak'ta tam bir karmaşanın içerisinde kaldı.

1) LATİN AMERİKA'DA SOL'DAN YANA YAŞANAN GELİŞMELER**1.a) CHAVEZ: 21. YÜZYIL SOSYALİZMİNİN ÖNDERİ Mİ, POPÜLIST BİR LİDER Mİ?**

Chavez 1998'de iktidara geldiğinde Venezuela tarihinin ender seçim zaferlerinden birine imza atmıştı. 22 eyaletten 20'sinde ezici bir galibiyet elde etmesi onun halk tarafından ne denli büyük bir coşkuyla desteklendiğinin ilk işaretiydi. Fakat Chavez siyaset sahnesine bu seçimlerle birlikte ilk defa çıkıyor değildi.

Chavez Venezuela ordusunda bir albayken 1992 yılında Amerikan yanlısı hükümeti devirmek için bir "sol" darbe girişiminde bulundu. Başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimi ilginç bir şekilde askeri pozisyonunu değiştirmede veya yargılanarak hüküm giymesine yol açmadı. Bizim gibi ülkelerde tuhaf karşılanması muhtemel bu durum, Venezuela ordusunda ihmal edilmesi pek de mümkün olmayan bir "sol" eğilimin varlığından dolaydı. Chavez daha sonra kendi partisini kurarak, 6 yıl önce halk desteğini yeterince arkasına almadan giriştiği darbeleri iktidara değişimine, bu sefer seçimler yoluyla ulaştı. Seçim zaferinin arkasında, Latin Amerika halklarının koşulsuz sahip çıktığı bir söylemi genel seçim propagandasının başına yerleştirmesi önemli bir yer teşkil ediyordu. Bu söylem A.B.D karşıtı anti-emparyalizm söylemiydi. Halk üzerindeki bir diğer etkileyici söylemi ise, Venezuela başta olmak üzere bir çok Latin ülkesini İspanyol sömürgeçliğinden kurtaran Simon Bolivar devrimlerinin savunucusu ve sürdürücüsü olma iddiasıydı. Zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına rağmen yoksulluğun korkunç boyutlarda yaşandığı Venezuela'da, Chavez'in bu iddialı söylemleri halk tarafından ciddi bir alternatif olarak algılandı. Chavez'in bir başka prestij kaynağı da, yıllardır siyaseti elinde tutan elit, beyaz, avrupalı bürokrat zümresinin aksine, mütevazı bir öğretmen anne-babadan gelen Venezuela halkından birisi gibi duruyor olmasıydı. Tüm bu bileşenlerin toplamı siyasete sırtını dönmüş bir halkı tekrar seçim sandıklarına taşıdı ve ülkedeki siyasal atmosferi hızla politize ederek seçime geçür bir halk desteği olarak Chavez lehine yansıttı.

Chavez iktidarının ilk yıllarında Venezuela burjuvazisi ve ülkenin çeşitli kaynaklarını elinde bulunduran yabancı sermayedarların direnişleriyle karşılaştı. Yasama ve yargı mekanizmalarını devreye sokmaya çalışan elitler bir diğer taraftan da ellerindeki ekonomik gücü kullanarak ekonomiyi sabotaj etmeye denediler. Bir çok özel sektör "Chavez ülkeye sosyalizm getirecek, biz de Küba'ya benzeyeceğiz" hezeyanına kapıldı ve işçilerini kapı dışarı etmeye başladı. Eski dönemin palazlandırdığı medya patronları çoğunlukla Chavez karşıtı yayınlarıyla halk üzerinde negatif bir etki yaratmaya çalıştı. 2000 yılında burjuvazi ortamı terörize etme çabasındaki son halkayı, kendi oturdukları semtleri yoksullar saldırarak yağgarasıyla paralı milisler tutarak semtlerine barikatlar kurdukmaya kadar vardırıarak gösterdi. Chavez bu gerilim karşısında iktidarının meşruiyetini sorgulayanlara bir nevi hodri meydan niteliğindeki referandum kartını oynadı. Rekortan katılımla gerçekleşen referandumda, uluslararası gözlemcilerinde onay verdiği bir ortamda Chavez ezici bir zafer daha elde etti ve iktidarını 6 yıl daha perçinlemiş oldu. Burjuvazi geri adım atmaya 2004'te tekrar referandum talep etti ve Chavez bir kez daha galip geldi ve 2006 yılına kadar iktidarda kalacağını ilan etmiş oldu. Venezuela'da yasal seçim takvimine göre 2006 Aralık ayında tekrar seçimlere gidilecek.

1.b) CHAVEZ'İN POLİTİKALARI

Chavez'in siyasal söyleminde iki ana tema hakim. Bunlardan birisi ülkenin kendi kendine yeterliliğini ve Latin Amerika ülkeleriyle ekonomik ve sosyal entegrasyonu öngördüğü Bolivarçılık diğeri ise, modern çağ sosyalizmi. Bolivarçılık kısaca birbirine destek olan, A.B.D'den bağımsızlaşmayı başarmış, kendi ayaklarının üzerinde durabilen ve dünya siyasetinde söz sahibi bir Latin Amerika birliği. Modern sosyalizm ise, ülke kaynaklarının tamamen ülke halkı yararına işletildiği, yoksulluğun ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin son bulduğu herkes için bir refah toplumu projesi. Bu projenin kilit noktası, ülkedeki uluslararası şirketleri kovmak değil, onlarla kendi koyduğu kuralları içerisinde, A.B.D'nin değil, halkın çıkarına bir işbirliğiyle ilişkiler kurmak. Nitekim ülkedeki en önemli gelir kalemi olan petrol rafinerilerinin büyük çoğunluğu ABD asıllı firmalar tarafından işletiliyor ve bu firmalar Chavez iktidarıyla birlikte, yerli burjuvazinin endişelerinin hiçbirine kapılmayarak faaliyetlerini sürdürüyor. Aynı şekilde ulusal petrol şirketleri de, başta ABD olmak üzere bir çok ülkeye petrol sevkiyatı yapıyor. Gerek üretimde, gerek tarımda gerekse hizmet sektöründe yabancı şirketlerle devlet işletmeleri birlikte faaliyetleri-

Singeri Krom Magnezit, demir Döküm ve Gemak fabrikalarında; 1970'de Sungurlar ve daha birçok fabrikada işçiler işyerlerini işgal ederek, polislerle çatıştılar.

Devlet DİSK' in önünü kesmek, işçi sınıfını kendisine tümüyle bağlı tek bir sendikada toplamak için yasa 1317 sayılı yasayı çıkarmaya çalışır.

İşte 15-16 Haziran işçi sınıfının kendisine giydirilmeye çalışılan sendikali gömleğe karşı tüm gövdesiyle ortaya çıktığı, sınıfın başkaldırısıyla diğer emekçi katmanları ve gençliği de hareketlendirdiği bir direniştir.

15 Haziran' da 200 kadar büyük fabrikadan 150 bin civarında işçinin kendi öz kararlarıyla iş bırakmasıyla başlayan direniş işçilerin Ankara-İstanbul trafiğini kapatmaları, haberleşmeyi aksatmalarıyla doruk noktasına ulaşır. İstanbul' da başlayan iş bırakma ve işçi direnişi İzmir'e ulaşır ve burada direniş başlar. Ankara ve İzmir'de de işçiler direnmeye başlarlar.

16 Haziran'da gösteriler devam eder. İstanbul'da farklı yürüyüş kollarından gelen işçiler şehrin merkezinde birleşmek isterler. Yürüyüş kollarını kesmek isteyen polis ve Jandarma işçilere saldırır. İşçiler polis ve ordu birlikleriyle çatışarak kurulan birçok barikatı yıkar. Devlet işçileri birleştirmek için köprüleri açıp, Anadolu yakasında çalışan vapur seferlerini iptal eder.

Polis, ordu saldırdığı işçilerden direnişçi 3 işçiyi öldürür.

İşçiler sınıf kını ile Adalet Partisi binasını, Demirel'in kardeşlerine ait bir fabrikayı da tahrip ederler. Bu sınıfın sistemden de kopuşabileceğinin bir göstergesidir. İşçiler üretim alanlarını da kurulacak yeni bir dünya için gözden çıkarmışlardır.

Olayların isyana dönüşmesiyle ilyice endişelenen devlet, çeşitli illerde sıkıyönetim

ilan ederek karşılık verir. Sıkıyönetim Komutanlığının emriyle DİSK yönetimi hemen devletle anlaşmaya çalışır.

Kendi işçisinden ve bu işçinin eyleminden korkan DİSK patronları ' Hak almanın anayasal düzen içerisinde olması gerektiğini ' radyolar aracılığıyla emekli işçilere ileterek, işçilerden ve eylemlerinden ne kadar çekindiklerini gösterirler.

Sarı renkli DİSK yönetimi tarafından yatıştırılan işçi eylemleri, sıkıyönetimle birlikte gözaltına alınmalar ve sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanmalarla karşılaşır. Eylemlerden sonra patronlar tarafından oluşturulan Kara Listeyle 5 bin işçi işten çıkarılır ve başka hiçbir fabrikada çalışmalarna izin verilmez.

1317 sayılı yasa TBMM' ce kabul edilmesine rağmen işçi sınıfının eylemlerinin baskısıyla daha sonradan iptal edilir.

15-16 Haziran işçi hareketinin eylemidir. İşçilerin sınıfsal çıkarları için kendiliğinden, öncülerini beklemeden ve onları da aşarak hak alma eylemidir.

15-16 Haziran ekonomik-demokratik haklar için yapılmış bir siyasi mücadeledir. Eylemler işçilerin haklarını korumak için başlamış, sistemi aşma mantığı olmadığı için de yenilmiştir. Ancak işçilerin kapitalizmle, devletle yüzleşmeleri, devletin çıplak zoruyla karşılaşmalarıyla da işçilerin kendi öz güçlerinin farkındalıkları artmıştır.

15-16 Haziran'ın kapitalist sistemde etkisi de 12 Mart askeri darbesine gidışı hızlandırmıştır. Ezilenlerin başkaldırısıyla burjuvazinin korkusu, süreklileşen bir baskıya yol açmıştır.

15-16 Haziran işçilerin ' öncü ' olmadan kendiliğinden bir başkaldırısıdır. Direniş eyleyerek bilincin nasıl kazanılacağını göstermiştir. Bu da işçi sınıfının kendi özgüçüyle, kendi özyönetimiyle neler yapabileceğinin bir göstergesidir. Sendikaları ve sendikacıları şaşırtan bir direnişin yanında; sosyalist hareketlerde küçümse-dikleri kendiliğinden eylemin içinde varolabilirler.

15-16 HAZİRAN EMEKLİLERİN BAŞKALDIRISIDIR!

İşçi sınıfının kendiliğinden eylemiyle devrimcileşebileceğinin, sınıfın kendi emek örgütünü kendini yönetenlere rağmen sahiplenip, savunabileceğinin bir örneğidir 15-16 Haziran Direnişi.

Emeklilerin başka hiç bir şey söylemeye yer bırakmayacak şekilde hayatı değiştirebileceğinin bir örneğidir 15-16 Haziran.

Burun bükülen, yok sayılan sıradan işçilerin, hiçbir öncülü olmadan, komut verenleri olmadan, devlete karşı, kapitalizme karşı başkaldırısıdır 15-16 Haziran.

1970'lere gelindiğinde Türkiye proletaryası kapitalizmin 1960'lar sonrası gelişimine bağlı olarak, kırılın da çözülmesiyle sayıca büyümüş ve büyük ölçekli fabrikalarda yoğunlaşmıştır. İşçi sayısındaki bu artışa paralel olarak sendikali işçi sayısı da artmıştır. Türk-İş 60 bin, DİSK 100 bin, bağımsız işçi sendikalarının ise 400 civarında aйдat ödeyen üye işçisi var olduğu tespit edilmiştir.

1970'lerde dünyada çoğunluk hayatın değişmesinden yanadır. Amerikan emperyalizminin Vietnam yenilgisi, 68 öğrenci hareketleri genel olarak başka bir dünyayı mümkün kılacak eylemliliklerdir.

Türkiye'de bu yıllarda büyük bir toplumsal hareketliliğin içine girmiştir. İşçiler hızla örgütlenmekte; grevler, yürüyüşlerle varlıklarını haykırmaktadırlar. Üniversitelerin büyük çaplı boykotlar yaptığı, Devrimci Doğu Kültür Ocakları ile Kürtlerin hareketlendiği bir zamandır.

İşçi sınıfını Amerikanvari bir sendikali anlayış (sermaye ile çıkarları ortak!) içerisinde, sermayenin yedeğinde tutmak içi devlet eliyle kurulan Türk-İş, işçi sınıfının mücadelesinin önündeki en büyük engeldi (Hala da öyle!)

Türk-İş'e karşı DİSK'in oluşturulması (ki nispeten daha iyi ücret ve haklar elde eden ekonomik mücadele tutarlı görünen bir örgütlenme) işçiler tarafından sahiplenilmiş ve yoğun olarak DİSK'e katılımları olmuştur. Bu gelişmeyi engellemek istemeye yönelik baskı ve girişimler işçi sınıfı tarafından direnişlerle karşılanır. 1968' de Derby, Kavel, Roche fabrikalarında, 1969'da

36

ni sürdürmeye devam ediyor. Chavez'in sosyalizmi devlet işletmelerinin serbest piyasa koşullarında yabancı şirketlerle rekabet şansını güçlendirmeyi hedefliyor. Chavez yabancı sermayeyle, onlara uyguladığı vergilerin artırımına dayalı ve vergi gelirlerinin halkın doğrudan inisiyatifli olan kooperatiflere aktarımını amaçlayan bir ilişki içinde duruyor. Yabancı sermaye her ne kadar bu durumdan eski dönemde olduğundan daha fazla zarar görüyor olsa da, ülkeyi terk edip gitmek yerine karından küçük bir miktardan feragat etmeyi kabul ederek kurulu düzenini sürdürmeyi tercih ediyor. Chavez de bu gelir artırımını işçi kooperatiflerini destekleyerek inşa ediyor. Chavez'in Venezuela'sında bir tarafta özel mülkiyete dayalı neo-liberal piyasa ekonomisi işliyor, bir diğer tarafta devlet mülkiyetine dayalı kamu işletmeleri yer alıyor ve son olarak da, kolektif mülkiyete dayalı işçi kooperatifleri devlet desteğiyle işliyor. Bu işçi kooperatifleri belli bir olgunluğa eriştikten sonra, devlet, desteğini çekiyor ve işletmenin tüm hakları işçilere devredilerek kooperatif piyasada kendisine yer açıyor. Yasal düzenlemelerle de, bu kooperatifler büyük işletmeler karşısında pozitif ayrımcılığa tabi tutularak korunup kollanıyor. Bu sosyalizm uyarlaması halk tarafından büyük bir destek görüyor. Chavez'in 1998'de %58 ile iktidara gelmişken bugün bu oranın %70'i aşmış olması, halkın Chavez politikalarına bakışını da özetliyor.

Chavez sadece bununla da yetinmiyor ve ülkedeki korkunç gelir dağılımına her türlü başka sosyal politikayla da müdahalesini sürdürüyor. 1998 verilerine göre, nüfusun en zengin %20 lik kesimi ülke gelirinin %53 ünü kontrol ediyor buna karşılık en yoksul %20 lik kesim ülke gelirinin sadece %3 yle yetiniyordu(2). Bu gelir dağılımındaki açığı farkı bugün gittikçe kapanıyor ve gözle görülür bir değişim olarak halkın gündelik yaşamına yansıyor. Devlet, bugün daha önce olmayan bir uygulamayla sağlık ocakları, hastaneler, yiyecek yardımları, eğitim desteği, yol, su ve kanalizasyon gibi sosyal hizmetleri finanse ederek halkın ücretsiz kullanımına açıyor. Fakat Venezuela'nın bu politikaları görece kolaylıkla uygulayabılıyor olmasında petrolün çok önemli bir rolü var. Irak savaşından sonra varlığı 30 dolardan 60 dolara çıkan petrol fiyatları, bir petrol üreticisi olan Venezuela'nın elini bir hayli güçlendiriyor. Chavez petrol gelirlerindeki bu hızlı artışı büyük oranda doğrudan sosyal politikalara ayırıyor ve popülaritesini her geçen gün artırıyor.

Chavez aynı zamanda tabandan gelişen sivil toplum örgütlerine son derece önem veriyor. Başbakanlık sarayından çıkmayan ve giderek halkla mesafesi açılan klasik popülist politikacı imajını yıkarak yerine tabandan gelişen bu sivil toplum örgütlerine yerel yönetimlerde söz hakkı tanıyan, sosyal yardımların ve çeşitli sosyal politikaların belirlenmesinde mahalle meclisleri benzeri bir yapıyla hükümete doğrudan ulaşabilen bir kanal açıyor. Böylece sosyal yardımlar tepeden inen ve sorgusuz kabul edilen bir dizi sadaka işlevinden kurtularak, başkan ile halkının ortak bir zeminde buluşarak birlikte karar verdiği bir sisteme dönüşüyor. Chavez böylece bir nevi doğrudan demokrasi uygulamasını hayata geçirerek Venezuela tarihinin en sevilen siması, bir nevi Tann'ın lütfu olarak resmediliyor.

Chavez Bolivarıcı devrim anlayışı konusunda da boş durmuyor. Bolivarıcılığın öncelikli ilkesi olan "Latin ülkeleriyle dayanışma" perspektifini, iktidarda bulunduğu 7-8 yıllık süreçte bir hayli ilerletti. Arjantin ve Küba'ya ucuz petrol ihraç ediyor ve karşılığında Arjantin'den tahıl, bakliyat, et ve et ürünleri; Küba'dansa doktor ithal ederek (son beş yılda 12.000 doktor), onları devlet hastanelerinde halka ücretsiz sağlık hizmeti sunmakta değerlendiriyor. Bu ilişkinin içine giren taraflar, alışverişte kesinlikle paranın kullanılmıyor oluşu. Böylece Chavez 21. yüzyılın takas sistemini de bir ölçüde kurmuş oluyor. Bunlarla birlikte tüm Güney Amerika kıtasına yayın yapacak olan Telesur (Güney Televizyonu) adında bir televizyon kanalını da hayata geçiriyor. Yine Chavez'in ortaya koyduğu ve bugün adımlarının atılmaya başlandığı Latin Amerika için Bolivarıcı Girişim (ALBA), ABD'den bağımsız bir Latin ülkeleri serbest ticaret anlaşmasını öngörüyor. Chavez böylece güneyin kuzey karşısındaki bağımlılığını ve sıkıştırılmışlığını aşarak, dünya ile bağımsız bir entegrasyonu hedefliyor.

1.c) DİĞER DOMİNO TAŞLARI:

Chavez'le birlikte başlayan sol dalga, ABD'nin endişelerini haklı çıkartacak ölçüde bir ivme kazanmış görünüyor. Bu ivmenin ikinci ayağını Bolivya oluşturdu. Evo Morales de tipki Chavez gibi, Bolivya halkının bir nevi kurtarıcısı rolüne hiç zorlanmadan ulaştı.

17

Washington hükümetine göre bir "narko-terörist" ve "istikrar tehdidi" olan Morales, seçimlerde %54 gibi bir oy oranıyla 2005 yılında iktidar koltuğuna oturdu. Bolivya halkı tarafından fakirlik ve dışlanmadan kurtulmanın tek yolu gibi görülen Morales'in en büyük avantajı bir koka üreticisi olmasıydı. Bir And yerlisi olan Morales, aynı zamanda Bolivya halkının büyük çoğunluğunun geçim kaynağı olan koka bitkisi yetiştiricileri birliğinin başkanıydı. Kurduğu "Sosyalizme Doğru Hareket (MAS)", bu bağlamda ilk politik söylemini koka üreticiliğinin sorunları ve çözüm önerileri üzerine yoğunlaştırdı. Koka hasatını yok etmeyi amaçlayan ve dünya kokain üretiminin merkezini Bolivya olarak gören ABD'ye karşı söylemi çok geçmeden Washington'un dik-katini yeterince çekti. Washington'un koka üretimini engellemeyi amaçlayan planlarına açıkça karşı çıkan Morales, seçimlerdeki zaferinde bu tutumunun etkisi olacağını gayet iyi biliyordu. Ona göre koka üretimi, Bolivya kültürünün vaz-geçilmez bir parçası ve bir nevi gayri-resmi halk ilacıydı. Kokain ticaretiyle koka üretimini birbirinden ayırmak gerektiğini düşünen Morales sadece bununla sınırlı kalmayan, açıkça anti-emperyalist olan söylemiyle de Bolivya halkının desteğini hızla kazanmayı başardı.

Bolivya milli ge- lir bakımından Güney Amerika kıtasının en fakir ülkesidir. Aynı zamanda devamlı IMF politikalarının uygu- landığı, ekonomideki yap-boz taktiklerinin yerli halkın belini büyük ölçüde büküttüğü bir çeşit deney havvanı muame- lesi de görmüştür. IMF güdümlü politikalar son on yılda öyle dehşet verici bir hal aldı ki, su da dahil özelleştirilebilecek ne varsa satıldı. Beyaz avrupalı göçmenlerin kontrolündeki ekonomi, nüfusun %75 i gibi de- vasa bir rakamın günlük 2 doların altında bir ge- lirle yaşamasına neden oluyordu. Bu durum yerli halkta süreklileşen bir isyan damarının ge- lişmesine ve ABD karşıtı gösterilerin günlük bir hal almasına yol açtı. Şubat 2003'te IMF tarafından hükümete dayatılan vergi artışı kanununu protesto gösterilerinde 34 Bolivya'lı ve devamında Ekim ayında Ülkenin doğalgaz kaynaklarının özelleştirilmesine karşı girilen protestolarda 60 kişinin öldü- rüldü. Morales bu ortamda, doğalgaz kaynaklarının kamulaştırılacağı, elde edilecek ek gelirle eğitim ve sağlık gibi önemli konulara kaynak aktarılabileceği sözüyle iktidara geldi. Morales'e göre "Doğal kaynaklar özelleştirilemezdi, çünkü onlar halka aitti ve halk da Tanrı'nın sesiydi"(3). Programının satır aralarında küçük ölçekli işletmelere kredi sağlanacağı, üretici kooperatifleri kurulacağı ve farklı sosyal grupların katılı- mıyla anayasanın yeniden yazılacağı da vardı.

FORU 1918 yılında yirmibeş bin üyeye ulaşarak gidebileceği en üst noktaya var- mıştı. Ancak Rus devrimi Uruguay işçi sınıfını hızla sosyalist kampta toplamayı başa- r- dı. Ardından FORU uzunca yıllar sürecek derin bir sessizliğe gömüldü.

Ne var ki, 1956 yılında Uruguay Anarşist Federasyonu (FAU)'nun kurulmasıyla anarşist saflarda tekrar bir canlanma başladı. FAU Küba devriminin içten destekçisi olmakta da herhangi bir sakınca görmedi. Küba devrimini yeni toplumun temeli ola- rak alkışlama konusundaki hevesi, birkaç yıl sonra tersine dönecek olsa da, bu yeni dalganın tüm Latin dünyasını saracağına fazlasıyla inanıyordu. Fakat tahmin ettiği gibi olmadı.

FAU bugün hala Uruguay'da faaliyetlerini sürdürmekte ve Uruguay anarşizminin en bilinen temsilcisi olarak mücadeleye devam etmektedir.

Diğer Ülkeler:

Anarşizm Güney Amerika'nın diğer ülkelerinde ayrı bir başlık açmayı gerektirecek kadar etkin varoluşlar sergileyememiştir. Bu durum elbette hiçbir anarşist gelişmenin yaşanmadı anlamına gelmez. Özellikle Peru, Şili, Bolivya ve Venezuela'da anarko- sendikalist yapılanmalar belirli tarihsel dönemlerde ortaya çıktı. Yirminci yüzyılın ilk yirmi yılında tüm kıtaya yayılan güçlü anarşist dalga bu ülkelerde de kısmen taraftar buldu. Sekiz saatlik iş günü mücadeleleri Peru'da Manuel Prada ve Victor Haya isimli iki anarşistin öncülüğünde anarşizmin 1918 yılında etkinliğini artırmasına yol açtı. Bir dönem 'Bölgesel İşçi Federasyonu'nda etkinlik gösteren Perulu anarşistler kapitalizm- den tamamen kurtulmak ve özgür üretici birliklerini inşa etmek için örgütlenmeye çalıştılar. Ülkedeki anarşist faaliyetler kısa süre içinde ezildi.

Şili'de anarşistler 'Dünya Sanayi İşçileri (IWW)'örgütü içinde 1919 yılından itiba- ren etkin bir şekilde propaganda çalışmaları yürüttüler fakat daha önceki tarihlerde bu ülkeye anarşizm pek bir etki yaratacak düzeyde giremediği için, bu çabalar hep sos- yalist mücadelenin gölgesi altında kalarak silikleşti. Ülkede ırlı ufaklı birçok kapitalist grup ve örgütlenme bulunmasına rağmen, diğer ülkelerde benzerlerine sıkça rastla- nan mücadele pratikleri yaratılamadı.

Bolivya'da La Paz İşçi Federasyonu anarşistlerin de içinde etkin bir biçimde yer aldığı bir sol koalisyon tarafından kuruldu. Anarşist fikirler özellikle teneke işçilerinde yaygın bir etki yarattı fakat Bolivya'da bu etkinin arkasını getirecek ve onu devrimci bir dinamikle birleştirecek kalıcı bir anarşist örgütlenme kurulamadı.

Latin Amerika akıllarda, Avrupa merkezli anarşizmin entelektüel ve siyasal are- nadaki belirginliği karşısında hakkında hep daha az bilgi edinilebilmiş uzak bir coğ- rafiya imgelemi bırakmıştır. Oysa anarşizm Latin topraklarında Avrupa'daki anarşist hareketlerden hiçte geri kalmayacak kadar geniş bir toplumsal taban edinmiştir. Latin toplumlarının yüzyıllar süren birinci sömürgecilik dönemi olan İspanyol ve Portekiz istilasına karşı savaşımları ve ardından kazanılan bağımsızlık fakat çok geçmeden ikinci sömürgecilik dönemi olan A.B.D emperyalizminin kısılcasına karşı direnişi, o topraklar- da eşine az rastlanır bir özgürlük ve isyan geleneğini her daim canlı tutmuştur. Yok- sulluğun ve askeri diktatörlüklerin ezdiği latin halkları, bu isyancı gelenelekleriyle uzun yıllar anarşizme ve özgürlük düşüne ev sahipliği yapmıştır. Bu anlamda anarşist komünist düşüncenin zengin Latin Amerika mücadele deneyimlerinden ve oradaki yol- daşların unutturulmaya çalışılan devrimci tarihlerinden öğreneceği çok şey vardır....

Kaynak

- (1) Alıntı; Anarşizmin Tarihi, Peter Marshall (s.709)
- (2) A.g.e; (s.697)
- (3) A.g.e; (s.697)
- (4) Alıntı; Anarşist Portreler II, Paul Avrich (s.174)
- (5) Alıntı; Anarşizmin Tarihi, Peter Marshall (s.702)
- (6) A.g.e; (s.703)
- (7) A.g.e; (s.704)
- (8) A.g.e; (s.705)
- (9) A.g.e; (s.709)
- (10) A.g.e; (s.711)
- (11) A.g.e; (s.698)

olacak ki, tüm eğilimlerin kucaklanacağı bir halk iktidarını müjdeliyordu. Fakat Domuzlar Körfezi çıkartmasının fiyaskoyla sonuçlanmasının ardından Castro izin verilebilir muhalefetin sınırlarını belirledi: "Devrim karşı hiçbirşey, devrim için herşey."

İlerleyen yıllarda anarşist yayınlar bir bir kapatılmaya başlandı. Castro, anarşizmi kendisine bir tehdit olarak gördüğünden oturu anarşistlerin önüne iki seçenek sundu; ya hapisane ya da sürgün. Fakat Castro'nun anarşizmin etkisini silme çabaları Che Guevara'nın "yeni çağın Bakunin'i" olarak nitelendirilmesini engellemeye yetmedi.

Küba, Latin Amerika ülkeleri arasında Amerikan baskısına boyun eymeyen direngenliği ile hep prestijli bir yere sahip olarak kaldı. Tüm dünyada sol adına geliştirilen tartışmaların hepsinde adı geçti. Fakat düşünce, ifade ve hareket özgürlüğüne uyguladığı sınırlamalar onun bu saygın kimliğinin gölgelenmesini de aynı ölçüde sağladı.

URUGUAY:

Uruguay daha önce değindiğimiz ana kıta ülkelerine nazaran oldukça küçük bir ülke olmasına rağmen (Brezilya yüzölçümünün yaklaşık yirmide biri), özellikle Arjantin'deki anarşizmin gelişimi Uruguay'ı son derece etkiledi. 1875'de Uruguaylı devrimciler Enternasyonal'deki bölünme Bakuninçi anti-otoriter kanatta yer aldıklarını ilan ettiler. Bu durum 1920'lere kadar Uruguay'daki tüm işçi hareketlerinin anarşizmin etkisi altında gelişmesini sağladı.

1905 yılında Uruguay İşçileri Bölgesel Federasyonu (FORU) kuruldu ve önemli sendikaların çoğunu kendi çatısı altında birleştirdi. FORU temel görüşlerini şu şekilde ifade etmeyi tercih etti: "Örgütümüz tamamen ekonomik amaçlıdır ve her türlü işçi ve burjuva partisine karşıdır. Bu partiler siyasal iktidarı ele geçirmek için örgütlenmişlerdir. Oysa bizim amacımız mevcut yasal ve siyasal devlet biçimlerini saf anlamda iktisadi işlevlerine indirgemek ve onların yerine özgür üreticilerin özgür birliklerinden oluşan özgür bir federasyon kurmaktır."(11)

FORU ülkedeki yegane işçi örgütüyü. Boykot, sabotaj ve genel grev aracılığıyla devleti ortadan kaldırmak başlıca amaçtı. Fakat Uruguay'daki sınıf mücadelesi gerçekliği bu taleplerin oldukça gerisinde kaldığı için devleti tehdit edecek derecede güce hiçbir zaman ulaşamadı. FORU bu durumu ülke dışında gelişen devrimci süreçlere destek olmaya çalışarak ve diğer ülkelerdeki gelişmelerin propagandasını yaparak aynı etkileri Uruguay'da kışkırtmaya çalışarak aşmayı denedi. Meksika devrimini tüm enerjisiyle destekleyen örgüt, Magon kardeşlere açık yardım teklifini sıkça yineledi.

Bolivya bugün Chavez'in Venezuela'sı ve Castro'nun Küba'sıyla birlikte Güney Amerika kıtasının yeniden yapılanması konusunda üçlü bir ittifakın parçası durumunda. Seçim sözlerinden birisi olan doğalgaz işletmelerinin kamulaştırılması konusunda en gerçekçi adımı 2006 yılı içinde bu konuda yasal bir düzenlemeye giderek gerçekleştirdi. Ayrıca Venezuela'nın ekonomik yardımlarıyla birlikte ülke ekonomisini düzltüğe çıkartma konusunda da hızlı adımlar atmaya hazırlanıyor.

Bolivya ile beraber Latin Amerika'daki sol dalgaının Venezuela ve kadim sosyalist Küba ile sınırlı kalmayacağı birçoklarıncı anlaşıldı. Arjantin'de Kirchner hükümeti de son 2001 krizinin ardından hızla IMF politikalarından uzaklaşma ve bu üçlü koalisyonu yakınlaşma eğilimini güçlendiriyor. Arjantin yıllardır süren IMF dayatmalarına karşı ilk itirazı üstlenen Kirchner hükümeti "IMF Arjantin halkının yoksullaşması ve acı çekmesinin birincil nedenidir" diyerek tavrını giderek netleştirmeye çalışıyor.

ABD'nin "domino taşı" etkisi diye tabir edilen kaygısı tüm Latin kıtasını sarmayı sürdürüyor. En son Şili'deki seçimlerin sonuçları da bu gerçeği görmemizi kolaylaştırmaktadır. Şili tarihinin ilk kadın başbakanı seçilen Bachelet, yıllarca süren Pinochet diktatöryasının son izlerini de silmek vaadiyle iktidara oturdu. Brezilya'da uzun bir süredir iktidarda olan Lula da bu gelişmelerin bir kenarından tutmaya çalışmaktadır.

Elbette Latin Amerika kıtasındaki 'sol'dan yana gelişmeleri incelerken Küba'dan bahsetmemek olanaksızdır. Küba bir yerde tüm bu gelişmelerin öncülü olmasının yanında, çeşitli ülkelere uygulanan sosyal politikaların hayata geçirilebilirliğinin ve ABD'nin ambargo da dahil bir dizi baskısının üstünden gelinebileceğinin umut veren bir örneği gibi algılanmaktadır. Çeşitli sol kesimlerce Modern çağ sosyalizminin üç silahşörü olarak nitelenen Castro, Chavez ve Morales artık Latin dünyasının başka bir gelişmenin eşliğinde olduğunun canlı birer ifadesidir.

Küba'ya sosyalizmin en büyük armağanı beşikten mezara ücretsiz sağlık hizmetidir. Sağlık alanındaki kabul görmüş başansı, Küba'yı diğer ülkelere de bu konuda destek olan bir kimlik edindirmiştir. Çeşitli latin ülkelerine gönderilen binlerce doktorun yanında, tedavi olmak için Küba'ya gelen insanlar da mevcuttur. Görece az gelişmiş bir ülke olan Küba, eğitim konusundaki başansıya da parmakla gösterilmektedir. Eğitim her aşamada ücretsizdir ve okuma-yazma oranı dünya sıralamasında Küba'yı en başa taşıyarak neredeyse %100'e ulaşmış durumdadır. Bunun yanında gıda ve giysi yardımları, ülkenin dört bir yanına yayılmış tanzim satış noktaları temel ihtiyaç malzemelerini karşılamayı amaçlıyor. Küba bu uygulamaları diğer Latin ülkelerine canlı bir örnek olarak varlığını ABD'nin 47 yıllık ambargosuna rağmen sürdürüyor.

2. LATİN AMERİKA VE SOSYALİZM:

Bir önceki başlıkta Latin dünyasındaki gelişmeleri olabildiğinde objektif bir dille özetlemeye çalıştık. Şimdi, bu gelişmelerin "başka bir dünya mümkün" sloganıyla özdeşleşen 'sol' bir geleceği getirip getiremeyeceğini ve bu modern sosyalizm uygulamalarının ne kadar devrimci ve özgürlükçü olup olmadıklarını yorumlamaya çalışacağız.

Sol açısından bakıldığında Latin Amerika ülkelerindeki gelişmeler değişik tepkilere vesile olmuştur. Bazı sol grup ve yapılar, Chavez'le birlikte başlayan ve öncesinde Küba tarafından temsil edilen 21. yüzyıl sosyalizmini canlırhaş bir şekilde alkışlama yarışına girmiş, kendi ülkelerinde bu latin dalgasını örnek gösteren bir politikanın savunucuları olmuşken, bir diğer sol görüşe göre ise, Latin Amerika örneği soluk almadan alkışlamak yerine doğru irdelemesi ve devamında yarattığı popülizme pirim veren politik içerimli dolayısıyla eleştirilmesi gereken bir varoluşa sahiptir. İlk görüşe göre Latin Amerika'nın geleceği yeni bir anti-emperyalist kapın doğmasına, artık çok uzaklarda kalmış olan proleterya diktatörlüğü anlayışının yerine çağımızın eşitlikçi, adaletli ve gelişimci "devlet sosyalizmi"ne işaret etmektedir. Ezilenlerin kurtuluşu, Chavez gibi "halkçı" liderlerin demokratik yollardan iktidarı ele geçirerek, sosyal politikalarla dayalı halk-devlet bütünleşmesini sağlamış güçlü devlet anlayışıyla mümkündür. İkinci görüşe göre ise, halkların daimi kurtuluşu ve eşitliğin kalıcı tahsisini böyle bir "tek adam" sultasının inisiyatifine bırakılmaz ve geliştirdiği sosyal politikalar önemli fakat gerçek kurtuluş için yeterli değildir. Uygulanan politikalar her ne kadar anti-emperyalizm üzerinden şekilleni-

yor olsa da, Chavez'in veya Morales'in yabancı sermayeyle bir nevi gayri-resmi iş sözleşmesi yapıyor oluşu, zenginlerle yoksullar arasındaki sınıfsal farkı uzlaşmacı bir kültüre kapatmaya çalışması, bir taraftan sermayeyle ilişkileri zedelememek diğer taraftan da halka hakettiğini vermek arasındaki politika yapma geriliminin sınıfsal gelişmelerin üstünü örtüyor oluşu gerçek bir devrim fikrinden uzaklaşıyor olduğunu düşündürmektedir.

Latin Amerika kendi özgün tarihi boyunca her daim ABD hegemonyasının etkisi ve baskısı altında yaşamaya mahkum kalmış bir coğrafyadır. Bu özelliği, onun, herşeyden önce en başta 'sol' düşüncelere içgüdüsel bir yakınlık taşımasını sağlamıştır. Latin Amerika solu açıkça anti-amerikancıdır. Anti-amerikancılık koşut olarak bir anti-emperyalizmi beraberinde getirmektedir. Anti-emperyalizm ise, emperyalizm dönemi muhalefet dinamiklerinin olmazsa olmaz koşullarındadır. Latin uygulamalı sosyalizmin bu nedenle temel karakterini emperyalizm karşıtlığı belirlemektedir. ABD emperyalizminin doğrudan baskı uygulayabildiği ve birçok emperyalist politikanın coğrafi yakınlıktan ötürü de, ilk örneklerinin kaçınılmaz olarak Güney Amerika görüldüğü göz önüne alınırsa, bu karşıt kimlik olağandır. Fakat anti-emperyalist söylem, Latin coğrafyasında güçlü devlet, ulusalcı kimlik ve kamusal politikaların gelenekleşmesine de yol açmıştır. Küba'da Castro'nun herhangi bir doğrudan demokrasi örneği olmak şöyle dursun, temsili bir demokrasiyi dahi kaldıramadığı bir "tek adam" misyonu 47 yıldır sürmektedir. Venezuela'da Chavez'in durumu da Castro'dan pek farklı değildir. Tüm sosyal ve eşitlikçi politikalarına rağmen Chavez de "tek adam" kültürünün bir başka örneğidir.

Bu ülkelerdeki sol grupların tutumları, gelişmeleri daha sağlıklı değerlendirebilmemiz açısından bize bazı ipuçları da vermektedir. Venezuela'da sol muhalefet halkın desteğini arkasına almış Chavez'e karşı çok net itirazlar geliştiremiyor olsa da, oligarklara karşı yeterince mücadele edilmemesi veya burjuva mülklerinin kamulaştırılmıyor oluşu karşısında eleştirilerini sürdürmektedir. Chavez ülkedeki her türden burjuva kurumunun varlığını halkın üstünde sürdürmesine bir şekilde onay veriyor olmasından dolayı da sıkça eleştirilmektedir. Bu da bir çeşit burjuvaziyle ittifakı gündeme taşımaktadır. Venezuela'da yerli burjuvazi, Chavez'in iktidarının ilk yıllarında bir hayli endişeye kapılmış olsa da, aradan geçen zaman hükümet ile burjuvazinin gayri-resmi kanallardan ilişki kurmasını sağlamıştır. Bu ikili arasındaki anlaşmaya göre Chavez, burjuvazinin üstüne daha fazla gitmeyecek, burjuvazi de toplumsal zenginlikten aldığı payın bir kısmından feragat ederek Chavez'in politikalarına "sessiz bir onay" sunmuş olacaktı. Bu anlaşma iki kesim açısından da yararlı ve ülkenin politik bir karmaşadan uzak durmasını sağlayacak bir gelişmeydi. Chavez'in uygulamaya koyduğu, ardından Morales ve belkide diğer sol liderlerin geliştirmeye devam edeceği model, kapitalizmle mücadelelerin sadece kooperatiflerle sınırlanmasını içeriyordu. Sınıfsal ve siyasi gelişmelerin toptan çözümünü içeren bir devrimci model bu iktidarların yapmak istediklerinin sınırlarını aşmaktaydı. Bu haliyle 21.yüzyıl sosyalizmi, emek-sermaye gelişmesine dayanan, sınıf savaşını öne çıkaran geleneksel devrimci anlayıştan çok, kendine özgü gelişimci, yerel ve dayanışmacı bir katılımcı demokrasi olarak sosyalizme işaret etmektedir.

Ulusalcı söylem Latin sosyalizmin bir diğer handikapıdır. Latin sosyalizmi enternasyonalizmi bir şekilde dışlamakta, yerine sadece Güney Amerika kıtasını kapsayan bir dayanışmacı sosyalizm modeli koymaktadır. Latin ülkelerinin sol hükümetler aracılığıyla geliştirmeye çalıştığı ekonomik ortaklaşma olan ALBA aynı zamanda dünya kapitalizmi içinde söz sahibi olmayı da içermektedir. Simon Bolivar'ın en büyük düşü olan "bütün Latin Amerika ülkelerinin birleşmesi" ideali en azından ekonomik ölçekte öngörülebilir bir gelecekte hayata geçme ihtimali yüksek bir politika'dır. Global güç dengesinde bir başka kutup olmayı tasarlayan bu girişim, halkların refahını içeren bir içerikle ifadelediriliyor olsa da, asıl amacı global kapitalizmin ezilen milletleri olmaktan kurtulmaktır. Fakat kapitalizmle uzlaşma pahasına.

Tüm bunlarla beraber, Venezuela ile birlikte başlayan halkçı politikalar gelişiminin henüz kısa vadeli hedeflerini gerçekleştirilmekten bir hayli uzakta olduğu da bir başka gerçektir. Venezuela'da yoksulluk ülkenin hala birinci derecede çözüm bekleyen problemidir. Yedinci yılına giren Chavez iktidarı, önüne koyduğu ekonomik politikaların sadece bir kısmını gerçekleştirebilmiş durumdadır ve yoksul nüfusun hükümete güveni yavaşta olsa azalmaktadır. Başkent Caracas Cha-

ve tek amacı insanlığın doğru yönde gelişimine uygun olmayan bir toplumsal sistemi savunmaktır. Hükümetler zengin ve eğitimli sınıfların muhafızları, proleteryanın kutsal haklarının yıkıcılarıdır. Bu nedenle ben tiran olmak istemiyorum. Ben bir devrimciyim ve son nefesime kadar bir devrimci olarak kalacağım. (8)

Hükümet hızla Partido Liberal Mexicano (PLM)'nin üstüne gitti fakat toprakların büyük ölçüde kamulaştırıldığı bölgelerde denetim sağlayamadı. Eylül 1911'de Ricardo Flores Magon, otorite ve kiliseye savaş ilan etti ve Meksika halkını 'Toprak ve Özgürlük' sloganıyla kara-kızıl bayrak altında savaşmaya çağırdı. Mcadelede Ricardo F. Magon'un güçlerinin yanında, liberter düşüncelerden son derece etkilenmiş olan Zapata'nın gerilla ordusu ile herhangi bir ideolojiye ligisi olmayıp daha çok intikam duygusuyla savaşan Pancho Villa'da vardı. 1916 yılına gelindiğinde devlet, paramilitler sağ güçlerin ve A.B.D'nin yardımıyla devrimci güçleri zayıflatmayı başardı. Zapata 1919'da kendi grubu içerisinde ihanetle uğrayıp öldürüldü ve onun ölümüyle birlikte de devrim mücadelesi bütün umutlarıyla birlikte sönümlenmeye başladı.

Ricardo Flores Magon aynı dönemde A.B.D yasalarına muhalefet ve halkı isyana teşvik gibi suçlamalarla tutuklanarak yirmi yıl hapse mahkum edildi. Dört yıl sonra da, hücresinde öldürülmüş olarak bulundu.

1923 yılındaki cenazesi, dünya anarşizm tarihine, Kropotkin'in cenazesinden sonraki en büyük kitle gösterisi olarak geçti. Ertesi günkü gazeteler onun 'anarşi uğruna' öldüğünü yazıyordu. Meksika tarihinin yetiştirdiği en büyük anarşist devrimci olan Magon, Meksika halkı tarafından bugün hala 'Meksika devriminin büyük sözcüsü' olarak anılmaktadır.

Meksika devrimi Latin ülkelerindeki devrim ateşinin en somut göstergesi olmuştu. Bu ateş 1957 yılına gelindiğinde Fidel ve Che'nin Meksika kıyılarında Küba'ya doğru hareket etmesiyle başka bir ülkede yeniden alevlenecekti.

KÜBA:

Küba'da anarşizm, uzun sömürge yılları boyunca İspanyollara karşı bağımsızlık mücadelesinin bir parçası olarak ortaya çıktı. 1865 yılında yayınlanan ve muhtemelen Meksika'da çıkan yayının isim babası olan 'La Aurora (Şafak)' ilk anarşist yayın olarak ortaya çıktı. bir yıl sonra Küba'nın ilk sendikası olan 'Havana Tütün İşçileri Birliği'nde anarşistlerin öncülüğünde kuruldu. Ancak yirmi yıl sonra ilk kongresini toplayabilen sendika, 1887'de kurulan 'Alianza Obrera (İşçi İttifakı)' adlı anarşist örgütün iskeletini oluştuyordu.

Anarko-komünist fikirler bağımsızlık savaşı boyunca hızla yayıldı. 1892'de toplanan İşçi Kongresine İşçi sınıfı, ülkenin bağımsızlık mücadelesinin zaferine engel oluşturmayan devrimci sosyalizmi benimseyene kadar özgürleşemeyecektir(9) kararlılığı damgasını vurdu. Anarşistlerin azımsanamayacak düşünsel etkileri Küba bağımsızlık mücadelesinin önderi Jose Martí'yi dahi etkilemişti. Martí bir söyleşisinde 'Efendi değiştirmekle özgür olunamayacağını' söylemekten çekiniyordu.

Yirminci yüzyılın başında Küba anarşizmi 'Confederacion de Trabajadores Cubanos (Küba İşçiler Konfederasyonu)' adıyla anarko-sindikalist yönelimini iyiden iyiye güçlendirdi. Beraberinde 'Tierra (Yeryüzü)' ve 'El Rebelde (İsyancı)' gibi gazeteler aracılığıyla Bakunin, Kropotkin ve Elisee Reclus'un düşünceleri yaygınlaşmaya başladı.

Diğer Latin ülkelerinde olduğu gibi Küba'da da Rus devriminin anarşizm üzerinde yayıfılatıcı bir etkisi oldu. Bu etki ancak 1944 yılında 'Asociacion Libertaria de Cuba (Küba Liberter Birliği)'nin kurulması ve aynı yıl yapılan kongreye Küba'nın dört bir yanında onlarca anarşistin katılmasıyla kınlanılabildi. Hareket kısa süre sonra diktatör Batista'nın şöyle bir uyarıda bulunmasına yol açacak kadar güçlündi: 'anarko-sindikalist etkiler en az sosyalist saldırı tehdidi kadar tehlikelidir.'(10)

1959 yılında Castro ve Che'nin önderliğinde gerçekleşen Küba devriminin anarşist etkilerden bağımsız geliştiğini söylemek yanlış olacaktır. Devrimin bu tespiti en kolay ele veren özelliği, Castro Havana'ya girerken halkın özgürlük talebini ve 'ne sağ diktatörlük ne de sol' sloganlarını haykırıyor oluşuydu. Jean Paul Sartre Küba devrimini açıkça anarşizan eğilimlerin başarısı olarak alkışlarken de bu aynı etkinin gerçekliğini dile getiriyordu. Castro da, halktaki bu güçlü liberter eğilimin farkında

Meksika'nın ilk anarşist grubu 1863 yılında başkent Mexico City'de Plotino Rhodakanaty öncülüğünde örgütlendi. Bir Yunan göçmeni olan Rhodakanaty, Meksika'nın güney sınırındaki Chalco'da köylüler için 'Escuela Moderna y Libre'yi (Özgür ve Modern Okul) kurdu. Bu okulun başarısı, devamında onun 'La Social' adında başka bir örgütlenmeye evrilmesine neden oldu. La Social kısa bir süre içerisinde kendi içinden almış kadar anarşist grubun doğmasını sağladı. Bu hızlı büyüme Enternasyonal'in 1871 yılındaki kongresine Meksika'dan delegeler gönderilmesine neden olacak kadar gelişti. La Social'ın yayın organı 'La Internacional', hareketin programını 'toplumsal anarşi, hükümetin tamamen ortadan kaldırılması ve toplumsal devrim' olarak ilan etmişti(5).

Köylüler arasında anarşizmin gelişimi, şehirlerdeki etkinliğin de benzer şekilde yaygınlaşmasına yardımcı oldu. Yüzyılın sonunda sanayinin gelişimine paralel olarak anarko-sindikalist fikirler şehirlerde hızla yayıldı. Kentlerdeki siyasal hava çok geçmeden anarko-sindikalizmin ağırlığı tarafından belirlenir oldu.

Meksika köylüleri özellikle 1884 - 1910 yılları arasındaki Porfirio Diaz diktatörlüğü döneminde tamamen mülksüzleştirildi. Öncesinde komünal olarak işletilen topraklar, paramiliter güçlerin devreye girmesiyle bir bir zengin toprak ağalarına bırakıldı. Bu durum köylüler ile toprak sahipleri arasında süregiden bir gerilla mücadelelerini doğurmada gecikmedi. Diaz diktatörlüğü sırasında idam edilen Rhodakanaty'nin 'Özgür Okullarda' yetişen öğrencileri, Chalco'dan başlayan ve hızla tüm kırsal alana yayılan büyük bir ayaklanmanın kıskırtıcılığını üstlendi. 1880 yılına gelindiğinde uzun yıllardır zengin toprak sahiplerine karşı devam eden ve politik arka planını anarşist düşüncelerden alan gerilla mücadelesi Meksika ordusu tarafından bastırıldı.

Tüm bu gelişmeler Ricardo Flores Magon'un anarşist olmasını ve Diaz diktatörlüğüne karşı yeni bir mücadele dalgasını başlatacak kıvılcımı ateşlemesine berabere getirdi. Ricardo zaten çocukluğunu geçirdiği Oaxaca Eyaletinde, toprakların ortaklaşa işlendiği ve eşit olarak paylaşıldığı ilkel bir komünizmi yaşamıştı. Bakunin, Kropotkin, Malatesta ve Grave'nin eserleriyle tanışınca da, kafasında uçan fikirler anarşist komünizm olarak vücut bulmaya başladı.

Ricardo ve Enrique Magon kardeşler 1900 yılıyla birlikte Meksika tarihinin en uzun süreli ve etkili en fazla hissedilen yayını olan 'Regeneracion'u çıkartmaya başladı. Gazete kısa sürede otuz bin okura ulaşmayı başardı. Hükümet bir ikinci ayaklanma dalgasını, daha başlamadan bitirmeyi tasarlayarak Ricardo ve kardeşini 1904 yılında sürgüne gönderdi.

Kardeşler 1905 yılında anarşist düşüncelerinden taviz vermeyeceğini açıkça ilan ederek 'Partido Liberal Mexicano (Meksika Liberal Partisi)'yu kurdu. Ricardo bir anarşist olarak neden parti kurulmasına ön ayak olduğunu, bir Amerikan hapisanesinden yazdığı mektupta şöyle açıklıyordu: 'Devrim sırasında kendimize liberal eylemlere devam edeceğiz ve aslında anarşizm propagandası yapmayı ve anarşist eylemlerde bulunmayı sürdüreceğiz'(6). Ona göre bu taktik bir sorundu ve insanları mücadeleden uzaklaştırmamak için uygulanması kaçınılmazdı. Bu strateji işe de yaradı ve kısa süre sonra iki silahlı ayaklanmanın başlamasına öncülük etti. 1906 ve 1908 yıllarında yaşanan silahlı isyanlar sadece 1910 devriminin gelişimini hızlandırmakla kalmadı, aynı zamanda devrimin istikametini eşitlikçi ve liberter bir çizgiye taşıdı. Bu dönem aynı zamanda Ricardo Flores Magon ile Emiliano Zapata arasındaki ittifakın da başlangıcıydı.

1910 devrimi Ricardo F. Magon ve onun anarşizm mücadelesinin uluslararası üne kavuşmasını sağladı. Jack London aynı yıl Ricardo F. Magon'a şu mesajı göndermişti: 'Bizler, Birleşik Devletlerin sosyalistleri, anarşistleri, gezgin rençberleri, tavuk hırsızları, yasadışı ve istenmeyen yurttaşları, Meksika'da köleliği ve otokrasiyi devime çabanızda bütün kalbimiz ve ruhumuzla yanınızdayız.'(7)

Devrimle birlikte Diaz diktatörlüğü son bulmuş, liberal Francisco Madero yozlaşmayı durdurmak vaadiyle ve sosyalistlerin de desteğiyle yeni bir hükümet kurmuştu. Çok geçmeden yeni hükümetin neye hizmet edeceği anlaşıldı. 'Regeneracion'un 25 Şubat 1911 tarihli sayısında Ricardo hükümeti halka ihanet etmekle suçladı ve anarşist ilkelerini bir kez daha savundu: 'İyi bir hükümet olmadıkça ve olamayacağı kanaatine vardım. Kendilerine ister monarşi ister anayasal cumhuriyet desinler, hepsi kötüdür. Hükümet tiraniktir, çünkü bireyin özgür inisiyatifini engeller

vez'in burjuvaziyle uzlaşma politikaları neticesinde, elitler tarafından ekonomik bir ambargoya tabi tutulmaktadır. Süpermarketlerde kıtlık vardır. Kahve, tavuk, piring gibi temel gıda maddeleri bulunamamaktadır. Yine Caracas'ta bir milyon civarında sokak çocuğu bulunmaktadır. Genel olarak Latin Amerika'ya baktığımızda da tablo Venezuela'dan pek farklı değildir. Kıtanın %44'ü hala yoksulluk pençesi altındadır. İşsizlik had safhada, toprak reformu bir çok ülkede yapılamamış durumdadır. Sağlık hizmetleri aksamakta, banınma ve eğitim alanlarında Küba dışında ciddi açlıklar yaşanmaktadır (4).

SONUÇ:

Latin Amerika son 5 yılda yaşanan gelişmelerle birlikte tüm dünyanın gözlerini kıtaya çevirmesine yol açacak siyasal değişimlerin merkezi olmuştur. Bu dikkati hak eden yegane neden ise sol partilerin anti-emperyalist söylemlerle bir bir iktidarı ele geçirmesindendir. Sol'un Latin Amerika özelinde 21.yüzyılda bir silkelene dönemi yaşadığını söylemek abartılı olmayacaktır. Hatta bu sol rüzgârın 2006 yılı içinde henüz seçime gidecek Latin ülkelerinde de süreceği ihtimali kehanet sayılmaz (5).

Uygulamaya konan halkçı politikaların kısmen popülizmden kismense iktidardaki partilerin bu politikaları uygulamakta sakınca görmeyecekleri sol geleneğin birer parçaları olmalarından kaynaklandığı açıktır. Halklar açısından bakıldığında elbette olumlu gelişmeler olduğunu ve bu desteği arkasına alan hükümetlerin birarada ileri giderek refah devleti uygulamalarını hayata geçirmeye çalışacaklarını söylemek kaçınılmazdır. Yoksul halkların çıkarına uygun politikaların ne kadar sempati topladığı ve umut aşıladığı ortadaysa, bu politikaların kendi mantığı içinde bir sınırı olduğunu ve devrimci bir yönelimi ve kalıcı halk özgürlüğünü sağlamayacakları da bir o kadar açıktır. Dolayısıyla Latin Amerika'da yaşanan sol'dan gelişmeleri gözü kapalı alkışlamak aynı zamanda reformist ve uzlaşmacı politikalara da göz yummak anlamına gelecektir. Sol'un yasal sınırlar içerisinde ve sınıf çatışmalarını görmezden gelerek üreteceği politikaların uzlaşmacı sonuçlarıyla Latin ülkeleri de bir şekilde yüzleşecektir. Ayrıca Latin ülkeleri dışında özel koşulları o ülkelere çok farklı ülkelerden bakarak oradaki gelişmeleri bir prototip gibi algılamak, hayal kırıklığı dışında bir şey olamaz. 21. yüzyıl sosyalizmi olarak tanımlanan latin sol'unun modeli, bir zamanların avrupsının refah devleti politikalarına benzeyen popülist bir çizginin Latin Amerika versiyonunu andırmaktadır. Karşısına kapitalist dünyanın kural ve dayatmalarını koymayan, çıkarlarını ezilen halkların evrensel çıkarlarının dışında bir yerde, uzlaşmacı bir çizgide arayan ve katılımcı demokrasi adı altında "tek adam" iktidarlarını kutsama eğilimi taşıyan bir sol anlayıştan gerçek özgürlükçü ve devrimci yönelimlerin çıkması beklenemez.

Elbette yosulluğun ve ezilmişliğin toprağın her metrekaresine işlediği ve mücadele geleneğinin yüzyıllardır sürdüğü latin topraklarında bugün yaşanan gelişmeler halkların özlemlerine bir nebze olsun yanıt üretebilmeyi başarmaktadır ve ABD hegemonyasına rağmen girişilen bu çaba değerlidir. Fakat bugünkü halkçı politikaların doğuşunun da o mücadele geleneğinin yüzyıllık birikiminden çıktığı unutulmamalıdır. Latin halkları bugün, umut vadeden ve sosyal yaşamı halktan yana yeniden örgütlemeyi deneyen bir politikayı yaşamaktadır. Bu politikanın tıkandığı ve halkların gerçek özlemlerine yanıt veremediği gün geldiğinde, yine aynı halk gerçek devrimci geleneğini yeniden hatırlayacak ve başka türlü bir mücadeleyi er yada geç hayata geçirecektir. Tıpkı yüzyıl öncesinin Latin devrimcilerinin düşlerini süsleyen eşitlikçi, özgür bir toplumu kurmak için harekete geçtikleri gibi.

Dipnot

- (1) Alıntı: Birikim dergisi sayı 203; (s.27)
- (2) Alıntı: Dünya Bankası kalkınma verileri 2005.
- (3) Alıntı: Birikim dergisi sayı 203; (s.36)
- (4) Veriler: Anıl Duman; 2006 Latin Amerika'nın yılı adlı yazısından.
- (5) 2006 Nisan'da Peru, Mayıs'ta Kolombiya, Temmuz'da Meksika, Ekim'de Nikaragua ve Ekvator, Kasım'da Brezilya ve Aralık'ta tekrar Venezuela'da seçimler yapılacak.

YURTTAŞ ve YURTTAŞLIK

Yurttaşlık, siyasi söylemin en eski terimlerinden biridir. Muhtemelen siyasi topluluk fikrinin kendisi kadar eskidir. Öz olarak yurttaş siyasi topluluk hayatına katılma yetkisine sahip kişidir. Modern dünyada yurttaş statüsü, tipik olarak katılma yetkileri veya haklarıyla bunların refakatindeki bir dizi yükümlülük veya görevden oluşan bir karışımı belirtir. Yurttaşlık ilkesel olarak siyasi topluluk içinde bireylere "eşit" haklar, "özgürlükler" ve sınırlamalar, güçler ve sorumluluklar veren bir statüdür. İlk kez antik dünyanın kent devletleriyle bütünleşen yurttaşlık hakları hiçbir zaman terk edilmemiştir. Ancak bu haklar 1789 Fransız Devrimini çevreleyen olaylarla modern dünyanın merkezine oturmuştur. Devrimci söylem, yurttaşlığa ve yurttaşın haklarına atıflarla doludur.

Fransız devrimci geleneği yurttaşlığın en azından zımnen evrensel bir statü olduğunu iddia eder. Bu nedenle bu güçlendirici, evrenselci, haklara dayanan ve hem demokratikleşmenin hem de ulus devletin giderek daha aktif rol oynamasına bağlı bir yurttaşlık fikrine sahibiz.

Yurttaşlık hakları çoğu kez her zaman ve her koşulda geçerli olarak tanımlanan ve yerine getirebilmek yeterliliğinde olanlara genel bir yükümlülük getiren "doğal haklar" ya da "insan hakları" anlamında evrensel değildir. Yurttaşlık normal olarak kişinin doğum yerine veya ana babasının yurttaşlığına bağlı olarak tesadüfen elde edilir. Verili bir devletin torakları üstünde veya yetki alanı içinde yaşayan herkes tam yurttaşlık statusünden yararlanamaz. Yurttaşlık hakları sadece, yurttaşlık statusüne sahip olacak kadar şanslı olanlara uygulanır ve genellikle sadece bu yurttaşlığın uygulandığı belirli bir devlet tarafından yerine getirilir. Aynı zamanda yurttaş hakları, devletin yükümlülük üstlenmesini ya da geri durmasını bir hak olarak içerir ancak bu haklar genellikle devlet yetkililerinin yorumuna ya da hatta feshine maruz kalırlar. Kime yurttaşlık verileceği veya hangi yurttaşlık haklarının gerektiğine karar veren devlet kurumdur. Çeşitli kişi kategorileri resmen yurttaş statusünden dışlanabilir yasalar önünde eşitlik artarken yurttaşlar arasındaki asli farklılıklar daha önemli hale gelir.

Yurttaşlık, ayırdedici bir biçimde bir 'kamu' kavramlaştırması oluşturmaya yardım eder ama bu belirli seslerin -toplumsal cinsiyet, etnik köken, sınıf dışlanması eğilimi taşıyan bir kamudur. Burjuvazinin aristokratik ayrıcalıklara karşı savışımı içinde anlam bulan 'evrensel yurttaşlık' idealinin özünde yurttaşlık statusünün her türlü özellik ve farklılıkları aşan ve bu anlamda eşitliği aynılığa indirgeyen bir anlayış bulunmaktaydı. Yurttaşlığı aynılığa indirgeyen anlayış, hem ulus devlet hem de liberal felsefe açısından işlevseldi. Kamusal alan, ulusal aidiyetin ayrıcalıklı bir biçimde ifade bulduğu açıkça farklılaşmış bir siyasal alan haline gelirken günümüzün kapitalist toplumlarında devletin denetimi dışında farklılıkların özel alanda ne kadar ya da ne ölçüde 'yaşama alanı' bulabilecektir. Çağdaş demokrasilerde, kamu kurumlarının gayri şahsiliği esas olduğundan, yurttaşlar devletin kendilerine etnik, dinsel, kültürel kimliklerinden bağımsız olarak 'eşit' bir biçimde davranması karşılığında söz konusu kimliklerinden vazgeçerek bir anlamda bedel ödemektedirler. Kimliğimiz, büyük ölçüde tanıma ya da onun yokluğunda biçimleniyor, bu anlamda tanınmama bir başka baskı ve cebir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yurttaşlığın üç bileşeni vardır: medeni, siyasal ve toplumsal. Medeni haklar bireysel özgürlükler açısından gereklidir. Siyasal yurttaşlık ya oy kullanarak ya da si-

Haymarket idamları Brezilya anarşizmini derinden etkiledi. Çok geçmeden Brezilya da, ilk anarşist militanın öldürülmesine tanıklık etti. Polinice Mattei adındaki bir anarşist, bir politik toplantıda "Viva l'anarchia!" diye bağınca, sırtından hançerlenerek öldürüldü(4). Ardından hareketlenen politik atmosfer hızla çeşitli anarşist yayınların çıkartılmaya başlanmasına zemin hazırladı.

Brezilya anarşizmi Arjantin'in aksine birçok anarşistin adını ülke çapında duyurduğu faaliyet çeşitliliğine sahip bir şekilde gelişti. Bunlardan ilki Brezilya'daki ilk bilinen anarşist grubun kurucusu olan İtalyan göçmeni Dr. Giovanni Rossi'ydı. Rossi 1890 yılında "Cecilia Kolonisi"nin kurulmasına ön ayak oldu. Oreste Ristori'de bir başka ateşli anarşist militandı. Sao Paulo'da İtalyanca yayın yapan "La Battaglia"yı kurdu. 1936 yılına kadar Brezilya'da bu yayının çıkartılmasını sağladıktan sonra, hükümet tarafından sınır dışı edilince İspanya'ya gitti ve orada da iç savaş yılları boyunca anarşist saflarda mücadelesini sürdürdü. Franco'nun zaferinin ardından anavatanı İtalya'ya geçti ve anti-faşist direnişe katıldı. Dört yıllık gerilla mücadelesinin ardından almanlar tarafından yakalanarak kurşuna dizildi. Tanınmış diğer bazı anarşistler ise Everardo Dias ile Benjamin Mota'ydı. Bu ikili de, onbeş günde bir çıkan "O Livre Pensador (Özgür Düşünce)" dergisinin editörlüğünü üstlenmişti. Bu isimlerin arasında belkide en bilineni ve Brezilya anarşizmine entelektüel anlamda da en ciddi katkıyı sağlayanı bir Portekiz göçmeni olan Neno Vasco'ydu. Vasco uzun yıllar yayın hayatını sürdürecekti olan "Aurora (Şafak)" ve "A Terra Livre (Özgür Yer-yüzü)" adlı iki kaliteli yayının çıkartılmasını sağladı. Vasco'nun Manuel Moscoso ile birlikte sürdürdüğü bu iki yayın o kadar başarılı bir etki alanı yaratmıştı ki, binlerce kilometre uzaktaki Rusya'dan, Kropotkin'den övgü dolu mektuplar alıyordu.

Bu renkli simaların yorumlamak bilmeyen propaganda ve düşüncüyü geliştirme çabaları 1906 yılında kurulan 'Conederaçao Operaria Brasileira' (Brezilya İşçi Konfederasyonu)'nun anarşist militan işçilerin denetimine geçmesine yol açtı. 1906 - 1919 yılları arasında dur durak bilmez bir grevler dalgası ülkenin dört bir yanını sardı. Brezilya anarşizmi bu yıllarda doruk noktasına ulaşmıştı. Çok geçmeden Rus devriminin anarşistlerin içini ısıtan haberleri Brezilya'ya ulaşmaya başladı. Rus devrimi, Brezilya anarşizmini kıtanın diğer ülkelerindekinden biraz daha farklı etkilemişti. Anarşistlerin kontrolündeki Brezilya İşçi Konfederasyonu, Rus devrimine destek vermek ve Brezilya'da da benzer bir devrimci süreci açığa çıkartmak adına bir dizi genel greve gitme kararı aldı. 1918'de Rio de Janeiro'da anarşistler şehrin kilit noktalarını ele geçirmek üzere harekete geçtiler. Hükümeti yıkmaya amacını güden bu ayaklanma provası çok geçmeden bastırılmış olsa da, devrim inancının Brezilya toplumunu nasıl ısıttığını çok güzel göstermekteydi.

Anarşistler tüm bunlar olup biterken, Bolşevik önderliğin uygulamaları, Kronş-tad isyanının kanlı bir biçimde bastırılması ve bürokrasinin yeni bir zümre yaratarak devrimin üstüne oturması karşısında ciddi bir hayal kırıklığına kapıldı. 7 Kasım 1920 tarihli anarşist dergi 'A Plebe (Halk)' Bolşevizmi sert bir dille eleştiren bir dizi makale yayınlayarak Brezilya anarşizminin Bolşevizme karşı tavını netleştirdi. Aynı dönemde yaşanan başarısız ayaklanma deneyimleri ve Rusya'daki gelişmeler, Brezilya hükümetinin de aklını başına getirmiş ve baskı had safhaya çıkmıştı. Onlarca anarşist yerli yersiz tutuklandı, sınır dışı edildi veya öldürüldü. Bu baskı ortamıyla birlikte bir zamanların en büyük toplumsal muhalefeti ve devrimci dinamizi olan Brezilya anarşizmi 1920'lerden sonra yavaş yavaş etkisini yitirmeye başladı. Giderek zayıflayan anarşist hareket, 1927 yılında Sacco ve Vanzetti'nin idamını engellemek için düzenlenen bir çok gösteride, belkide son canlanışını yaşayacaktı. Ardından küçük gruplar ve bir dizi iç çekişmelerle yolunu arayan Brezilya anarşizmi, son darbeyi 1964 yılında iktidarı ele geçiren askeri diktatörlüğe yiyecekti. Askeri diktatörlük Brezilya anarşizminin belini iyice bükse de, bugün Brezilya'da anarşizm hala varlığını ve etkinliğini sürdürmektedir.

MEKSİKA:

Meksika anarşizmi Latin Anerika kıtasındaki diğer anarşizmlerden belirgin bir ölçüde farklılık göstermektedir. Öncelikle Meksika toprağı, Brezilya ve Arjantin'in kendi ülkeleriyle sınırlı anarşistler geliştirmiş olmasının aksine, dünyaca ünlü bazı anarşistleri yetiştirmiş olmakla, Latin ülkeleri arasında özel bir yere sahipti. Ricardo ve Enrique Flores Magon kardeşler, ünlü Meksika topraklarını aşan bir geleneğin temsilcileriydiler. Ayrıca Meksika, diğer Latin ülkelerinde neredeyse hiç bağlantı kurulamamış bir sınıf olan köylüler arasında da örgütlenmeyi başararak kendini benzerlerinden ayırmıştı.

noktasına ulaştı ve Arjantin siyasal tarihinde bugün hala anılan Semana Tragica (Trajik Hafta) yaşandı. Ülkenin devrimin eşliğine geldiğini düşünen ve paniğe kapılan devlet, bir genel grevi bastırmak adına binden fazla işçiyi öldürdü ve yaklaşık ellibin bin kişi tutuklandı.

FORA devletin bu darbesiyle ciddi bir yara almış olmasına rağmen yok olmadı. Fakat Rusya'dan gelen devrim haberi, FORA'nın ideolojik etkinliğini bir hayli kırmayı başardı. Nihayetinde büyük bir hayal kırıklığı yaratacak olan Rus devrimi, 1920'li yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Arjantin'de de coşkuyla karşılandı ve sosyalist devlet perspektifi düşünce dünyasındaki ağırlığını giderek artırdı. O zamana kadar Arjantin'de etkin bir güç olmayı başaramamış sosyalist kamp, Rusya'daki gelişmelerin yarattığı rüzgân arkasına alarak, anarşizmin bir ütopyadan ve işçi sınıfının maceraperest damarnına oynayan bir şiddet ideolojisinden başka bir şey olmadığını, işçi sınıfının gerçek çıkarının Rusya'da olduğu gibi proleterya diktatörlüğünden geçtiğini propagandasını yapmaya başladı. Rusya'daki işçi sovyetlerinin başlangıçta bir bürokrasiden bağımsız gelişimi de, bu propagandanın etkisinin artmasına ve daha sahibi bir alternatifmiş gibi algılanmasına hizmet etti. Tabi ki bu etki fazla uzun sürmeyecekti fakat mücadeleden FORA eksenindeki anarşist komünist gücü kendisini bir daha kolay kolay toparlayamadı.

Bolşevik devrimin etkisi FORA'yı bir hayli zayıflatmış olsa da, sosyalist kampın beklediği FORA'dan kaçış tirendini hiçbir zaman yakalayamadı. FORA 1929 yılı geldiğinde hala Arjantin'in en güçlü sendikasıydı. 1929 da sosyalist Union General de Trabajadores (UGT – Genel İşçi Sendikası) ile Confederacion General de Trabajadores (CGT – Genel İşçi Konfederasyonu) nun birleşmesiyle birlikte, gelecek on yıl içinde FORA iyice zayıflayacaktı. Fakat FORA'nın zayıflaması daha küçük militan anarşist grupların oluşumuna ve lokal direniş komitelerinin ortaya çıkmasına yol açtı.

1931 yılıyla birlikte Arjantin'de yaklaşık 20 yıl sürecek askeri yönetim dönemi başladı. Fakat bu dönemde dahi anarko-sendikalizm ülkenin siyasal ikliminde hala etkilerini sürdürmekteydi. 1951 yılında popülist başkan Peron bu etkiden yararlanmayı bildi ve gelişik bir söylemle 'Sendikalist bir devlete doğru gidiyoruz' sloganıyla yaklaşık bir milyon kişiyi özyönetimsel kolektiflerde örgütledi. Halkın yönetimde söz sahibi olmasını kısmen de olsa sağlayan Peron, ironik bir biçimde anarşist hareketi el altından bastırmak için her yolu denedi ve anarşist hareket yeraldına çekilmek zorunda kaldı.

1935'te Arjantin Anarko-Komünist Federasyonu kuruldu ve federasyon 1955'de Arjantin Kurtuluş Cephesi (FLA) adını aldı. Küba devrimi ve 1968 Paris olayları Arjantin gençliğini harekete geçirse de, devrimci umutları canlı tutabilecek ancak iki halk ayaklanması (Rosario ve Cordoba şehirlerinde) ortaya çıktı ve bu ayaklanmalar askeri yöntemlerle acımasızca ezildi.

Arjantin 1970'lerle birlikte vahşi diktatörlükler, Malvinas savaşı, sosyal demokrasinin yükselişi gibi bir dizi siyasal gelişmelere gebe kaldı. Anarşizmin Arjantin'deki en güçlü temsilcisi FORA faal bir sendika olmaktan çıkarak günümüzde hala varlığını sürdüren bir propaganda grubu olarak yaşamaya devam etti.

BREZİLYA:

Anarşizm Brezilya'da da tıpkı Arjantin'de olduğu gibi, 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın ilk yarısı arasında toplumsal alanda başlıca etkin ideolojiydi. Diğer Güney Amerika ülkelerinde olduğu gibi Brezilya'da da göçmen nüfus anarşizmin bu ülkedeki gelişiminde en önemli nedenlerden biriydi. Sadece İtalya'dan bir milyon üstünde işçi Brezilya'ya gelmişti ve bu göçmenlerin önemli bir kısmı ya zaten anarşistti ya da anarşizme bir şekilde sempati duymaktaydı. 1860'larla birlikte küçük gruplar halinde, ilk önceleri göçmen nüfusun içinde hızla yaygınlaşmaya başlayan anarşist fikirler, 1887 yılında Chicago Haymarket olayları ve devamında idam edilen anarşistlerin yarattığı etkiyle iyice hareketlendi. Bu etkinin boyutlarını belirleyen bir diğer faktör de, Brezilya'da sosyalist fikirlerin bu erken dönemde henüz yeterince olgunlaşmış olmamasıydı. Öyle ki, Brezilya sosyalist hareketinin asıl kaynağı anarşizmin Brezilya'ya getirdiği özgürlükçü düşünceler ve sınıf mücadelesi perspektifiydi. Brezilya Komünist Partisi bu kökeninden dolayı kurulduktan sonra, özellikle ilk yıllarında, belirgin bir özgürlükçü söyleme sahipti. Bu söylem ancak 1930'lara geldiğinde Rusya'daki Stalinizmin güçlenmesiyle birlikte kırılacaktı.

yasal bir görev üstlenerek topluluk içinde siyasal gücün kullanılmasını sürecine katılma hakkını güvence altına alır:Toplumsal yurttaşlık ise doğru düzgün bir yaşam standardına sahip olma hakkıdır.Ancak yurttaşlığın ilkeleri ile kapitalist piyasanın işleyişi arasında sürekli bir gerginlik ve/yada çelişki vardır.Kapitalizm,toplumsal sınıflar arasındaki eşitsizlikleri kaçınılmaz olarak sürdürürken yurttaşlığın herkesi eşitlemesinin bir anlamı kalmamaktadır

Liberalizmin dayandığı temel unsur yurttaş değil ama iktisadi insandır.Dolayısıyla söz konusu homo economicus'un 19.yıy bağlamındaki karşılığı olan 'burjuva erkek' in oy verme hakkının tanınmasıyla ifade bulan yurttaşlık statüsüne kavuşturulması liberal ekonomik anlayışla bütünüyle tutarlıdır.Iktisadi liberalizmin gelişim seyrine göre yurttaş tanımı da genişleyecektir.(kadınların da yurttaşlığa alınması).Liberal devletin 'yansızlığı' ya da 'eşit meşafe' metaforu ve bunun gerektirdiği 'kimiksiz birey' anlayışıdır.Tüm dünyanın türdeşleşmesi yönünde bir gücün etki edeceğine inanılması istendi.Dünyanın tüm bölümleri süreç içinde benzer duruma gelecekti.Bu varsayımın dramatik bir biçimde yanlış olduğu ortaya çıktı.İkinci olarak tek tek her devlet düzeyinde benzer türdeşleşme süreci ön görülmüyordu,ırk,din,etnik,sınıf vb çeşitli ayrımcılıklar ortadan kalkacak yada 'asılacak' yada olsa bile modernlik öncesi dünyanın kalıntıları olarak var olabilecekti,tüm bunlar yurttaşlık hukuku güvencesi altında birleşik bir topluluk çerçevesi içinde eriyecekti.

Dar anlamıyla sitenin yönetimine doğrudan yada dolaylı katılımı tanımlanan yurttaşlık kavramı,modern içeriğinin Fransız Devrimi sırasında yani sivil toplumun giderek daha çok sayıda üyesinin yurttaşlık statüsü sayesinde siyasal karar alma sürecine katılımıyla kazanmıştır.Fransız devrimi bireyin siyasal aidiyet ve statüsünün toplumdaki başka türden aidiyet ve ilişkileri üzerindeki zaferi ile 'yurttaş' teriminin toplumdaki tüm eski unvan ve statüleri tehdit eden bir prestij kazanmasıyla sonuçlandı.Diğer yandan da bu evrimin teritorial çerçevesi ulus devlet olduğundan yurttaşlık ve ulus birbirine sıkıca bağlandı.Dolayısıyla yalnızca ulusal topluluğun üyeleri bu egemenliğin 'emane'etçileri' sıfatıyla siyasal yurttaşlığa hak kazanırken yurttaşlar ve yabancılar arasındaki ayrımın açık bir biçimde ortaya çıkması sağlandı.Yurttaş olmayan yada özel kişi-tuhaf köksüz,yuvasız kişi-için kullanılan yunanca terim idiot idi ve bu sözcük şimdi olduğu gibi o zamanda 'kara cahil' anlamını taşıyordu.Yurttaşlık tanımı ve statüsü bir dışlamayı içerdiği gibi bir kuşatılmışlığı da kapsar,yurttaşlık 'içeridekiler' ve 'dışandakiler' olarak bir çatışma temelinde tanımlanmıştır.Yurttaşlık bir kuşatılmışlığı içermesine karşın sermaye aynı biçimde kuşatılmış değildir,tam aksine mülkiyet onun hareketinin pasaportudur,mülk paraya çevrilir ve kolayca taşınabilir.Bu kolaylık eşitler! arasında birinciler için de geçerlidir-seçilmiş ulus-(ABD pasaportunda her devletin bu pasaport sahibine kolaylık göstermesi emir kipinde rica edilmektedir).Bazıları ondan dışlanmadıkça yurttaş kavramının hiç bir anlamı yoktur:Dışlanacak olanların bazıları keyfi olarak seçilecektir.Dışlama kategorilerinin kusursuz bir mantığı yoktur üstelik yurttaş kavramı kapitalist dünya ekonomisinin temel yapısına bağlıdır,hiyerarşik ve kutuplaştırıcı bir devletler sistemi kurulmasının ürünüdür,bu da demektir ki yurttaşlık(en azından daha zengin ve daha güçlü devletlerde) kaçınılmaz olarak paylaşılmaması mensuplarının işine gelmeyen bir imtiyaz olarak tanımlanır.Bu kavram tehlikeli sınıfları kontrol altında tutma ihtiyacına bağlıdır,bu sınıflar da en iyi bazılarını sisteme dahil etmek,bazılarını da dışlamak yoluyla kontrol altında tutulur.Ulus devletin topraksal siyasal ve bürokratik organizasyonu içinde yurttaşlık kamusal alana ilişkin meşru bir aidiyet biçimi olarak ortaya çıkarken diğer aidiyet eksenleri gayri meşru olarak özel alana terk edildi.Yurttaşın oluşturduğu aidiyet biçimi ile sosyal,-kültürel,sınıfsal ve etnik aidiyet arasında sürekli bir gerilim yaşanmaktadır.Bu anlamda yurttaşlığın birbiri ile çatışan yada birbirini tamamlayan bir dizi karsız unsurun bileşimi olarak ortaya çıktığını söylemek mümkün.Her siyasal rejim,belirli bir yurttaşlık tanımı içinde yalnızca kendisini tarif eden bir güç ve iktidar dağılımını yansıtmakla kalmaz aynı zamanda belirli bir 'insan' tipinin,-belirli bir haklar ve görevler modelinin de hukuksal sınırını çizerek toplumu meydana getiren sosyal ilişkileri birey düzeyinde tanımlar.Dar anlamıyla siyasal hakların kullanımı,geniş anlamıyla ise kamusal alana etkin katılım olarak anlaşılan yurttaşlık,bir güçler ve çıkarlar ilişkisi ve dengesini geçici bir süre için kurala bağlamak için düzenlenmiştir:İşte tamda bu nedenle 'yurttaş =ulus' denkleminde tanık olduğumuz gibi bir kutsallaştırma,yada yurttaşlığı ardında

yalnızca bir egemenlik projesinin gizlendiği saf bir 'hukuksal kurgu' olarak ele alabiliriz. Bu açıdan yurttaşlık entegrasyonun/assimilasyonun şifrelenmiş boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır. Eşit statü olarak anlaşılan yurttaşlığın gerçekte ekonominin, toplumsal, kültürel, sınıfsal yada cinsiyetçi eşitsizlikleri gizlemede kullanılan bir maske olmaktadır.

Silahlı kuvvetlerde zorunlu askerliğin gelişmesi ve yerleşmesiyle, Siyasal yurttaşlığın gelişmesi arasında doğrudan bir ilişki vardır; Egemen eline silah verdiği birine artık serf muamelesi yapması düşünülemezdi, birey artık birinci olarak dört yılda bir oy pusulasını attığı bir saniye içinde ikinci olarak da -yine bir saniye içinde- 'vatan için şehit' olduğunda tam anlamıyla yurttaş olmaktadır.

Yurttaşların yaratılmasında rol oynayan değişik kurum ve etkinliklerin(hukuk, eğitim, ordu, sanat vb)ne ölçüde etkin olacakları bütünüyle her ulus oluşumunun kendi özgül koşullarına bağlıdır. Ne var ki koşullar ne kadar farklı olursa olsun bunlardan kimilerinin evrensel gelişme çizgileri vardır. Özgün 'biz' duygusunun yaratılması için ideolojik söylemin de geliştirilmesi gerekir.

Tarihsel süreç içinde yurttaşlık kavramının polis'in gelişmesiyle eş zamanlı olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Antik Yunan'da sınırlı bir gurubun ayrıcalığı, bir zoon politikon/toplumsal-siyasal hayvan olmanın zorunlu koşulu olarak anlaşılan katılımcı aktif yurttaşlığın gelişmesine karşılık, Roma'da 'partici ve pleb'lerin varlığıyla somutlaşan iki düzeyli bir yurttaşlık anlayışı ortaya çıktı. Hem katilim hem de statüyü içeren yurttaşlık ile yalnızca statüyü içeren yurttaşlık. Romanın yurttası olmak geçerli bir hukuksal statüyü sahip olmak anlamını taşıyordu. Ortaçağ'da ki batı Avrupa kentlerinde yurttas, feodal ve kral otoritesinden göreceli bir bağımsızlığı kentin yönetimine direk yada dolaylı katılımını ve kentin sakinleri arasındaki karşılıklı yardımlaşmayı ifade ediyordu. Yurttaşlığın altın çağı hiç kuşkusuz ulus devletlerin yükselmesiyle eş zamanlı olarak yaşadı. Fransız devrimi ile başlayan dönemde yurttaşlığın sınırları bir yandan medeni ve siyasal hakların kazanılmasına paralel olarak genişlerken ulus devletin bizzat kendi toprak sınırları da yurttaşlığın ulusa özdeşleşmesi sonucunu vererek yurttaşlığı ulus devletin içine hapsetti.

Farklı toplumlarda çok değişik yurttaşlık gelenekleri vardır. Hakların toplumsal mücadeleyle kazanılmasına dayanan aktif yurttaşlık, devletin yukarıdan bahsettiği pasif yurttaşlık çok farklıdır. Geleneksel Asyalı devletlerde devletin otoritesi doğrudan bireye yönelmez. Genelde kral yada imparatorun otoritesi bireyin yaşamını çevreleyen geniş otorite katmanına nüfuz edememesi sonucu yurttaslığın kazandığı anlam farklı oldu. Oysa Batı'da geç Orta çağdan başlayarak ortaya çıkan siyasal bireyselleşme süreçleri sayesinde birey ve egemen, ortaçağ boyunca gittikçe güçlenen kent organizasyonlarında hukuksal ve idari anlamda 'mukavele' şartları çerçevesinde birbirlerine yakınlaştılar. Taşradaki feodal yada krallığın iktidarı altındaki uyruk'tan kesin biçimde ayrılan yurttas(citizen/sozcüğü yalnızca bir kentin sakini anlamını taşıırken, giderek sözcüğün dar anlamıyla kentsel göndermelerinden uzaklaştı). Dolayısıyla Avrupa kentlileri uyruktan yurttaslığa geçişin ara basamağındaydılar. Onlar bazı hak ve ayrıcalıklardan bakımdan yurttas benzerken bazı bakımlardan uyruğa benzerler; yurttas öncelikle bu kenti tipine batı Avrupa dışında rastlamak olanaklı değildir. Batı yurttaslık anlayışı bir yandan statü düşüncesi diğer yandan bir siteye üyelikle yakından ilgilidir. Dolayısıyla gerek Fransızca gerek İngilizce'de kullanıldığı biçimiyle yurttas(citoyen, citizen) site yaşamı içinde anlam kazanırken Alman geleneği içinde yurttas(citizen) koruyucu kabuğunu terk ederek ekonomik mücadele ve rekabetle ifadesi bulan kamusal alana giren bireyi tanımlamaktadır. Alman geleneği yurttaslığın (mitbürger/yukarıdan aşağıya inşa edilmesi sonucu aktif yurttaslığın yerini sosyal hakların hamili olarak oldukça sınırlı bir yurttaslık kavrayışı almıştır.

Devlet tarafından dayatılan tek biçimli kurallar ve kimliğin ifadesi olan yurttaslığın, aynı zamanda derin bir çeşitlilik duygusunu içerdiği görmezden gelindi. Yurttaslığın özel bireyler tarafından taşınan bir 'evrensel' maske olması kavramın örtük yada açık bir gerilim alanı haline gelmesine yol açtı. Yurttaslık bir yandan 'üyelik/aidiyet' duygusu, 'paylaşılan bir ortak kimlik olarak tanımlanırken, diğer yandan da rakip aidiyet biçimleri (ırk, sınıf, din, etnik) ile mücadele etti. Bu süreçte yurttaslığın simgesel alana ilişkin olmasına karşılık yurttaslığın kendisinin simgeselliğin üyesi olmaması gerilimi artırdı.

tarihte istila etmesine neden oldu ve ucuz işgücüne beraber kolay kar elde etme imkanları sanayileşme hamlelerini artırdı. Açık şiddet ve sömürü ilişkilerini besleyen bu hızlı sanayileşme modeli, anarşizmin sendikalist formda işçiler arasında yaygınlaşmasının en önemli nedeni haline aldı. 1850 - 1930 yılları arasında kıtanın neredeyse bütün ülkelerinde anarko-sendikalizm, belirgin bir ağırlık ve siyasal mücadelenin başat kuvvanı olarak kendine zemin buldu. Bu zeminin toplumsal karşılık bakımından en belirleyici olduğu ülke ise Arjantin'di.

ARJANTİN:

Arjantin yüzölçümü bakımından Brezilya'dan sonra kıtanın en büyük ülkesidir. Brezilya'ya nazaran daha güçlü bir sanayileşme politikasının izlendiği Arjantin'de, işçi sınıfı yığınları halinde ve en acımasız sömürü koşullarında, şehirlerde istiflenmeye başladığında tarihler 1850'leri gösteriyordu. Arjantin bu yüzden bölgenin anarşizm açısından en etkin olduğu ülke haline çok kısa sürede geldi. Daha çok şehirlerde yoğunlaşan anarşist propaganda çalışmaları, köylerde çok az bağ kurabilmeyi başarmıştı.

Arjantin'deki anarşizm, ilk politik tutumunu 1872'de 1. Enternasyonal'de, Bakunin'i destekleyen bir delegasyonu Arjantin seksiyonu olarak örgütleyerek geliştirdi. Daha sonra bu seksiyon Arjantin anarşizmini temsilen 1877'de toplanan Saint-Imier kongresine delege gönderecekti. Fakat Arjantin anarşizmine asıl kimliğini italyan göçmenler verdi. Errico Malatesta 1885 - 1889 yılları arasında Arjantin'de kaldı ve Arjantin'in ilk fırıncılar sendikasını örgütledi. Aynı dönemde, varlığını uzun yıllar koruyacak olan ilk anarşist yayın 'La Protesta' da kuruldu.

Sınıflar arası mücadelenin en yoğun olduğu bu yılların devamında, 1901'de Arjantin anarşizminin politik birikiminin ürünü olan Federación Obrera Regional Argentina (Arjantin Bölgesel İşçi Federasyonu - FORA) kuruldu. FORA sociedades de resistencia (direniş dernekleri) adı altında alt birimlerde örgütleniyordu. Bu alt birimlerin misyonu, proleterya arasında anarşist idealleri yaymak, grev ve doğrudan eylem gibi sınıf mücadelesi pratiklerini kışkırtmak ve geliştirmekti. FORA 1905 yılındaki kongresinde şu kararını açıkça ilan ediyordu: 'FORA bütün taraftarlarına, anarşist komünizmin iktisadi ve felsefi ilkelerinin işçiler arasında yaygınlaştırmaya çalışması için mümkün olan en geniş çalışma ve propaganda faaliyetlerinin yapılmasını tavsiye eder.' (2) FORA sadece sınıf mücadelesi içinde, işçilerin ekonomik ve sosyal çıkarlarına dayalı etkin bir güç olmakla yetinmeyerek, ideolojik tutumuyla da kendini ifade ediyordu. Bir sınıf sendikası olmasına rağmen devrimci sendikalizmi reddediyor, mücadelenin özgürlüğü sınırlı kalmaması gereken doğasını işaret ederek tüm ezilenlerin özgürlüğü mücadelesini propaganda ediyordu. Ona göre; 'Devrimci sendikalizm; sınıf yapısının devrimden sonra sürmesini istiyordu, unutulmamalıydı ki, bir sendika sadece kapitalist sistemin bir yan ürünü olabiliirdi ve bu çağın ihtiyaçlarından doğmuştu. Onu devrimden sonra muhafaza etmek, onu doğuran sistemi korumak anlamına gelecekti.' (3)

FORA doğrudan anarşist komünist bir devrimin propagandasını yapıyordu. Sendikal örgütlenme onun için bu mücadelenin dönemsel ve belkide tarihsel bir durağı fakat sonucu değildi. İşte bu yüzden dolayı da, Arjantin devletinin her türlü imha politikasının bizzat muhatabı haline gelmesi uzun sürmedi. FORA kendi inisiyatif ve örgütlülüğüyle 1905 - 1910 yılları arasında bir dizi grev örgütledi. Bu süre içerisinde örgütlenen grevlerin 12 tanesi, kendi örgütlü işçilerinin dışındaki işçiler tarafından da sahiplenilerek genel greve dönüştü. Bu grevler öyle büyük bir etki yarattı ki, Arjantin hükümeti aynı on yıl içinde beş kez olağanüstü hal ilan etmek zorunda kaldı. 1909 yılının 1 mayısında başkent Buenos Aires'te düzenlenen yürüyüş polis tarafından ateş açıldı. Baskının ve çatışma ortamının en yoğun olduğu bu dönemde intikamcı tedhiş eylemleri de gelişmeye başladı. Bir anarşist bir polis karakolunu basarak 3 polisin ölümüne sebep olurken, Simon Radowsky adında bir başka anarşist Buenos Aires polis şefini öldürdü. Grevler, bombalamalar ve tutuklamalar neredeyse günlük bir rutine binmiş, Arjantin en politik dönemini yaşar hale gelmişti. Tüm yurttaslık haklarının askıya alındığı bu dönemde diğer bazı sol sendikalar da, şiddeti tırmandırdığı için FORA'yı suçları hale gelmişti. Oysa şiddetin asıl kaynağı olan devlet ve onun sömürü aygıtını aynı sert eleştiriyi nedense muhatap olmuyordu. La Protesta bu ortamda yayınına yeraltırdan sürdürmeye devam etti. 1919 yılına gelindiğinde FORA'nın aktif militan işçi üye sayısı yirmi bini geçmişti. Mücadelenin doruk noktasına ulaştığı bu dönemde devletin karşı şiddeti de doruk

LATİN AMERİKA'DA ANARŞİZM

Coğrafi olarak bizlere oldukça uzak bir yer olan Güney Amerika kıtası, belki bu uzaklıktan ötürü, belki de tanınmış çok az anarşist kişilik yetiştirmiş olmasından dolayı, Türkiye'li anarşistler arasında neredeyse hiç bilinmemektedir. Türkçe'deki kaynaklar incelendiğinde, Güney Amerika anarşizmleri ile ilgili bilgilerin oldukça kısıtlı, olanların ise birinci el ispanyolca kaynakların aktarımlardan çok, ikinci el İngilizce çevirilerden edinildiği görülmektedir. Tek tek incelendiğinde neredeyse tamamının tarihinin mücadeleye yazıldığını kolaylıkla söyleyebileceğimiz Latin Amerika ülkelerinde, herhangi bir anarşist hareketin varlığının izini sürmek sınırlı kaynaklardan dolayı her ne kadar zor görünse de, her ülkenin tarihi için, sömürgecilikten kurtuluş mücadeleleri dönemine dek uzanıldığında, anarşist hareketlerin hiç de azımsanmayacak derecede etkin birer toplumsal güç olduğunu bu kit kaynaklardan dahi anlamak mümkündür. Yine de, son yıllarda yayınlanan anarşist tarih kitaplarından edinilebilecek bilgiler ve onların süzülmesinden doğacak değerlendirmeler ister istemez sınırlı ve yetersiz kalacaktır. Bu yetersizliğin doğuracağı bazı ufak tefek bilgi eksiklikleri muhtemeldir ki, Latin Amerika anarşizmlerini kendi orjinal ispanyolca kaynaklarından inceleyecek biri tarafından derhal farkedilecektir.

Latin Amerika anarşizmleri, mazlum Latin halklarının bağımsızlık ve özgürlük mücadelelerinde belirgin izler bırakmıştır. Bu izleri özellikle, latin ülkelerinin İspanyol ve Portekiz sömürgeciliklerine karşı 1800 lü yılların son çeyreğinde artan bağımsızlık mücadelelerinde görmek mümkündür. Küba'nın bağımsızlık mücadelesinin önderi Jose Martí anarşizmin Küba'nın bağımsızlık savaşına yaptığı düşünsel katkısı kendi gazetesinde şöyle özetlemiştir:

'Cumhuriyet... bir sınıftan Kübalıların değerlerine adil olmayan tahakkümü değil, bütün ulusun gerçek güçlerinin, bütün Kübalıların fikirlerinin ve özgür isteklerinin içten ve açık bir biçimde dengelenmesi olacaktır. Kendimizi, bir ikiyüzlüden başka bir ikiyüzlünün eline düşmek için kurtarmak istemiyoruz. Gerçek özgürlük için öleceğiz; bazılarının aşın zenginliğinin, diğerlerinin gereksiz açılannın bahanesi olan bir özgürlük için değil.'(1)

Jose Martí, açıkça anarşizan olan bu söylemi daha da ileri götürme ve Küba halkının gerçek özgürlük özemlerine tercüman olma fırsatını daha sonraları yitirerek, bağımsızlığın hemen akabinde yeni bir sömürgeci zümrenin Küba halkının tepesine göçkenmesine engel olamadı. Fakat bağımsızlık savaş boyunca mücadelesinin her cephesinde yer alan anarşist fikir ve eylemler Küba halkı nezdinde yıllar sonra sosyalist devrimin geliştiği dönemde tekrar ortaya çıkacak kadar derin etkiler bırakmıştı.

Az gelişmişliğin ve yoksulluğun ülkelerin karakterini belirlediği bir kıtada, anarşizm, zannedildiğinin ötesinde bir etki alanı yarattı. Güney Amerika'nın sömürgecilik, askeri yönetimler ve ABD'nin hegemonyası altında şekillenen siyasal atmosferi, devletin baskıcı doğasını çok kolay bir şekilde ele veriyordu. Özellikle geniş arazilere sahip, büyük yüzölçümlü Arjantin ve Brezilya gibi ülkelerde, bir avuç azınlığın ellerine bırakılan topraklar, topraksız köylülerin her daim isyancı bir geleneğin sürdürücüsü olmalarını kaçınılmaz kılmaktaydı. Anarşist fikirler bu atmosferde, avrupalı göçmen işçilerin akın akın şehirlere doluşmasıyla kıtanın dört bir tarafına hızla yayıldı. Kitanın doğu ülkelerindeki sanayi merkezlerinde, güçlü işçi hareketleri gelişti ve beraberinde anarşizm de kök saldı. Yoksul nüfusun fazlalığı yabancı sermayenin Güney Amerika kıtasını 1850'ler gibi çok erken denilebilecek olan bir

Yurttaşlık bir haklar bütünü içinde değerlendirildiğinden yeni hak talepleri yurttaşlığa ilişkin ön kabullerin bir kez daha tartışmaya açılmasını zorunlu kılmaktadır. Yurttaşlık bir yandan antik yunandan günümüze bir 'erdem' olma niteliğini koruyor. Burjuva liberal devrimlerden bu yana ise, kapitalizmin yükselmesine paralel olarak gelişen ve farklılaşan haklar ve görevler sistemine katılma/kullanma anlamında 'olgusal' bir niteliği var. Yurttaşlığın ilkesel ve olgusal olarak bu iki hali ise 'tasavvur' edilen ile 'yaşanan' yurttaşlık arasındaki gerilimin ana nedenlerinden birini oluşturuyor.

Yurttaşlık her zaman için değişik kitle iletişim araçları vasıtasıyla dağıtılmak üzere sembolik kaynaklara ihtiyaç duymuştur. Ulusun 19. yy da hayal edilmiş bir cemaat olarak gelişmesinde kapitalist yayıncılığın önemi büyüktür. 20. yy ulusal nosyonunun gelişmesinde radyo yayıncılığı, özellikle de kamusal mülkiyet haline geldikten sonra önemli bir faktör olmuştur. Ticari radyo yayıncılığının, dinleyicilerini ürünlerinin birer tüketicisi olarak görmeye başladığı yerde kamu sektörü de onları bir ulus devletini yurttaşı olarak tanımlamıştır. 'Biz' tipik olarak sadece konuşmacı ve dinleyicileri değil aynı zamanda rutin bir bağlılık ve sorumluluk alanı olarak hayal edilmiş bir cemaati simgeler. Ve dolayısıyla yurttaşlık ile 'çağdaş' tüketicilik arasında her geçen gün daha da artmakta olan bir çakışma söz konusudur. Tüketicilik dünyası da havuçlar ve sopalar dünyasıdır.

Soyut bir haklar anlayışına ve 'evrensellikle' dayanan liberal yurttaşlık geleceği, özellikle sınıf, toplumsal cinsiyet ve farklı aidiyetler temelinde biçimlenen iktidar gerçeğini inkar etmektedir. Fransız Devriminin cumhuriyetçi düsturunu oluşturan eşitlik, özgürlük ve kardeşlik idealleri özünde erkek yurttaşlar cemaatine sunulan idealler bütünüdür. Tarihsel seyrir içinde yurttaşlık kapsamının genişlemesi demokratikliğin formatı değil ekonomik tercihlerin ürünüdür. Hakların biçimsel eşitliği ardındaki iktidar ilişkilerini sorgulamadığı süreçte yurttaşlığın eşit statü sağlama yönündeki iddiası geçersizdir. Liberal yurttaşlık kavramları 'çeridekiler' ile 'dışandakiler' arasında karşıtık ve yurttaş olmayan, öteki ve düşman tanımlamaları çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu durumda biz de, küresel yurttaşlar ve ötekiler biçiminde tanımlanmayan bir yurttaşlığın yegane tarihsel nosyon olup olmadığını sorabiliriz. Küresel farklılıkların bilincindeyken bir düşmanı ve ötekini varsıymayan bir yurttaşlık kavramlaştırması geliştirilebilir mi? Yada başka bir alternatif olarak, bir düşman tanımının olmaması bu tip küresel yurttaşlığın hiç bir zaman tam anlamıyla gelişemeyeceği- küresel yurttaş yoktur çünkü bu kavram kimseyi dışında bırakmıyor- anlamına gelir mi? Bu sorulara vereceğimiz cevapların doğruluğu çerçevesinde yeni perspektifler/sonuçlar çıkarabiliriz.

KAYNAKLAR

1. Bookchin, M. Toplumu Yeniden Kurmak Çev: Kaya Şahin, Metis 1999
2. Claudwell, C. Ölü Bir Kültür Üzerine İncelemeler Çev: Müge G. Sökmen, Ali Bucak Metis 2002
3. Çetinoğlu, S. Günümüzde Evrensel Bildirge, humaité Sayı 8 2005
4. Bauman, Z. Çalışma, Tüketicilik Ve Yeni Yoksullar, Çev Ümit Öktem Sarımal 1999
5. Stevens, J. Devletin Yeniden Üretimi Çev: Abdullah Yılmaz Ayrıntı 2001
6. Üstel, F. Yurttaşlık Ve Demokrasi Dost 1999
7. Holloway, J. İktidar Olmadan Dünyayı Değiştirmek Çev: Pelin Sıral İletişim 2003
8. Wallerstein, I. Bildiğimiz Dünyanın Sonu Çev: Tuncay Birkan Metis 2003
9. Sosyal Bilimleri Düşünmemek Çev: Taylan Doğan Avesta 1997.
10. Topal, M. Ulusu Düşünmek, Özgür Üniversite Yay. 2003.
11. Kropotkin, P. Karşılıklı Yardımlaşma Çev: İshak Ergüden Kaos 2001.
12. Urry, J. Küreselleşme Ve Yurttaşlık Çev Emre Aydoğdu Humanite Sayı 9 2005.
13. Pierson, C. Modern Devlet Çev: İlek Hattatoğlu Çivi yazıları 2000.
14. Amin, Arrighi, Frank, Wallerstein. Büyük Kargaşa Çev: Erdem Akbulut, alan 1993.
15. Marshall, G. Sosyoloji Sözlüğü. Çev. O. Akinhay, D. Kömürçü. Bilim Sanat 1999.

Unutmadık!

15-16 HAZİRAN DİRENİŞİ

1967'de kurulan ve kurulmasıyla işçi sınıfı mücadelesinde yeni bir yol açan disk işçi sınıfı içerisinde hızla örgütlüyordu.3.Demirel hükümetinin Türk işçinin erimesini önlemek ve disk'in etkinliğini yok etmek için çıkarmak istediği baraj yasası 150.000 işçinin katıldığı iki günlük eylemlerle engellendi.İzmit ve İstanbul'da 15 ve 16 haziran günleri sıkıyönetime rağmen yapılan eylemlerde 3 işçi öldürüldü. İşçi sınıfının kendisiyle doğrudan ilgili olmayan bir konuda ki ilk eylemidir ve bu gün de işçi sınıfına yaratabilecekleri hakkında fikir vermektedir

24 temmuz 1909
Osmanlı topraklarında ilk işçi
sendikası kuruldu.

Selânik Sosyalist Federasyonu olarak
kurulan bu sendika, içinde Türkiyeli işçi
sınıfının da yer aldığı ilk ve tek anarşist
eğilimli sendikadır.

İspanya iç savaşı başladı

LA REVOLUTION ESPAGNOLE DE 1936

21 temmuz 1936'da faşist general Franco'nun yapmak istediği faşist darbe halkın ordu birlikleri yenilgiye uğratmasıyla İspanya iç savaşına dönüştü. CNT-FAİ üyesi 2 milyon'a yakın anarşistin katıldığı iç savaş boyunca 4 yıl anarşist teorinin hayat bulduğu topraklar önce bürokrasiye sonra faşizme yenildi. Anarko-Sendikalizmin en büyük şahısları enternasyonalist dayanışmanın en güzel örneği olarak bu günümüze ışık tutuyor.

SACCO VE VANZETTI'İ İDAM EDİLDİ.

Amerika birleşik devletlerinde 15 nisan 1920'de bir şirketin soyulup bir bekçinin ve mutemedin öldürülmesi suçlamasıyla egemenlerin komplosu sonucunda iki İtalyan göçmeni anarşist tutuklandı.ayakkabı işçisi nikola sacco ve bir balıkçı olan bartolemeo vanzetti.

Yedi yıllık yargılanmalarında uydurma ifadeler ve çoğu sonradan şahitliğini geri alan tanıkların sayesinde 22 ağustos 1927'de elektrikli sandalyede idam edildiler. idamlarını engellemek için Rio'dan Tokyo ya ,Londra'dan Varşova'ya dünyadaki yüz binlerin eylemlerine rağmen.

2 TEMMUZ KATLİAMI

2 temmuz 1993 tarihinde Pir Sultan Abdal şenliklerine katılan 37 aydın ve sanatçı Sivas Madımak otelinde yakılarak katledildi. Katliam sonrasında yapılan büyük eylemlerle saldırı lanetlendi. O günün iktidar sahiplerinin katliamdaki payları hala tartışılmakta. çeşitli illerden gelen yobazların planlı katliamı neticesinde insanların yakıldığı otel bu gün bir kebab salonu olarak çalışmaya devam ediyor.

Unutturamayacaklar!

MAKHNO: Anarşist Komünist Devrimcinin Yaşamı -II-

Zengin Kulakların hayvanları ve toprakları ellerinden alınarak yoksul köylülere yeniden dağıtılması sağlanır. Yaklaşık 100 ila 300 kişilik gönüllü birliklerin katılımıyla komünler oluşturulur. Artık şehrin bazı fabrikaları kendi kendini yönetir hale gelmiştir. Oluşturulan yönetim kurulları ürünün bölüşümünden ve dağıtımından sorumludurlar.

Trotsky, Rusya üzerindeki hakimiyetlerini sağlamlaştırma kaygısıyla 3 Mart 1918'de Emperyalist Alman hükümeti ile Brest-Litovsk 'dan ayrı bir anlaşma imzalarlar. Ardından Avusturya-Alman birliklerine Ukrayna kapılarını sonuna kadar açarlar. İstilacılar tarafından Ataman Skoropadsky 'nin Otokrat hükümeti yönetime getirilmiştir. Devrim

karşıtları işçi ve köylülerin kazanılmış otonomilerini yok ederler.

Cephe mücadelesi etkisiz kalınca partizanlar gizlice devrimcileri organize etmeye karar verirler ve hasat zamanından sonra köylü

ayaklanması için zemin hazırlarlar. Başına ödül konan Makhno kaçır.

1918 Temmuz başında Makhno Ukrayna'da kara bayrak altında isyanı örgütlemek üzere geri döner.

Partizanlar beklenmedik bir saldırıya geçerler. Makhno'nun ünü giderek büyür ve çok sayıda grup ona katılır. Makhno ve 'Makhnovchina' kadroları kendi yoldaşları tarafından seçilip, görevden

alınabiliyorlardı. Özgürlükçü düşünce giderek hakim olmaya başlar....

Bolşevikler Makhno'ya beraberlik teklif ederler. Moskova'da Makhno, Lenin ile bir görüşme yapar.

Makhnovistler Wrangel'e karşı zafer elde ederler. Zaferin arkasından Trotsky Makhno'ya karşı hemen bir saldırı düzenler. En önemli sorumlular yakalanarak kurşuna dizilirler. Halk teröriste olmuştur.

Makhno 1921'e kadar dayanacaktır.

Yaralar içindeki Makhno son kalan adamları tarafından sedyeyle başka bir yere taşınır. Sonunda Paris'e sığınır.

Makhno Renault'da bir işçi olarak yaşamını sürdürmeye devam eder ama hüznü ve hastalık onu içten içe kemirir. Sovyet gizli servisi onu Yahudi karşıtı eylemlerle suçlar.

Makhno 1935 yılında öldü. Cenaze'ye 28 Temmuz'da Pere-Lachaise'de 500 kişi katıldı. Cenazesi yakıldıktan sonra kalanları Paris komünü yanlılarının yanına gönderildi.

YASASIN
KARDESLER
DAVİS

Fiyatı: 3 YTL

proleterteoria@yahoo.com.tr